

Délibáb

30
fillér

Somogyi Erzsike-Marcsia
Új Színház

Art felv.
Fénykép

Budapest. 1928. május 26.

21.5

EGY POMPÁS KIS HÁZIKÖNYVTÁR

**A világirodalom legelső íróit találja itt
képviselve, feltűnő olcsó árban**

Az itt következő művek kötve vannak. Egy kötet bérmentve 16 fillér, 10 kötet bérmentve 1 pengő 44 fillér, aki 25 kötetet rendel egyszerre, annak bérmentve 3 pengő 60 fillérért szállítjuk. Ha utánvétellel rendel, 40 fillérrel drágább, mert ennyit számít fel a posta.

Balzac Honoré: Ismeretlen remekmű.

Bret Harle Francis: Van Li, a pogány.

Frenssen Gusztáv: A szerelem hatalma.

Gunter A. C.: Egy amerikai labdarugó története. 3 kötet.

Grillparzer F.: A zendomiri kolostor.

Hansen Erik: A Halálos veszedelem. 2 kötet.

Harvey Bernard: Mi történt a halottal.

Hauff W.: A Pont des Arts-i koldus. 2 kötet.

Hesse Edgar: A halál riadója.

Korolyenko V.: A vak művész. 2 kötet.

Poe Edgar Allan: A törpe boszszúja.

Roy Clement: A forradásos ember.

Roy Clement: Árnyak a ködben. 2 kötet.

Szini Gyula: A bűbájos. 2 kötet.

Sarath Kumar Gosh: A fakír. 2 kötet.

Tarkington B.: A szépséges hölgy.

Tábori Kornél: Jókai regénye.

Turgenyév I.: Milics Klára.

Turgenyév Iván. A párbaj.

Fenti művek kaphatók DÉLIBÁB kiadóhivatalában, Budapest, VII. ker., Dohány uca 12 szám alatt és minden könyvkereskedésben. Utánvételes küldésnél 40 fillérrel drágább.

II. évfolyam

Budapest, 1928 május 26

21. szám

Déliab

30
fillér

Megjelenik minden szombaton

Tilkos Ilona
Magyar Színház — Yes (Harsányi felv.)

Thurzó

Marcel Journet,
a nemrégiben nálunk járt francia énekes, a Bajazzókban (Vajda M. Pál foto)

Ennek a „Yes”-nek nyugodtan azt a címet is lehetett volna adni, hogy például „Yes, yes, Toto” vagy „No, no, Gavard”, esetleg mondjuk a „Makkarónihercegnő”. Mindegy, a cím nem fontos. A „Yes” jól hangzik. Legalább is oly jól, mint Yvain muzsikája.

Mert ott kell kezdeni a beszámolót: Yvain igen tehetséges zenét írt ebbe a darabba. Nem par excellence jazzzenét s nem is Lehár-operettzenét. Hogy is lehetne meghatározni? Ja igen: Yvain-zenét írt. Sok jazzritmus, de csak a finomabbja, sok melódia, de csupa humoros. Egyetlen szentimentális taktus nincs a három felvonásban, még a két-három szeriőzsám is inkább erotikus, mint vizenyős zene. A Lehár-operettstílustól abban is különbözik, hogy nincsenek kórusok és finálék (a felvonásvégi együttesek nem tekinthetők operett-fináléknak!), a jazztól abban, hogy temperáltabb, egyszerűbb. Szerencsés vegyüléke a francia-amerikai zenei stílusnak. És hogy talentumán kívül tényleges zenei tudása is van Yvainnek, azt misem bizonyítja jobban, mint remekül megkomponált együttesei, tercett- és sextettjei.

Yvain zenéje Nádor Mihály kezei alatt minden szépségét kitárja élénk.

A zenekar jól szól és Nádor egy egész kitűnő újítással lepi meg a hallgatót: két zongorát állít be; a kézzongorás kíséret néhol egész briliáns hatásokat hoz ki.

A szövegről sokkal kevésbé lehet ennyi jót elmondani. A francia operett-szövegnek éppúgy kifejlődött a sablonja, mint a francia bohózaté. Hát ez éppen nem sikerült. Ami ötlet van

Huszár Puffy és Törzs Jenő
Magyar Színház — Yes (Harsányi felv.)

- Kertész Dezső és Szokolay Oly
Magyar Színház — Yes (Harsányi felv.)

be
jó,
ma
N
az
egy
pár
ne

C
lye
val
nej
szé
férj
ki,
kel
hog
me
ház
sze
lesz
Tot
utá

V
E
Józ
sod
jó
„Ye
hun
Hiá
kel.

benne, az a fordítóé. Az első felvonás jó, a második erősen kúszalódik, a harmadik leesik.

No de az ember megszokja, hogy az operettszöveg csak alkalmat adjon egy pár sláger, egy pár sztár és egy pár toalettt elhelyezésére s a „Yes” nem ad kevesebbet — ha többet se.

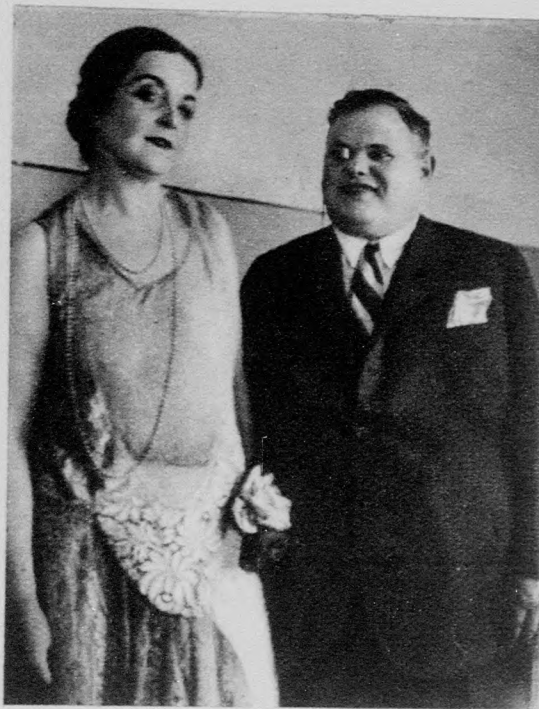
Gavard, makkaróni- király igen erőlyes milliomos-apa, aki fiának egy valparaisói gazdag lányt keresett ki nejeül. Fia azonban szerelmes egy szép asszonyba, aki kissé korlátolt férjével együtt azt a trükköt eszeli ki, hogy a fiúnak egy álházasságot kell kötnie valakivel, akárkivel, csak-hogy a tervezett igazi házasságtól megmeneküljön s megmaradhasson — házibarátnak. Az álházasságra kiszemelt hölgy Toto, a manikűröslány lesz — de a fiatal Gavard beleszeret Totóba és néhány könnyű bonyodalom után komolyan feleségül veszi.

Voilà!

Ehhez a meséhez először is Pán József két igen szép díszletet ad, másodsor a Magyar Színház egy igen jó előadást. *Titkos Ilona*, a boldogító „Yes” kimondója, ötletes, szellemes, humoros, szép, exotikus és manikűrös. Hiányzó hangjával igazán szépen énekel. Ugynevezett „hang” egyébként

Szokolay Oly és Dénes György
Magyar Színház — Yes (Harsányi felv.)

Berky Lili és Huszár Puffi
Magyar Színház — Yes (Harsányi felv.)

az egész előadásban nem található, de ne legyünk nagyképtűek: mienk is?

Egyébként érdekes, hogy a legtöbb hanggal még *Törzs Jenő* rendelkezik, aki mint operett-apa kitűnően beválik. Néha önmagát karikírozza, nagyon mulatságosan. *Szokolay Oly* szenzációsan jelenik meg, kosztümjei egész exteriőrje pompás, jól játszik s hogy hangja nem a legszebb énekhang, azt kevesen fogják észrevenni. *Huszár Károlynak* is vannak remek momentumai. A második kategóriába sorolható a többi szereplő: *Berky Lili*, *Gombaszögi Ella*, *Kósza Irma*, *Kertész Dezső*, *Sarkadi Aladár*, *Z. Molnár László*, *Dénes György*.

Van az operettben egy pár ragyogó szám: az első és második felvonás sextettje, *Törzs—Huszár—Kertész* tercettje, *Titkos Yes-e*. *Bródy István* rendezése európai nivójú.

És most még néhány szót külön a fordítóról: *Stella Adorjánról*. Pár éve jött csak Pestre és ma ő uralja a fővárosi színpadokat. Méltán! Nagyszerűen érti a mesterségét, sok szellemmel és ötlettel végzi a munkáját. A „Yes” például sokat köszönhet neki.

Lesz siker?

Azt hisszük: Yes.

Gombaszögi Ella és Sarkadi Aladár
Magyar Színház — Yes (Harsányi felv.)

er
m
ol
re
el
sz

ta
üg

—
sz
éd
lát
It
ad
te
jő
lát
hu
já

sz
te
va
ki
el
ma
vo
ko
an
és

a
la
alk
egy
sz
eg
am
tot
ver
hog
zés

A PARNASSZUS TETEJÉN

XIV. Rákosi Jenő

Rákosi Jenő mondja el nekünk az emlékeit. Ehhez nem kell semmi kommentár, semmi bevezetés. Fogadják és olvassák el ezeket a sorokat olyan szeretettel, mint amilyen szívesen beszélte el Rákosi Jenő a „Déliáb” olvasói számára.

— Magamnak is megmagyarázhatatlan, de mégis tény, hogy mindig úgy éreztem — kezdet kezdetétől fogva, — hogy író vagyok. Ez az érzés először akkor vált bennem tétvé, amikor édesanyám egyszer Grácsba vitt bátyám látogatására, aki ott boltosinas volt. Itt láttam először színházat. Mert addig még csak kívülről sem ismertem Thália templomát. Amikor hazajöttünk, emlékezetből leírtam az ott látott darabot és azt egy cseh Bachuszár özvegyének gyermekeivel el is játszottuk.

Első irodalmi sikeremet, mint községi diák nagyapámnak köszönhettem. Öregapám házában állandóan élt vagy fél tucat unoka koszt-kvartélyba kiadva. Okos ember volt, pedagógiai elvei pedig egyenesen páratlanok a maguk nemében. Az egyik például az volt, hogy az embereknek már gyerekkorukban meg kell tanulni mindent, amire szükségük lehet. Tehát *kártyázni és inni is.*

Tudtak is a nyole-tíz éves unokái úgy kártyázni, hogy megállták volna a helyüket a legraffináltabb játékosokkal szemben is.

A másik elve pedig az volt, hogy a gyerekeknek az öregek minden mulatságában részt kell venni. Minden alkalommal el kellett mondanunk egy-egy kis dialógust vagy el kellett játszani egy-egy kis jelenetet. Azonkívül egész kis balettet kellett eltáncolnunk, amit egy táncosnő rokonunk tanított be. Volt az öregapámnak egy kedvenc társasjátéka, ami abból állott, hogy föladták például az olló és a hímzés szavakat. Ezt aztán úgy kellett

összefabrikálni egy mondatban, hogy annak az eredeti értelmét kifordítsa. Egy ilyen társasjátéknál olyan remekül állítottam össze a szavakat, hogy nagyapám öt garassal jutalmazott meg érte.

Ez volt az én első irodalmi sikerem.

Második gimnázista koromban az írói velleitás jelképeként bábszínházat nyitottam. Természetesen csak házi használatra. Később állandó műkedvelőgardát szerveztem és úgyszólván

Rákosi Jenő 1866-ban

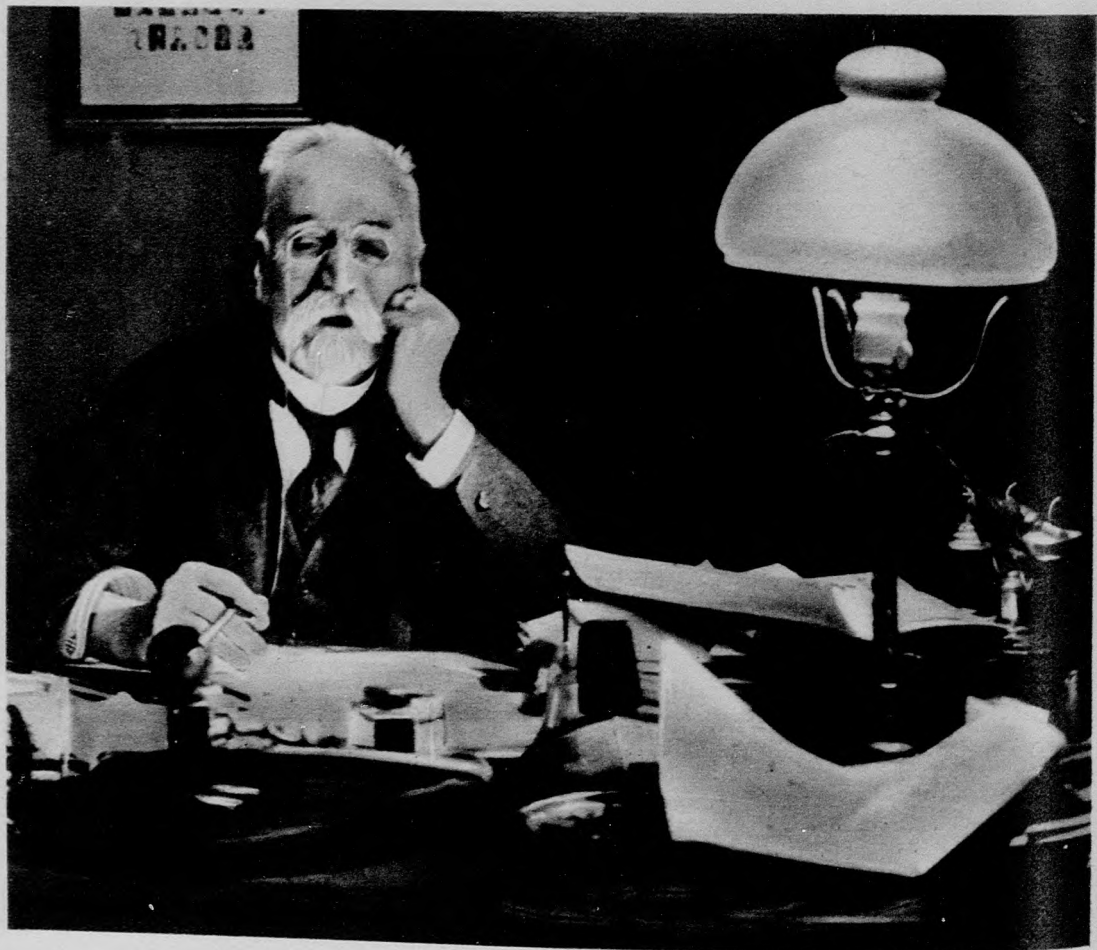
hetenként tartottunk előadásokat. Ezeknek az előadásoknak én voltam a finanszírozója, de egyszer ugyancsak megjártam. Már akkor soproni diák voltam és készülődtem hazafelé Kőszegre a husvéti vakációra. Írtam tehát egy levelet otthoni pajtásaimnak, hogy jövök és készüljenek az előadásra. Egyben pedig mellékeltem a levélben költségekre öt hatost. Leírhatatlan az a megdöbbenés, amikor hazaérkezésem után megtudtam, hogy nem kapták meg a pénzt. Ellopták a budgetet. Nem volt fedezet és husvét vasárnapján nem volt előadás.

Ötödik és hatodik gimnazista koromban diáklapot szerkesztettem a *Bach-korszak miatt először német nyelven, majd az idők mulásával magyarul*. Ugyanebben az időben két pályadíjat is nyertem Csokonairól és Kisfaludy Sándorról írott tanulmányaimmal.

A hetedik gimnázium elvégzése után Somogy megyébe kerültem gazdasági

gyakornoknak. A műkedvelői színjátszást is sem hagytam abba. A tisztartónak, sajnos, sok lánya volt, de még sajnosabb, hogy mindegyik szerelmes volt egy gyakornokba. Már most ha elő akartam adni egy-egy darabot, mindegyik fruska követelte tőlem, hogy ideáljával együtt léphessen fel. Természetesen *valamennyi nagy szerepel és sok csókolózást kívánt* a színdarabban. Olyan darabja pedig nincs a világirodalomnak, amelyben tizenhat egyforma nagyságú szerep volna. Mit tehettem egyebet, minden alkalommal én írtam darabot a számukra.

Három évig éltem már Somogyban, amikor rájöttem, hogy ez így tovább nem mehet és rövidesen fel kell jutnom Pestre, hogy író lehessenek. Eladtam tehát a komenciós boromat és az egy hold kukoricásföldemet hatvan seín forintért és nekivágtam a fővárosnak. Ezzel az összeggel kezdtem meg az írói karrieremet.

Rákosi Jenő az íróasztalánál (Harsányi felv.)

Egy év alatt elvégeztem a hetedik és a nyolcadik gimnáziumot, a jogot és megírtam „V. László” című tragédiámat.

Egy jóbarátomnál, egy öreg kertész-nél voltam kvártélyban, aki a pipáját egészen az elalvásig az agyarában tartotta. Mindig tudtam, mikor vetette magát Morpheus karjaiba, mert ilyenkor a szájából kicsúszott csibuk nagyott koppant a földön. Egy este, ahogy lefeküdtünk, eszembe jutott, hogy Aesopusról kellene darabot írni. Egy-másután rohantak meg a jobbnál-jobb gondolatok. Kiugrottam tehát az ágyból, hogy világot gyűjtsak és lejegyezzem őket, de koppant a csibuk. A barátom elaludt és én nem akartam felzavarni. Visszafeküdtem tehát, hogy majd reggel leírom. De mit tesz Isten, másnapra úgy kiment a fejemből minden, hogy csak a csibukra emlékeztem.

Jó idő múlva Zala megyében nyaraltam, ahol egy szép napon lementem a kertbe és elhatároztam, hogy addig fel nem jövök, amíg az Aesopus témáját ki nem találom. Ugy látszik, megijedhettem saját magam fenyegetésétől, mert egy órán belül kitaláltam az egész témát. Még a nyáron elkészültem az Aesopusszal és benyújtottam a Nemzeti Színháznak. Karácsonyig bírálgatták és én, aki azt hittem, hogy Shakespeare darabjaival vetélkedik, kétségbe voltam esve, mikor meghallottam, hogy nem fogadják el. Bevágtam az ágyam alá jó öreg Aesopust és ott feküdt több mint két hélig, amikor Torkos László — a magyar írók ma is élő nesztora — rábeszélte, hogy adjam ki könyvalakban. Rövidesen meg is kötöttem Wodiánnal az üzletet.

Kétszáz előfizetőt kellett hoznom, hogy kiadhassa a könyvet.

Mi sem volt ennél könnyebb és így rövidesen megjelent az „V. László” és az „Aesopus” egy kötetben. *Írói honoráriumot is kaptam érte. Még pedig hatvan példányt szépen bekötve.*

Berczik Árpád biztatására nyújtottam be az „Aesopus”-t újra a Nemzeti Színháznak, ahol ezernyolcszázhatvanhatban színre is került. *Sikere volt.*

A sötétségből hirtelen kiléptem a világosságra.

A nevemet ismerni kezdték. Író lettem. Az írók karriéréje olyan, mint egy

kis ér, amely egy irdatlan magasságú kősziklán vagy erdő rengetegében ered és folydogál szép lassan, mindinkább megduzzadva, míg patakká lesz. A patakból pedig rövidesen a Duna mellékfolyója. Ilyen Duna az irodalom. Az írók pedig a mellékfolyói.

Írói meggyőződésemmel különben, hogy ami bennünk tehetség van, azt nem nekünk adta a jó Isten, hanem a nemzetnek. Mindenkinél kötelessége tehát leírni, elmondani azt, amit érez. Óvakodjék azonban minden író a publikum ízlését követni. Mindig csak azt kell írni, ami saját magának tetszik. Én sohasem bántam volna, ha bármilyen vészes sors éri az írásaimat, mert mindig magamnak írtam, de természetesen örültem, hogyha a közönség ízlése az enyémmel egyezett.

*

Eddig az intervjú. Rákosi Jenő elhallgat. Nem azért, mintha kifogyott volna az emlékeiből, nem azért, mintha elfárasztotta volna a visszaemlékezések sora, hanem mert dolgoznia kell. Cikket ír — magának, — mindnyájunknak. Az Isten adja, hogy még nagyon-nagyon sokáig.

Szilágyi Ödön.

Ha Ön indiszkréten benéz a kulcslyukon,

sokezer nőt fog szorgalmas munka közben meglepni. Mindegyik előtt a Párisi Divat szabásmintája fekszik és ez után készítik a leg-elegánsabb ruhákat. Ötezer szabónő veszi állandóan ezt a lapot. Párizsban a legelőkelőbb modellrajzolóival szerződést kötöttünk. Hatszáz csodaszép párizsi modellt és szebbnél-szebb kézimunkát stb. foglal magában egy negyedévfolyamnak a tartalma.

Féláron küldjük Önnek a Párisi Divatot egy héttel a megjelenés után (tisztá visszamaradt lapokat), hogy megismerje ezt a rendkívül érdekes lapot, mégpedig ¼ évre 4 pengő 40 fillér helyett 2 pengő 20 fillérért.

Kérjen egy mutatványszámot, melyet ingyen és bérmentve küldünk. Kiadóhivatal: Budapest, VII, Dohány u. 12-

DALNOKY ELSZERZŐDÖTT AZ OPERÁTÓR

Példátlan történet keletkezett az Operaházban: azt lehetne mondani, hogy botrányos történet.

Az esemény hősnője: *Jeritza* Mária, hősei: a jubiléus dr. *Dalnoky* Viktor és *Radnai* Miklós, az Operaház igazgatója.

A botrány egy baráti levélváltásból keletkezett. Dr. *Dalnoky* Viktort régi barátság fűzi *Jeritza* Máriához. Nemrégiben levelet írt *Dalnoky* *Jeritzához*, amiben megírta azt is, hogy harmincéves jubileumát ünneplik meg nem-sokára idehaza.

A válasz postafordultával megérkezett és a legnagyobb meglepetést tartalmazta. *Jeritza* gratulált levelében és megírta, hogy

okvetlen szeretne fellépni *Dalnoky* jubileumán Budapesten és fellépéséért nem kér semmit.

Örülne, ha ezt a baráti szívességet megtehetné *Dalnokynak* és ezért teljesen ingyen énekelne.

Dalnoky doktor tudta, hogy ez a szívesség milyen értéket jelent és ezért elképzelhető örömmel sietett *Radnai* direktorhoz, hogy elujságolja neki a szenzációt. Itt azonban az előbbinél sokkal nagyobb meglepetés érte.

— Szó sincs róla — mondta *Radnai*, — *Jeritza* nem fog fellépni a jubileumon, mert ő,

***Radnai*, *Jeritzát* egyáltalán nem engedí ingyen fellépni az Operában.**

Jeritzát én leszerződtettem és *Jeritza* föl fog lépni nálam, a szerződésben kikötött összegért.

És *Dalnoky* doktor hiába mutatta a levelet, hiába hivatkozott harmincéves jelentős tagságára, hiába mondta, hogy *Radnai* direktornak ez a kijelentése milyen hatalmas veszteséget jelent számára; *Radnai* nem engedélyezte *Jeritza* ingyenes fellépését abban az Operaházban, ahol ő az igazgató.

Azért sem engedélyezi az ingyenes fellépést — magyarázta meg *Radnai*, — mert akkor a közönség nem jönne el a külön drága *Jeritza* vendégfellépésekre, hanem elmenne a *Dalnoky* jubileumra, ahol kapna jubileumot is, *Jeritzát* is és *Dalnoky*t is.

Dr. *Dalnoky* Viktor pedig kénytelen volt beletörődni ebbe a drákói szigo-

rúságú tilalomba, amit minden józan gondolkodású ember abszurdnak fog tartani. Most csak az volt a gondja, hogy milyen kíméletes és elfogadható formában írja meg *Jeritzának* ezt a filmvászonon is váratlan fordulatot és meglepetést.

Az úgy ezzel azonban nem ért véget. Néhány nappal később *Dalnoky* újbement *Radnaihoz* és kérte, hogy most már ragasszák ki a jubileumi plakátokat, amiket negbeszéltek, mert máris itt van a jubileum.

Erre azt válaszolta *Radnai* direktor, hogy plakátokról nem lehet szó, erre nincs hely, mert a plakáthelyek kellenek az Opera többi hirdetései, a ciklusok és vendégfellépések céljára.

Ez aztán már sok volt *Dalnoky* Viktor doktornak, aki három évtizeden át volt egyik első énekes az Operának akkor, amikor *Radnai* még nem volt direktor, sőt ma is az Operaház legnépszerűbb tagjainak egyike.

***Dalnoky* Viktor azonnal átszerződött a Városi Színházhoz! főrendezőnek.**

Elhatározta, hogy a jubileumot szépen szóltanul megvárja; nem akarta végleg elrontani ezt a jubileumot, amelyet már-ennyire megrontottak és amelyen a barátok, tisztelők és hódolók őszinte szeretete nyilatkozik meg.

Dalnoky Viktor dr. már volt egy ideig a Városi Színház főrendezője. Ha *Radnai* Miklós direktor nem változtatja meg közben álláspontját és nem hozza rendbe ezt az érthetően elmérgesedett ügyet, most a Városi Színházba vonul át az a sok szellem, kedvesség és talentum, amit *Dalnoky* személye jelent.

**„Ne koplalj,
de légy karesú!”**

A helyes táplálkozás szabályai. Teljes étlap kalória-táblázattal, gyönyörű illusztrációkkal

Kapható kiadóhivatalunkban (VII, Dohány u. 12). Ara 1 pengő 80 fillér. Póstán bérmentve 1 pengő 90 fillér. Az összeg bélyegeken is beküldhető, utánvétellel nem küldjük

Ábris rózsája

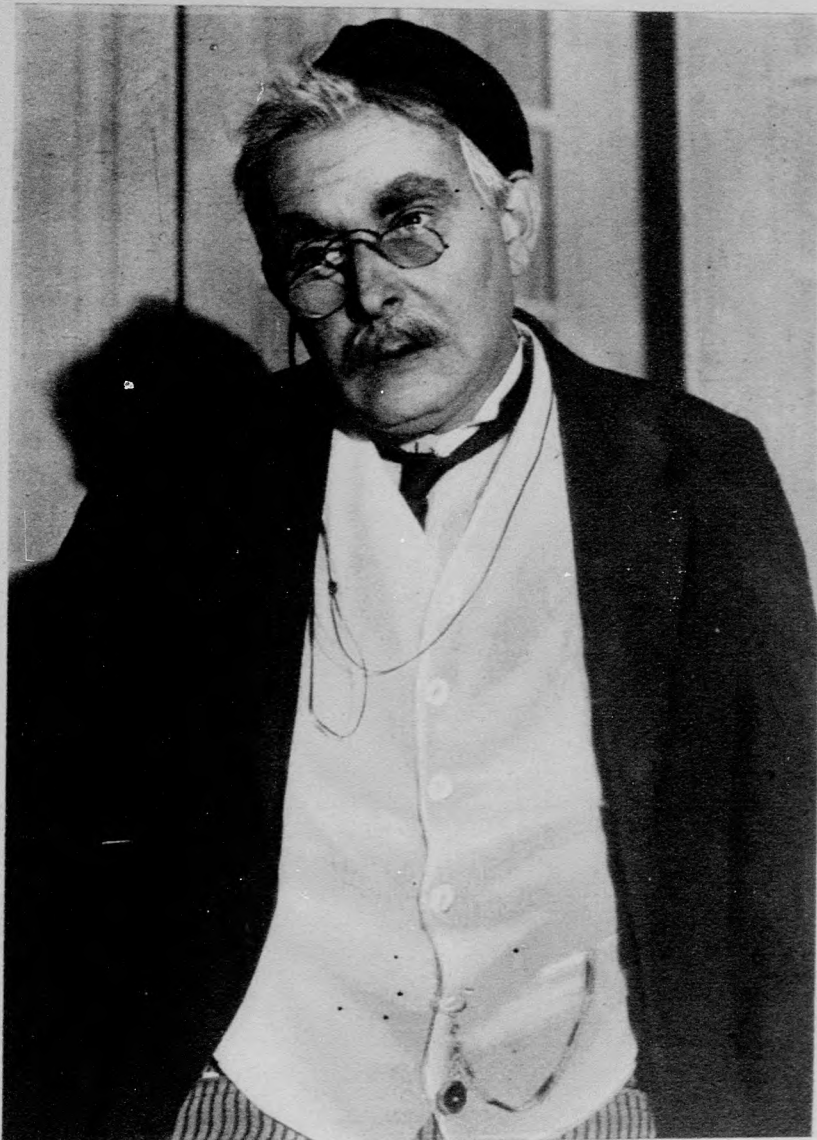
A világsiker fémjelzésével érkezett el e héten a Fővárosi Operettszínház színpadára az ambiciózus amerikai író darabja, amelynek műfaji meghatározása a színlap tanúsága szerint „amerikai történet három felvonásban”. A kritikus toll ijedten serceg

a papiroson: a ki-kívánczó kifogásokat vajjon érdemes-e leírni? Szabad-e papírra vetni a bírálat megjegyzéseit akkor, amikor ez a darab a világrészeket sikerrel megjárva, került hozzánk és a kritikusok ezerszámra mártogatták pennájukat a kalamárisba és kopogták írógépükbe a szerzőnővel szembeszegezendő mondanivalóikat?!

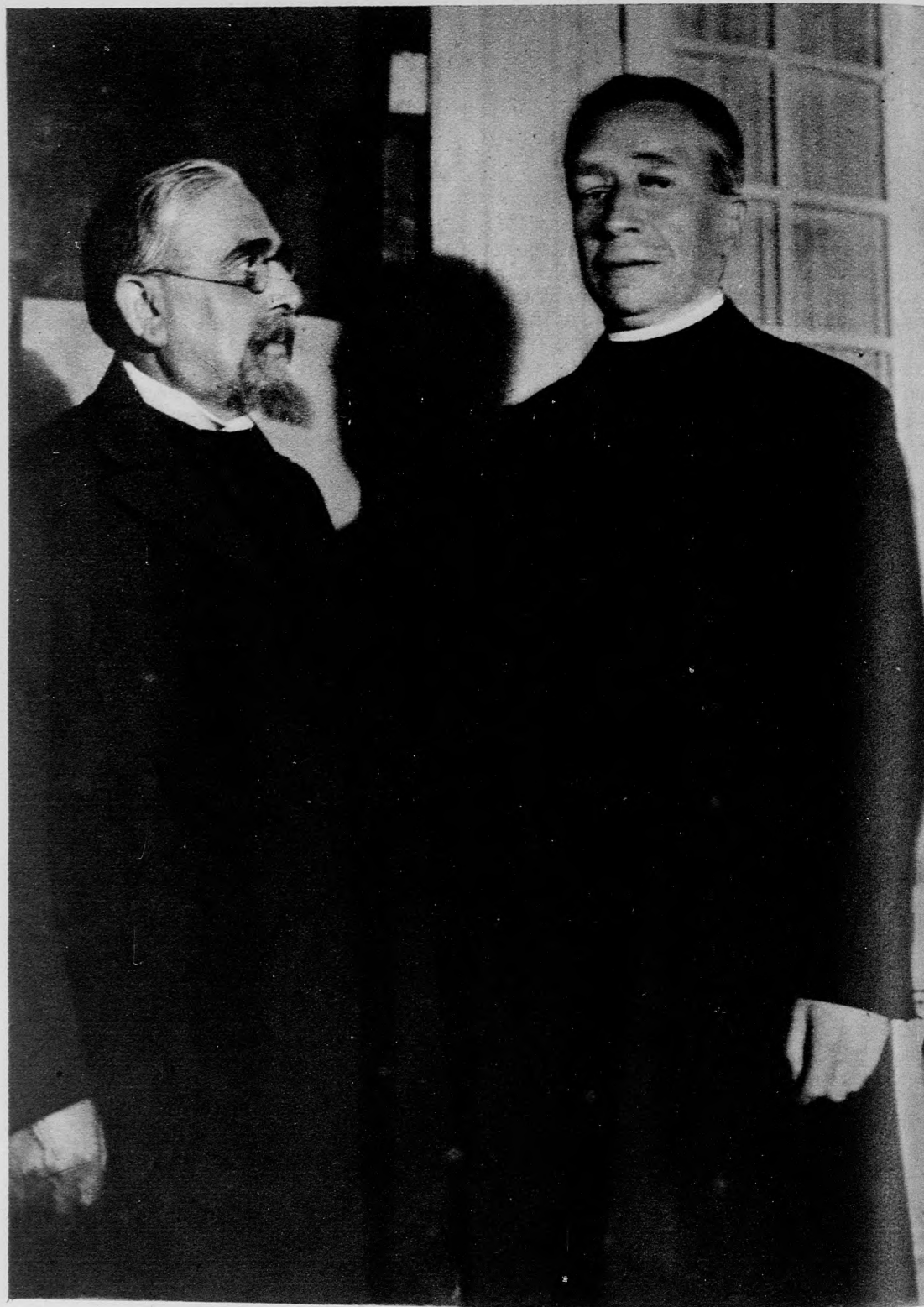
No, mindegy! Irjuk azért le nyugodtan, úgy, mint külföldi kollégáink is megtették, hogy ez a darab éppen olyan naiv, mint amilyen kedves. Azok után, amit az európai tud az amerikai színházlátogató publikum általános színvonaláról, természetesnek tetszik, hogy ez a darab olyan kolosszális sikert érhetett el az Újvilágban. Mert van benne minden, szentimentalizmus, könnyed humor, bánat és vidámság, szóval, a néző, aki szórakozni akar a pénzéért, két és fél órán ke-

resztül izelttöt kap az összes hangulatok gyönyörűségéből. És kell ennél több?

A zsidó fiú szerelmes a keresztény lányba és viszont. Megházasodnak szülői tilalom ellenére. Boldogok. Ikreik születnek. És a keresztelőkön (ik-

Kabos Gyula,
Fővárosi Operett Színház — Ábris rózsája (Harsányi felv.)

Vágó Béla és Hegedűs Gyula
Fővárosi Operett Színház — Ábris rózsája (Harsányi felv.)

Rott Sándor és T. Forray Rózsi
Fővárosi Operett Színház — Ábris rózsája (Harsányi felv.)

rek születtek — természetesen!) — az egyik gyerek zsidó lett, a másik keresztény. A nagyszülők meghatottan kibékülnek, tabló, nagyarányú sonka fogyasztás következik, szent a béke, megszűnik a felekezeti villongás, legalább is a darabban és a közönség az édes happy end-en megvigasztalódva, boldogan hagyja el a színházat.

Ezt az édes, bárgyú mesét Anne Nichols sok kedves jelenettel tűzdeltte tele, Heltai Jenő, a darab fordítója vagy még inkább: átültetője pedig az egészséges, friss humorról gondoskodott. Nagy emóciókat igazán nem fog szerezni ez a darab a publikumnak, viszont a színház kasszasikert remél-

het tőle. Ámbátor ez sem biztos! A budapesti közönség, nagy általánosságban azért mégis csak választékossabb ízlésű, minthogy Anne Nichols főztjét sokáig egye. Lehet, hogy megízleli, de állandó szakácsnőjéül mégsem fogadja el. Túlságosan édeskesen főz.

Ha másra nem is jó ez az „amerikai történet”, arra mégis csak alkalmas, hogy néhány jó színészünk parádés szerepeket játszhatik benne. Mindenekelőtt *Kabos Gyula* nemes művészettel megformált zsidó apaszerepére utalunk. Ezt a figurát sok finom színnel és értékes megfigyeléssel ruházta fel *Kabos*. A fiát *Czobor Ernő* játssza, egészen jól. Az asz szonyka *Székely*

Lujza, érdekes és nagyon kívánatos. Megértjük *Czobort*, hogy beleszeret a valláskülönbség ellenére. *Cohen* alakjában *Rott Sándor* tökéletes kabinetfigurát nyújt és méltó partnere *Cohenne* *T. Forrai Rózsi*. Remekbeszabott alakot játszik *Hegedüs Gyula*, akinek fölényes és egyszerű alakítása nemes értéke az előadásnak. Kitűnően illeszkedik be az együttesbe a keresztény apá kreálója, *Kiss Ferenc* is. Egy zsidó rabbi figurájában nagyszerű perceket szerez *Vágó Béla*.

Mindent összevetve: nyári darabnak kissé igényes, téli slágernek viszont kánikulai ízű ez az „amerikai történet”. De mit lehet tudni? Döntsön a közönség...

És a közönség már döntött. A főpróbán és a premiéren siker volt. Ha a darab szerzője Pestre jön, reméljük nem megy ki a függöny elé, hanem maga helyett *Heltai Jenő*t küldi.

Székely Lujza és Czobor Imre
Fővárosi Operett Színház — Ábris rózsája (Harsányi felv.)

Anita Dorris,
Phot. Schneider Berlin.

Az én titkom:
ELIDA
SHAMPOO

biztos! A
általános
ilasztéko
Nichols
gy megiz
mégsem
észen főz
amerikai
alkalmas
parádés
mindenek
ívészettel
ére uta
n szímel
házza fel
játssza,
Székely
lekes és
ívánatos.
Czobort,
szeret a
bség el
en alak
Sándor
abinetfi
és méltó
Cohenné
ózi. Re
ott ala
Hegedüs
inek fő
egyszerű
emes ér
adásnak.
illeszke
együt
resztény
ja, Kiss
gy zsidó
urájában
perceket
ó Béla.
összevet
arabnak
es, téli
viszont
zú ez az
törté
nit lehet
ntsön a
ség már
őpróbán
ren siker
rab szer
jön, re
n megy
ny elé,
ga he
i Jenőt

* Kőszeghy Teréz és a newyorki hóhér *

Amerikát mindenki másképpen látja. De majdnem minden Amerikát megjárta magyar színész megegyezik abban, hogy Amerika nagyon szép, csodálatos, de élni — mégis jobb Európában.

Ezt vallja Kőszeghy Teréz is, a Városi Színház kitűnő tagja, aki öt hónapos amerikai tartózkodás után — most jött haza Pestre.

— Amerikában klasszikus és magyar műsorral szerepeltem — mondja Kőszeghy Teréz, — klasszikumot azért, mert ez ott kellett, magyarul azért, mert az belülről jött. Szerénytelenség nélkül azt mondhatom, hogy mindenütt, ahol csak felléptem — New-Yorkban, Clevelandban, Filadelfiában, Pittsburgban, Saint-Louisban — szép sikerem volt.

Szinte egy-kétheti ott tartózkodásom alatt találkoztam Jeritza Máriával, Saljapinnal, Titta Ruffoval,

Kőszeghy Teréz

Bohnennel New-Yorkban. El lehet képzelni, ahol ilyen világnagyságok csak úgy egymásnak adják a kilincset, mit jelenthet egy énekesnőnél az elismerésnek a legcsekélyebb jele is.

A N.Y. i Hóhér háza előtt
94. Ave. és 132. St. s
Richmond Hill
L.I. N.Y.

Kőszeghy Teréz a newyorki hóhér háza előtt

Nem akarom felfedezni Amerikát. De mindenesetre annyi mindenem mentem keresztül, hogy elhatároztam, hogy — amit azt hiszem még egy művésznő sem tett meg, — könyvalakban írom meg élményeimet. Mindenesetre egy kedves epizódot már most elmondok abból a bizonyos könyvből. Egy szép napon elélem állott egy ember s magyarul arra kért, hogy engedjem lefotografálni magam ott, ahol most állok, amint később kiderült, az a ház a hóhér háza volt, ami ottani szokás szerint jó kaballa.

Mona Maris német filmszínésznő (Rasmussen foto)

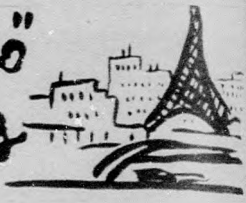
*
*
*
lehet
gyságok
ilincset,
az elis-
is.

áza elől

merikát.
adenem
roztam,
gy mű-
lakban
nesetre
elmon-
si. Egy
mber s
gedjem
most
z a ház
szokás

Egy magyar színésznő regénye Pestől Párisig

1. fejezet.

A Fővárosi Operettszínház tagja volt az elmúlt esztendőben Lázár Mária. Mielőtt a Fővárosi Operettszínházhoz került, a Renaissance Színház, azelőtt pedig a Vigaszínház tagja volt. Nagyobb sikereket azonban sem a Vigben, sem a Renaissanceban nem tudott elérni. Tulajdonképpen csak az Operettszínházban fedezték fel. Itt azonban igen jelentős sikerei voltak. Állandóan démonokat és kokottokat játszott, illetve ő játszotta mindig azokat a szerepeket, amelyekben a nő rendszerint pozdorjává tör a férfiak szívét...

2. fejezet.

Lázár Mária nemcsak kitűnő színésznő volt, de a legszebb budapesti színésznők egyike is. Sőt igen sokak véleménye szerint fenntartás nélkül a legszebb magyar színésznőnek ismerték el.

Lázár Mária különben, aki a színpadon állandóan démonokat játszott, civilben a legegyszerűbb, legközvetlenebb és legkedvesebb úriasszonyok egyike. Kétszobás polgári lakásban lakott a Dohány uccában, két kis gyönyörű gyermekével. Férjétől, aki az Andrássy úti Színház kitűnő tagja, már évekkal ezelőtt elvált.

3. fejezet.

Deval ma egyike a franciák legdivatosabb színpadi írónak. A színdarabjaival csak éppen nálunk nincs valami nagy szerencséje. Két darabja már megbukott, de a harmadik az „Őnagysága Orangyala” igen szép sikert aratott a Vigaszínházban. Deval három napra jött Budapestre, de három hétig maradt itt. Itt tartózkodásának harmadik napján ugyanis megvárta a „Finom kis lakás” című színdarabot, amelyben Lázár Mária játszott igen jelentős szerepet. Devalnak nagyon megtetszett Lázár Mária. Az egyik felvonásközben bemutatták Deval Lázár Máriának.

A bemutatkozásnak az lett a következménye, hogy Deval még három hétig maradt Budapesten s igen sűrűen járt az Operettszínházba. A színházban már mindenki tudta, hogy Deval szerelmes a színésznőbe.

4. fejezet.

Yvain a legnépszerűbb zeneszerző Párizsban. Sőt nálunk egyike a legnépszerűbbnek. A „Csókról csókra” című operettnek, amelynek zenéjét Yvain szerezte, óriási sikere volt a Magyar Színházban. Yvain itt volt az ötvenedik előadáson és nagyon megtetszett neki — Lázár Mária. Lázár Mária ugyanakkor is az Operettszínházban játszott, de hát Yvain is element egyszer az Operettszínházba.

Yvain huszonnégy órára jött ide, de napokig maradt itt. Az ok — lásd a harmadik fejezet végét.

5. fejezet.

Lázár Mária nem volt mostanában foglalkoztatva az Operettszínházban, így tehát ideje volt egy hétre átrándulni Párizsba. Egy hétre ment, de már hat hónapja van ott.

6. fejezet.

Deval megtudta, hogy Párizsban van Lázár Mária. Röviden Deval el akarja venni feleségül a szép magyar színésznőt.

7. fejezet.

Yvain megtudta, hogy Párizsban van a gyönyörű magyar színésznő. A többi lásd a 6-ik fejezetet.

8. fejezet.

Lázár Mária tehát a válaszüton van. De még nem határozott s mint egy barátnőjének írja, nem is tud határozni. Még az is meglehet, hogy egyáltalán nem határoz, hanem — visszajön Pestre.

Nóti Károly

A HÁZIBARÁT RÓL *
* * *

Az az érzékeny veszteség, amely Szenes Béla halálával a magyar színpadi irodalmat érte, igen nagy mértékben sújtotta a *Vígszínházat*. Szenes Bélában a Vígszínház legbiztosabb kezű házi szerzőjét veszítette el. Az „Alvó férj” nyolcvan és a „Nem nő-sülők” több mint száz előadása kétségtelenné tette, hogy Szenes Bélát, mint vígjátékírókat egykönnyen pótolni nem lehet.

A tavalyi nyár azonban már — sajnos — hiányzott volt Szenes életéből. Szenes ugyanis mindig nyáron — Balatonfüreden — írta meg pár hét alatt azokat a darabokat, amiket télen elgondolt...

A legutóbbi Szenes-darab témája — éppen mert télen szokott a darab témájával foglalkozni, néhány vázlatban és a feleségének emlékezetéből készített jegyzeteiben, ahogy azt férje elmondta

— már megvolt a *Vígszínház* igazgató-ságának birtokában, amikor arra az elhatározásra jutottak, hogy a már meglevő anyagból megírattják az új — Szenes-darabot.

Hosszas tárgyalások indultak meg erre vonatkozólag, amíg végre Nóti Károlyra, a fiatal kabaréírók legtehetségesebbjére esett a választás.

Nóti Károly mindössze két éve tűnt fel kabaré-színpadjainkon. Ezalatt a két éve alatt hatvan kabarédarabot írt, rendkívüli sikereket aratva. Ma ezen a téren ő sztár. Egyelőre verhetetlennek látszik. Ezekben a nagy-sikerű kabarédarabokon keresztül jutott el tehát Nóti Károly a *Vígszínház* megtisztelő felszólításához.

Az új Szenes—Nóti-darabból már megkezdték a próbákat, a darab nem-sokára színre is kerül. Megkértük Nótit,

hogy mondjon valamit ebből az alkalmából a darabról és végzett munkájáról.

— Ha szabad szerénytelennek lennem — kezdte Nóti, — akkor azt hiszem, azt kell mondanom, hogy a *Vígszínháznak* ez a választása azért esett éppen rám, mert Szenes darabjai és az én kis kabarédarabjaim között vannak bizonyos rokonvonások. Az én

darabjaim — éppúgy, mint a Szenes-darabok, — pesti milióban játszódhatnak le, tipikus pesti alakok mozognak a színpadon, az egész levegője hamisítatlan pesti. Ez abból fakad, hogy én is, mint Szenes, imádom ezt a várost minden kedvességével, romantikájával, hibáival egyetemben.

Szenes hátrahagyott darabja, — amely természetesen éppannyira százszázalékosan pesti, mint az előb-

biek, a keresztségben a *Házibarát* címet kapta. Háromfelvonásos vígjáték, nagyon kedves, érdekes cselekménnyel. Ha azt kérdeznék tőlem, hogy vajjon Szenesnek melyik darabjára emlékezett leginkább, hát azt kellene mondanom, hogy egyikhez sem.

Ha csak annyiban nem, hogy az első felvonás itt is egy tipikusan pesti helyen — mint például az „Alvó férj”-ben, a dunaparton — itt az *Erzsébet téren játszódik le*. Ez természetesen alkalmat ad egy sereg nagyszerű epizód-figura bemutatására, bohókás jelenetre és ragyogó díszletre.

Rendkívül nagy szeretettel és meghatottan láttam neki a munkához. Szenes nekem testi-lelki jóbarátom volt. Teljesen ismertem a gondolkozásmódját és ez, azt hiszem, átsegített engem egy pár nehezebb helyzet megoldásán.

Nóti Károly

BESZÉLGETÉS AZ ELSŐ MAGYAR REVÜSZERZŐVEL

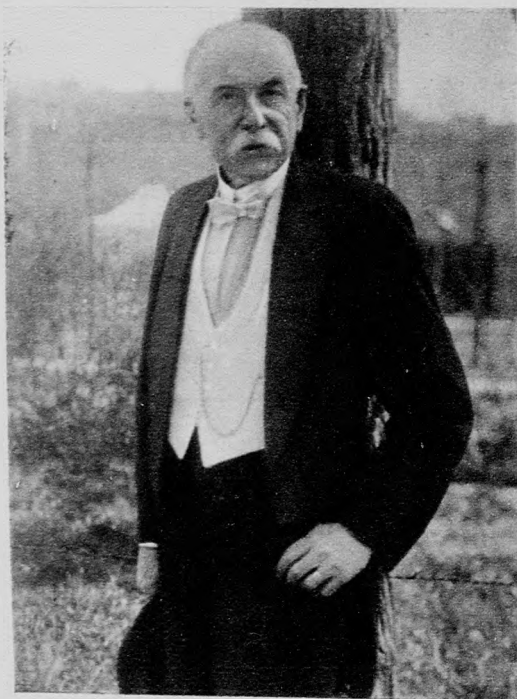
A nyolcvanas-kilencvenes évek limonádé-operettjei között valóságos forradalmat jelentett Verő Györgynek revüje.

Ma már nem forradalom, sőt, ha az izgága fiatalok sokáig nyugtalankodnak, nemsokára már a revü is a tegnapé lesz.

Felkerestük Verő Györgyöt, az első magyar revü szerzőjét, hogy mondjon el a *Délibáb* olvasóinak egyet-mást az első revü megszületéséről.

— Az első revüt — kezdi Verő György — véletlenül írtam. Beöthy László felszólította Gárdonyi Gézárt, hogy írja meg „Göre Gábor”-t színpadra. Gárdonyinak is tetszett az ötlet és elfogadta a megbízást. Beöthy nagyon belefekküdt a dologba és azonnal reklámozni kezdte a darabot. Ekkor azonban baj történt. Gárdonyi nem szállította a kéziratot. Pedig az ügy már nagyon sürgős volt. Végül kétségbeesésében hozzám fordult, hogy írjam meg én a „Göre Gábort”. Vállaltam a munkát

és egy hét múlva készen voltam az első magyar revüvel ?

Verő György (Diskay felv.)

Ebben a darabban játszott először Fedák Sári... egy komika-szerepelt.

*

Verő György fiatalkorában ügyvédnek készült. Amíg a doktorátus a kezében nem volt, egészen rendes ember volt. Mindenki azt remélte, hogy neves ügyvéd lesz belőle. Ekkor azonban baj történt.

Ráérő idejében írt egy zenés prólógot, ennek sikere volt és ez a kicsiny prólóg felborította a már megálmodott ügyvédi irodát.

Hosszú vidéki kínlódás és koplalás, de számtalan meleg siker után váratlanul a Népszínház rendezője lett az alig 26 éves Verő György. Most már 70 forintos gázsija volt s mivel sok nyelven beszélt, ő fordította a külföldi operettek is.

— Hány darabot írtam? — gondolkodik el az ősz öregúr. — Nem is tudom. Talán a bécsi Szerzők Egyesületében jobban tudják, mert én annak is tagja vagyok és 20—22 milliós nyugdíjat kapok évenként tőlük.

Az egyik revümre azonban örökké emlékezni fogok. Ezt is Beöthy rendelte nálam, még abban az időben, amikor a Király Színház igazgatója volt. Címe az lett volna, hogy „Pesti nóták”. A cím kifejezi az egész tartalmat. A revüt megírtam és leszállítottam. Előadásra már nem kerülhetett, mert az Unió közben megbukott és a Király Színházat Faludi Jenő vette át, aki a színház minden kötelezettségét átvette, csak az én darabomat nem. Egy ideig hallgattam, de aztán láttam, hogy sok darabban voltak olyan jelenetek,

amelyek gyanusan hasonlítottak az én darabom egyes jeleneteihez.

Én nem vádolok senkit, de mikor ezeknek a jeleneteknek a sikerét láttam, *beperellem az Uniót*. Eddig két fórumon megnyertem a pert és a jövő hónapban lesz az utolsó tárgyalás.

Most is dolgozom állandóan és dolgozni fogok, amíg a tollat tartani tudom, de pörösködni többé nem fogok.

A Nemzeti Színház két új Puckja, Vaszary Piroska és Gyergyai István, próba közben veszekednek közös szerepükön Foto Pán)

r Fedák

ügyvéd-
s a ke-
s ember
hogy
r azon-

s prób-
kicsiny
modott

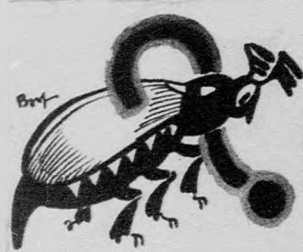
alás, de
ratlanul
alig 26
0 forin-
nyelven
operet-

gon-
Nem is
gyesüle-
nnak is
s nyug-

örökké
ny ren-
időben,
zgalója
Pesti
ész tar-
leszállí-
kerül-
n meg-
Faludi
minden
az én
hallgat-
darab-

ak az
eihez.

mikor
rét lát-
dig két
s a jövő
rgyalás.
és dol-
tartani
é nem

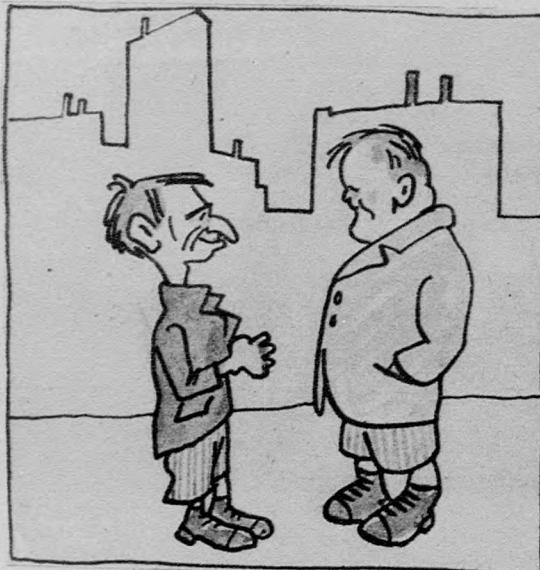

Miből lesz a cserelോഗár?

A népszerűségnek kétségkívül alapos fokmérője, ha a színésznek becéző neve van, már pedig azt hisszük, ha *Latabár Árpádról* van szó, akár a színházi világban, akár a polgári életben — őt mindenki csak így nevezi: *Latyi*. A „*Latyi*” egy értékes és szép színészi pályafutás határköve. Hogyan jutott el idáig, ezt így mondja el ő maga.

*

— Színész azt hiszem — már ötéves koromban akartam lenni. Azaz, mi az hogy akartam. *Lettem*. Már ötéves koromban színházasdit játszottam kis pajtásaimmal a *Damjanich* uccai szülei ház kertjében. A színházasdi rendszerint általános verekedéssel végződött. És én bizony sokszor alul maradtam, mert verekedni nem igen tudtam, sőt megsem tanultam verekedni, nem tudván akkor, hogy jövő pályámon erre a tudományra még igen nagy szükség lehet. Első igazi fellépésem különben a *Vigadóban* volt *Feldék* téli színházában. Ide persze protekcióval jutottam. Hiába a protekció fontos dolog. Protekcióra pedig úgy tettem szert,

Feldékkal gyerekeskedtem

hogy én *Feldékkal gyerekeskedtem*, illetve együtt játszottam velük a porban. Ennek az együttjátszásnak aztán az lett a következménye, hogy „meghívtást” kaptam, hogy játszsam el a *Liget tündére*” című látványos darabban (*Feld* már akkor szerette kultiválni a látványos darabokat, *Bamba Máté* szerepét. A szerep rövid volt, a gázsi még kisebb, de nekem óriási sikerem volt. Beszéltek róla a városban. Hiszen az a baj, hogy „beszéltek” róla. Édesapámnak egy barátja meglátott ebben a szerepben és gratulált apámnak a fiához.

Édesapám, akinek persze fiának erről a művészi ténykedéséről fogalma sem volt, módfelett felháborodott. Így történt, hogy egy szép napon, amikor dicsőséges szereplés után hazamentem, apám már egy nádpálcával várt a kapuban s így üdvözölt:

— Szervusz Máté!

A többit már a nádpálcával mondta tovább. Ekkor tornyosultak tehát az első felhők karrierem elé, amely derékben kettétörni látszott, mert apám — szigorúan megtiltotta, hogy bármilyen előadásban többé részt vegyek...

Csakhogy a virágnak megtiltani ugyebár nem lehetett. Nekem sem lehetett. Másodszor már a *Nemzeti Színházban* „léptem fel” *„Az „Alkibiades”* című színműben egy matrózt kellett volna alakítanom. Itt azonban az volt a bökkenő, hogy édesapám a *Nemzeti Színház* tagja volt — sőt játszott is a darabban. Mitévő legyek — gondoltam. Mert a „szerepről” semmi szín alatt sem akartam lemondani. Ravasz tervet eszeltem ki. Rettenetesen elmaszkíroztam magam, bajusszal, fene nagy szakállal, csakhogy apa fel ne ismerjen.

Előírás szerint énnekem a hajó orránál kellett helyet foglalni és egy kis zászlót kellett a kezemben tartanom. Egyszer csak véstjósuló hangokat hallottam: — *Matróz úr, szabad egy szóra*. Apám szólt hozzám. Tettem magam, mintha nem hallanám. De hasztalan

volt mi
a hajó
egy pa
semét”

De l
is apá
hogy sz
féle m
akadém
rek ta
végezte

Mint
legyi t
kon. A
szerepé
nél oly
hogy re
köpköd
házi sz
a színp
Szoln
tához
azért ne
meg a
mes inte
cióval k
elkártya
minden
nem, m
magama
záloghá
góan el
tíjjo”-ba
kétségbe
szmokin

Vége
től kap
előadás
Ugyanis
testi m
volt s
nézhet
nadrágú
publiku
és szünr
végig a
Az el
annyira
lognak
ménye l
hatállya
Havy
zódtem
kaptam,
mondhat
tam egy
csak kos
lakás sz
koszt an
Köbess
Havy tár

volt minden. Apám megismert, kiemelt a hajó orrából, levette a maszkomat és egy pár pofonnal honorálta „működésemet”...

De hát mit lehetett tenni! Végre is apám kénytelen volt beleegyezni, hogy színész legyek. Előbb a Horváth-féle magánszínésziskolába, aztán az akadémiába jártam, ahol tehetségesek találtak s már másfél év alatt végeztem.

Mint szerződött tag először Kúnlegyi társulatánál léptem fel Szolnokon. A „Boszorkányvár”-ban Kakasdi szerepét játszottam. Első fellépésemnél olyan rettenetes trémám volt — hogy restellem kimondani, — de összeköpködtem a ruhámat, vétve a színházi szabályzat ellen, amely szerint a színpadon köpködni tilos.

Szolnokról Leszkay András társulatához kerültem. Ez a szerződés azért nevezetes, mert itt ismerkedtem meg a „Felső” nevű kártyajáték némes intézményével, aminek teljes ambícióval hódoltam. Egyszer például így elkártyáztam összes pénzem, hogy minden ruhámat zálogba kellett tennem, hogy valahogyan fenntartsam magamat. Ugyanaz este, amikor a zálogházi műveleteimet olyan ragyogóan elvégeztem, a „Bernardi Montijjo”-ban kellett fellépnem és én kétségbeesve szaladtam fűhöz-fához szmokingért.

Végre Keszle, mostani kir. ügyésztől kaptam kölcsön szmokingot. Az előadáson nagy botrány történt. Ugyanis tudni kell, hogy a kettőnk testi mérete pontosan az ellenkező volt s én a szmokingba szánalmasan nézhettem ki, mert amikor a felgyúrt nadrágú és kabátú szmokingban a publikum meglátott, egyszerre viharos és szünni nem akaró kacagás hangzott végig a nézőtér.

Az előadást alig lehetett folytatni, annyira kacagott a közönség. A dolognak azonban tragikus következménye lett, mert a direktor azonnali hatállyal felmondott.

Havy Lajos vándortársulatához szerződtem aztán. Szerepet itt rengeteget kaptam, de pénzt annál kevesebbet, mondhatnám egész bátran, nem kaptam egy vasat sem. Tulajdonképpen csak koszt és lakásért dolgoztam. A lakás szűk és kényelmetlen volt, de a koszt annál ehetetlenebb.

Kövessyhez Kecskemétre szerződtem Havy társulatától. Itt igazán nem tör-

tént velem semmi lényeges, jeléül annak, hogy itt valami nyolc évig kibírtam.

Lényeges csak akkor történt velem, amikor Krecsányi Buda—temesvári társulatához szerződtem. Budán aztán olyasvalami történt velem, ami aztán megváltoztatta eddigi életemet s főleg megszabadított attól, hogy továbbra is egyszem a vidéki színészet már akkor is eléggé keserű kenyerét.

Beöthy László egyszer kijött Budára s meglátott az akkor annyira divatos és népszerű Guthy Soma egyik darabjában. Előadás után már másnap leszerződtem a Király Színházhoz.

Király Színház! Tizennyolc éve, hogy itt vagyok megszakítás nélkül. Hogy hány szerepet játszottam és hogy hányszor léptem föl, azt hiszem csak logaritmusos táblával lehetne kiszámítani. Az itteni működésemre úgyszólván fölösleges kitérnem. Hiszen — szerénytelenség nélkül mondhatom, — hogy ez eléggé ismeretes.

Mint minden komikusnak, nekem is az a vágyam, hogy néha-néha drámai szerepben léphessek a közönség elé, azért voltam nagyon boldog, amikor a „Repülj fecském”-ben egy prózai szerepben sikerem volt. *Barna Jenő.*

„Matróz úr, szabad egy szóra!”

Utlevél

Neve: Tőkés Anna.
Becéző neve: Nincs.
Hány éves: Senkinek semmi köze hozzá.

Testsúlya: 61 kiló.
Mennyi tényleg: 62.
Magassága: 170 centiméter.
Szeme: Fekete.
Haja: Fekete.
Lelke: Fehér.

Szive: Jó. Sokan azt mondják, túljó.

Foglalkozása: Színész a javából.
Lakáscíme: Nemzeti Színház.

Mi a véleménye a színészetről: Vannak magánvélemények, amikről nem szükséges mindenkinek tudni.

A Magyar Színház hívta önt vagy ön akart magánszínházhoz útutazni?: Menettérti jegyem van az összes magánszínházakhoz.

Ez bizonyára csak helyiérdekű utazás: Nem. Ez általános érdekű.

Tehát: Nem fogok átszerződni. De azért a sors útjai kiszámíthatatlanok. A jövőt senkise tudja.

Csak ön?: Jó volna.

Miért nem szerződött át: Egy színésznőnek nem lehet nagyobb álma, mint a Nemzeti Színház. Ha itt krumplit kell ennie és ott pástétomot, akkor is itt kell maradnia.

Mennyi fizetést kínáltak: Ezt a közönségre bízuk. Neki jó fantáziája van.

Mennyi fizetése van a Nemzeti Színháznál: A legnagyobb!

Mikor vesz autót: A jövő hónapban.

Mi volt első sikere: Budapesten a „Csodaszarvas”, Crommelynck darabja. Vidéken Molnár Ferenc: „Égi és földi szerelem”.

Mi a véleménye a népszerűségről: Ha a népszerűség a színházak nézőterére terjed ki, nagyon jó. Van egy inkognito népszerűség, ami nem a színházi öltöző, hanem a színházi pénztár ajtaján kopog. Ez az igazi.

Mi a véleménye a színész magánéletéről: Az enyémről beszélhetek csak, erről pedig nem szeretek beszélni. Tanulság: a színész a színpadon beszéljen.

Mit szeretne játszani: Minden jó szerepet, minden jó darabban.

Ki a legkedvesebb szerzője: Hevesi Sándor, csak Hevesi.

Melyik a legkedvesebb darabja: A „Hadifogoly”, csak a „Hadifogoly”.

Mit csinál üres óráiban: Pihenek.

Mi a szenvedélye: A zene. Hegedűn, zongorán játszom. Elég szépen.

Szeret-e táncolni: Szeretek, nagyon. Mindent. Jó partner kell!

Mondjon egy jó partnert: Odry Árpád.

És színpadon?: Odry Árpád, Gál Gyula, Rózsahegy Kálmán.

Sportol-ú-e: Igen. Lovagolok, evezek, kocsit még nem vezetek és úszom.

Adósságban?: Kényes pont!

Vezetett már autót: Amerikában.

Milyen nyelveken beszél: Angolul, németül, románul. De azt mondják, magyarul is jól beszélek.

Mi a véleménye a közönségről: Minél nagyobb számban szeretnék vele megismerkedni, mert szeretem őt.

Nyáron hova utazik?: Angliába, először Londonba.

Kivel utazik?: Ne mondja!

És kire utazik?: Ezután a kérdés után magára.

Vannak-e ellenségei: Nincsenek. Egy sem. Ilyet ritkán hall az ember, ugye?

Vannak-e barátai: Mindenki a barátom.

Nem lesz sok?: Nem.

Van-e valami kívánsága a sajtótól: Igazságos legyen.

Mi a legnagyobb kívánsága: Boldog akarok lenni.

Mi kell ehhez: Megelégedés. Megelégedettnek lenni.

Mi a véleménye a házasságról: A legnagyobb boldogság.

Mi a véleménye a szerelemtől: A legnagyobb boldogság.

Mikor megy férjhez: Ha jön az igazi. Még nem láttam soha. Azt akarom, hogy tizenkét gyermekem legyen.

Mi a véleménye a mozirol: Nagyon szeretem. Szeretnék filmezni, de nincs időm.

Milyen megjegyzése van még: Hagyjanak élni.

BÁNFFY MIKLÓS

vándortársu-
latot szervez

... On revient tout jour ... Bizony, a színházzal nem lehet büntetlenül flörtölni. Nem lehet könnyű, gyorslejárátú liesonokat kötni. Akit a színpad polipkarjaival egyszer magához ölelt, az kirándulhat a politika csata-terére, megkísérélheti az élet ezer más relációjában az elhelyezkedést, előbb vagy utóbb rákényszerül arra a megismerésre, hogy a színpad jegyesei széttéphetik ugyan a hymenláncokat, a mátkacsók mérgező mikrobáitól sohasem szabadulhatnak...

Ime: Bánffy Miklós gróf, a magyar Opera egykori intendánsa! Megpróbált ő mindent. Írt, festett, szobrokat mintázott, politizált, mint magyar királyi külügyminiszter, de semmi sem elégítette ki. Hazament szűkebb hazájába, Erdélybe, hogy ősi birtokán gazdálkodjék és addig festett, írt, gazdálkodott, míg végre be merte vallani, hogy minden idegszála sóvárgó nosztalgiával vonzza vissza első szerelméhez, a — színpadhoz.

És a poén: Bánffy Miklós gróf nyugalmazott külügyminiszter vándortársulatot szervez, hogy az erdélyi magyarságnak terjessze a magyar kultúrát. Alkalmunk volt beszélgetni a gróffal, aki terveiről a következőket mondta:

— Mióta visszatértem Erdélybe, állandóan kísért a gondolat, egy feladata magaslatán álló, valóban művészi színvonalú társulatot szervezni. Hosszú és küzdelmes akadályok után sikerült egész Erdélyre szóló koncessziót szereznem és ma már a megvalósulás stádiumában van az „Erdélyi Kamaraszínház”.

— Állandó székhelye a színháznak nem lehet, hiszen nem akarunk mi a verejtékesen küzdő magyar színgazgatóknak konkurrenciát csinálni, hanem minden városban — amikor az állandó társulat szünetet tart — játszani fogunk.

A Kamaraszínház természetesen szigorú irodalmi programmal létesült és műsorán csak teljes értékű magyar és külföldi darabok szerepelnek. A társulatot is ennek a szempontnak megfelelően szervezzük. A dramaturg Kádár Imre lesz, a kitűnő erdélyi esztéta, de teljes támogatásáról biztosított Janovics Jenő, a nagynevű kolozsvári színgazgató is.

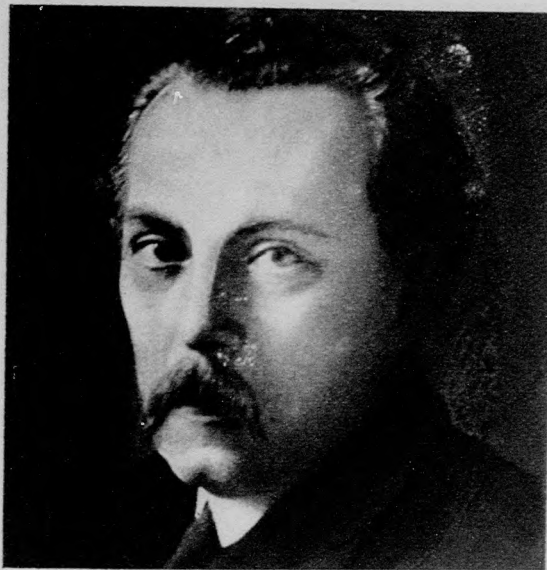
A szervezkedés bizony meglehetősen nehézségekbe ütközik, mert pesti színészeket a romániai színházi törvé-

nyek szerint csak nagyon korlátolt számban vihetünk. Utolsó percig úgy volt, hogy Tórai Ferenc hozzánk szerződik, de a Magyar Színházzal történt megállapodása után ennek a szerepkörnek a betöltése is nagy gondokat okoz.

Hiszem azonban, hogy a végén minden nehézséget leküzdve, szeptember elején megkezdhetjük működésünket a magyar kultúra leggöröngyösebb frontján, Erdélyben...

Ime, rövid története egy színházi vállalkozásnak, mely kétségtelenül nagy horderejű kulturális jelentőségén kívül azért is érdekes, mert fennhangon hirdeti a színpad minden dialmaskodó jelentőségét.

Sok szerencsét kívánunk a nemes gróf vállalkozásához.

Bánffy Miklós gróf

CSORTOS "CSAPTA" AGYON A "SZÖRÖS MAJMOT"

Budapest egyetlen irodalmi színháza, az Új Színház válságos helyzetben van. Utóbbi műsorait már úgyszólván üres házak előtt játszotta végig, miután egész Magyarországon *nem akadt esténként kétszáz ember, akit ennek a nivós kis színháznak komoly művészi munkája érdekelt volna.* Ez a közömbösség azután a tönk széléig vitte a Révai uccai vállalkozást, melynek igazgatója, Upor József, napokban kényszeregyezési kérelmet nyújtott be a törvényszékhez.

Meg akartunk győződni a hír valódiságáról és ezért felkerestük Upor Józsefet, aki mindenben megerősítette értesülésünket és a kényszeregyezési kérelem előzményeiről a következő rendkívül érdekes részleteket mondotta el:

— Valóban igaz, hogy kényszeregyezséget kértem. A mai körülmények között lehetetlen ezzel a rezsívél tovább vezetni a színházat.

Amikor a színházat megcsináltuk, nem tápláltunk vérmes reményeket — folytatja Upor. — Ugy számítottuk, hogy hétköznapokon ötvenszázalékos, szombaton és vasárnap pedig táblás házak fognak menni és ebből megélünk majd lassacskán. És mi történt? A „Dybuk”, amelyet három éven keresztül játszottak Berlinben s amellyel nálunk is, mondjuk a Vigszínház egy szezont kihúzott volna, olyan ziccer volt. Ami kis színházunkban jó ötven házat ért meg mindössze. Hogy mégis vagy kilencvenszer játszottuk, ez már elég baj volt, ugyanis az utóbbi negyven előadásra ráfizeltük azt, amit az előző ötvenen kerestünk. De

**nem tudtuk levenni a műsorról,
mert gyakran nem volt megfelelő
új darabunk,**

amit műsorra tűzhattünk volna. Előfordult, hogy már a próbán kiderült a darab tarthatatlansága és hirtelen új darab után kellett néznünk.

— Tehát a művészeti vezetést okolja a kudarcokért? — kérdeztük.

— Egyáltalán nem — felelte. — Szerintem főként a gazdasági helyzet, a pénztelenség az oka az egésznek.

Természetesen, az is befolyásolta a sorsunkat, hogy a publikumnak mutatványos darabok kellene, mint a „Mersz-e Mary”, meg a „Zenebona” és még mindig nem bírja el az irodalmat. Próbálkoztunk először kabaréval is, de rájöttünk, hogy három kabaré sok Budapestnek. Az se ment, ez se megy.

A „Számum”-nál már megelégedtünk volna huszonöt félházzal, a „Szörös majom”-nál már húsz félházzal is,

a „Dybuk” sikere után.

Ha azonban őszinte akarok lenni, azt is meg kell állapítanom, hogy a „Szörös majom” külföldi nagy sikereihez viszonyítva, az Új Színházban sem bukhatott volna ekkorát,

de Csontos Gyula agyonesapta a darabot.

Hét héttel a próbák megkezdése előtt már nála volt a szerep, de a hatodik előadáson még mindig nem tudta a szerepét. Ezért kell nekem más színházaktól a nagy neveket elszerződtenni! Pedig, mondhatom, hogy Toronyi L. Imre is kitűnően eljátszotta volna a címszerepet, ha nem kellett volna a dívat után menni, hogy sztár díszelegyen legelől a színlapon.

A napi kiadásom ezerkétszáz pengő, a bevétel pedig három-négyszáz pengő — számolja összeráncolt homlokkal Upor igazgató. — Ki jár ma színházba, még hozzá komoly darabokhoz? Kérem, megtettük azt is, hogy

testületeknek felajánlottunk ötvenhatvan jegyet ingyen, hogy legyen valaki a nézőtéren és a szegény színészeknek legyen egy kis kedvük játszani.

És tudják, mi történt? Visszautasították a potyajegyeket. Nincs az embereknek kedvük színházba járni.

A laikus nem is sejtí, hogy milyen nehéz ma „váltat” szerezni a színházaknak! Hát még fizető közönséget... — fejezi be őszinte vallomását az Új Színház igazgatója.

Kósa Lajos.

Csikos epongeból P 8.50

Frottierből P 29.—

Divatos eponge és marokinból P 9.50—10.50

Pijamák nadrággal együtt P 17.60, 18.50, 23.50, 28.50, 32.—

MAGYAR
DIVATCSARNOK

BUDAPEST, VII, RÁKÓCZI-UT 74.

Hallja Smaga Sköt...

honnán a csudából termelt előltem ilyen hirtelen? Talán csak maga is kinn volt a multheti repülőnapon és ott tanulta ezeket a hirtelen leszállásokat?

De akár kinn volt, akár nem, azt biztos nem tudja, hogy ki volt az egyik szállózó repülőgép utasa.

A titokzatos pilótaacsuktyás utas a legutolsó pillanatban ugrott be a gépbe, amely pár perc múlva már fenn úszott a levegőben, merészen bukfencezve. Ne is törje rajta a fejét, édes öregem, úgysem találja ki.

A titokzatos utas Hegedüs Gyula volt,

aki a leszállás után kijelentette, hogy e naplól kezdve spórol — egy magán repülőgépre.

Na látja, ha erre mondja, hogy légből kapott hír, nem haragszom magára! De annál inkább akkor, ha nem örül velem együtt a kis Rott nagy sikeré-

nek. Ez a siker ugyanis az életét mentette meg, mert

Rott Sándor két héttel ezelőtt öngyilkos akart lenni.

Hogy miért? Mert a legutóbbi két év alatt 17 milliárdot fizetett rá a színházára, amit negyvenévi színészkedése alatt gyűjtött össze. Még ekkor sem esett kétségbe és azt mondta:

— Megvan még a villám, az autóm és egy gyönyörűen berendezett lakásom. Ujra kezdem.

És megnyitotta a Komédiát. A színház rosszul ment. Napi két-

millió koronát fizettek rá. A kis Rott nem bujt a részvénytársaság leple mögé, mint hasonló helyzetben más színházdirecto-
ro-
k, hanem minden tartozását becsülettel kifizette. Elúszott a villa, az autó és el-
lűntek a műkincsek a szobákból. Ekkor akart öngyilkos lenni Rott és igazán az utolsó pillanatban jött a segítség a Fővárosi Operettszínház szerződésének képében. Most újra vidám és szorgalmasan gyűjti a pénzt — hogy színházat nyisson.

Na jól van, jól van, látom, hogy maga is nagyon sajnálja a kis Rottot. Így hát az én haragom is megenyhül maga iránt, akáresak a multheti hideg.

Erről jut eszembe Farkas Imre, aki arról volt eddig híres, hogy a legzordabb időben is felsőkabát és kalap nélkül jár, mint a természetes gyógymód eleven képviselője. A minap a népszerű Mókuci összeveszett valakivel, aki a legnagyobb sértésként azt vágta a fejéhez, hogy jágeringet hord.

Mókuci azonnal elégtételt vett a sértésért és ott a helyszínen bebizonyította ennek az ellenkezőjét.

Ennek ellenére mégis megtörtént a provokálás és Mókuci csak úgy volt hajlandó kibékülni, ha az ellenfele ezentúl szintén kabát és kalap nélkül jár. A feltételeket a segítők elfogadták. Eredmény: az ellenfél már egy hete súlyos influenzával az ágyban fekszik.

Ha már az influenzánál tartunk, elmondom az újabban igen népszerű fiatal színész nő esetét egy szintén népszerű, de nátnál valamivel idősebb kolléganőjével. A fiatal művésznőt sikerei, kissé hogy úgy mondjam, elbtzakodottá tették és ennek folytán jogosítva érzi magát, hogy kollégáival lekicsinylően bánják.

A legutóbb a fenn említett művésznőt aposztrofálta a bizonyos szóval, amit a meghüléssel kapcsolatban szoktak használni — Kisbürgözdön. Nosza, lett erre olyan parázs veszekedés, amelyet még nem láttak a színház jalai.

A nagy szócsata hevében a fiatal művésznő véletlenül elszakította a sértett fél ruháját.

A két férj segédei másnap már összeültek és izgatottan tárgyalták a párba jelleit. Ezalatt pedig a két művésznő a leganyagibb egyetértésben uzsonnázott a Gerbeaudnál.

Ha nem jelent föl levéltitok megsértéséért, édes egy Skótom, akkor megsúgom magának, hogy mi állt abban a táviratban, amit Stella Gyula, a Színészszövetség elnöke kapott az elmúlt napokban. Megígéri? Rendben van, hátakkor figyeljen ide.

Stella Gyulát táviratilag szerződtette le a berlini Ufa-filmgyár egy magyartárgyú film főszerepének eljátszására.

Tassy Mária ezeltől egy héttel hosszas tárgyalások után a Nemzetihez szerződött. Gombaszögi Frida mindenáron azt szeretle volna, ha Tassy a Vighez szerződne.

Gombaszögi tehát elkezdte kérlelni Tassyt, hogy bontsa fel szerződését.

Mikor pedig Tassy beleegyezett, ő maga intézte el Hevesivel, hogy a szerződést semmisnek tekintse és ugyancsak ő volt az, aki Roboz direktornál kiverekedett Tassy számára egy sokkal előnyösebb szerződést.

Mért oly szomorú, édes egy apuskám? Talán már megint szerelmes és nem talál meghallgatásra? Adok egy jó receptet, amit tegnap hallottam a Magyar Színház társalgójában. Dávid Mihályról,

a színház fiatal segédrendezőjéről szól a történet, aki szerelmes volt egy kislányba viszonzás nélkül. Dávid megtudva azt, hogy ideálja szenvedélyes keresztretjvényfejtő — cselhez folyamodott.

14000 szavas keresztretjvényt készített és így adta tudtára ideáljának lángoló szerelmét.

A kísérlet bevált, rövidesen egy boldog fiatal párral lesz több. Gratulálni csak keresztretjvény alakjában lehet.

Van azonban még egy szerelmi hírem. Két igen előkelő színészünkről szól, akik egyik legelőkelőbb színházunk tagjai.

A színésznőről egyébként az utóbbi időben különösen sok szó esett. Sokat és szívesen játszottak együtt és nagyon jó barátok voltak, pajtáskodásuk olyan őszinte volt, hogy senki sem lepődött meg azon sem, hogy gyakran látták őket a kulisszák mögött — csókolózni. Elvégre ez a színfalak mögött szokás és éppen ezért, mert mindenki tanuja lehet, senki sem gyanít semmi. Az sem tűnt fel senkinek, hogy ezek a csókok mindig gyakoribbak lettek. Most azonban különös eset történt. Az egyik próba után valaki felfedezte, hogy a két színész a kihalt hátsó színpadon — titokban csókolózik. Szerelem biztos, házasság nincs kizárva.

A mulhetei repülőnapon Faludi Sándor és Jenő is ott volt.

— Nézd csak — szólt hirtelen Faludi Sándor, — itt van az a két fiatal titkos drámaíró is, akiket már annyiszor külön-külön kidobtam. Most úgy látszik társaszerzők lettek.

— Hogy-hogy?

— Mert most együtt repülnek.

Hallja Maga Skót...

honnán a csudából termelt előltem ilyen hirtelen? Talán csak maga is kinn volt a multheti repülőnapon és ott tanulta ezeket a hirtelen leszállásokat?

De akár kinn volt, akár nem, azt biztos nem tudja, hogy ki volt az egyik szálló repülőgép utasa.

A titokzatos pilótaacsuklyás utas a legutolsó pillanatban ugrott be a gépbe, amely pár perc múlva már fenn úszott a levegőben, merészen bukfenchezve. Ne is törje rajta a fejét, édes öregem, úgysem találja ki.

A titokzatos utas Hegedüs Gyula volt,

aki a leszállás után kijelentette, hogy e naptól kezdve spórol — egy magán repülőgépre.

Na látja, ha erre mondja, hogy légből kapott hír, nem haragszom magára! De annál inkább akkor, ha nem örül velem együtt a kis

Rott nagy sikerének. Ez a siker ugyanis az életét mentette meg, mert

Rott Sándor két héttel ezelőtt öngyilkos akart lenni.

Hogy miért? Mert a legutóbbi két év alatt 17 milliárdot fizetett rá a színházára, amit negyvenévi színészkedése alatt gyűjtött össze. Még ekkor sem esett kétségbe és azt mondta:

— Megvan még a villám, az autóm és egy gyönyörűen berendezett lakásom. Ujra kezdem.

És megnyitotta a Komédiát. A színház rosszul ment. Napi két-

millió koronát fizettek rá. A kis Rott nem bujt a részvénytársaság leple mögé, mint hasonló helyzetben más színházdirektorok, hanem minden tartozását becsülettel kifizelte. Elűszott a villa, az autó és elűntek a műkincsek a szobákból. Ekkor akart öngyilkos lenni Rott és igazán az utolsó pillanatban jött a segítség a Fővárosi Operettszínház szerződésének képében. Most újra vidám és szorgalmasan gyűjti a pénzt — hogy színházat nyisson.

Na jól van, jól van, látom, hogy maga is nagyon sajnálja a kis Rottot. Így hát az én haragom is megenyhül maga iránt, akárcsak a multheti hideg.

Erről jut eszembe Farkas Imre, aki arról volt eddig híres, hogy a legzordabb időben is felsőkabát és kalap nélkül jár, mint a természetes gyógymód eleven képviselője. A minap a népszerű Mókuci összeveszett valakivel, aki a legnagyobb sértésként azt vágta a fejéhez, hogy jägeringet hord.

Mókuci azonnal elégtételt vett a sértésért és ott a helyszínen bebizonyította ennek az ellenkezőjét.

Ennek ellenére mégis megtörtént a provokálás és Mókuci csak úgy volt hajlandó kibékülni, ha az ellenfele ezentúl szintén kabát és kalap nélkül jár. A feltételeket a segítők elfogadták. Eredmény: az ellenfél már egy hete súlyos influenzával az ágyban fekszik.

Ha már az influenzánál tartunk, elmondom az újabban igen népszerű fiatal színészről esél egy szintén népszerű, de nálánál valamivel idősebb kollégájával. A fiatal művésznőt sikerei, kissé hogy úgy mondjam, elbtzakodoíltá tették és ennek folytán jogosítva érzi magát, hogy kollégáival lekicsinylően bánják.

A legutóbb a fenn említett művésznőt aposztrofálta a bizonyos szóval, amit a meghüléssel kapcsolatban szoktak használni — Kisbürgözdön. Nosza, lett erre olyan parázs veszekedés, amilyet még nem láttak a színház falai.

A nagy szócata hevében a fiatal művésznő véletlenül elszakította a sértett fél ruháját.

A két férj segédei másnap már összeültek és izgatottan tárgyalták a párbaj feltételeit. Ezalatt pedig a két művésznő a leganyagibb egyetértésben uzsonnázott a Gerbeaudnál.

Ha nem jelent föl levéltitok megsértéséért, édes egy Skótom, akkor megsúgom magának, hogy mi állt

abban a táviratban, amit Stella Gyula, a Színészszövetség elnöke kapott az elmúlt napokban. Megígéri? Rendben van, hátakkor figyeljen ide.

Stella Gyulát táviratilag szerződtette le a berlini Ufa-filmgyár egy magyartárgyú film főszerepének eljátszására.

Tassy Mária ezelőtt egy héttel hosszas tárgyalások után a Nemzetihez szerződött. Gombaszögi Frida mindenáron azt szeretne volna, ha Tassy a Vighez szerződne.

Gombaszögi tehát elkezdte kérlelni Tassyt, hogy bontsa fel szerződését.

Mikor pedig Tassy beleegyezett, ő maga intézte el Hevesivel, hogy a szerződést semmisnek tekintse és ugyancsak ő volt az, aki Roboz direktornál kiverekedett Tassy számára egy sokkal előnyösebb szerződést.

Mért oly szomorú, édes egy apuskám? Talán már megint szerelmes és nem talál meghallgatásra? Adok egy jó receptet, amit tegnap hallottam a Magyar Színház társalgójában. Dávid Mihályról,

a színház fiatal segédrendezőjéről szól a történet, aki szerelmes volt egy kislányba viszonzás nélkül. Dávid megtudva azt, hogy ideálja szenvedélyes keresztretjévényfejő — cselhez folyamodott.

14000 szavas keresztretjévényt készített és így adta tudtára ideáljának lángoló szerelmét.

A kísérlet bevált, rövidesen egy boldog fiatal párral lesz több. Gratulálni csak keresztretjévény alakjában lehet.

Van azonban még egy szerelmi hírem. Két igen előkelő színészünkről szól, akik egyik legelőkelőbb színházunk tagjai.

A színésznőről egyébként az utóbbi időben különösen sok szó esett. Sokat és szívesen játszottak együtt és nagyon jó barátok voltak, pajtáskodásuk olyan őszinte volt, hogy

senki sem lepődött meg azon sem, hogy gyakran látták őket a kulisszák mögött — csókolózni. Elvégre ez a színfalak mögött szokás és éppen ezért, mert mindenki tanuja lehet, senki sem gyanít semmit. Az sem tűnt fel senkinek, hogy ezek a csókok mindig gyakoribbak lettek. Most azonban különös eset történt. Az egyik próba után valaki felfedezte, hogy a két színész a kihalt hátsó színpadon — titokban csókolózik. Szerelmem biztos, házasság nincs kizárva.

A multheti repülőnapon Faludi Sándor és Jenő is ott volt.

— Nézd csak — szólt hirtelen Faludi Sándor, — itt van az a két fiatal titkos drámaíró is, akiket már annyiszor külön-külön kidobtam. Most úgy látszik társ szerzők lettek.

— Hogy-hogy?

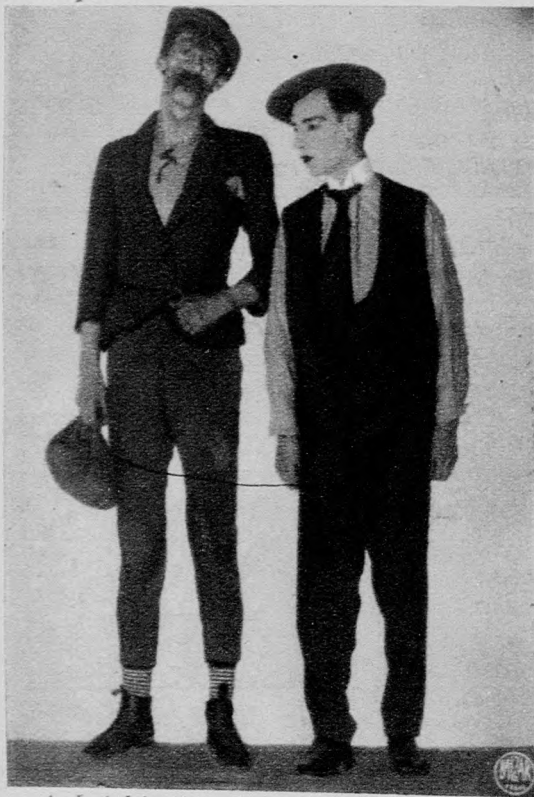
— Mert most együtt repülnek.

PESTI FIUK, AKIKET EURÓPA FEDEZETT FEL

Majdnem két évig járták Európát a Latabár-fiúk. Játszottak, táncoltak a legnagyobb metropolisokban. Bécsben a Johann Strauss-Theaterben egy revüben. Felléptek Hamburgban, Kopenhágában, Prágában, Berlinben egymásután két helyütt is játszottak. És pedig először a Barbarinában, onnan pedig közvetlenül elszerződtek a Wintergartenbe. Ez azért jegyzendő meg, mert a Wintergarten igazgatósága szigorúan ragaszkodik ahhoz az elvhez, hogy csak olyan számot léptet fel, amely azelőtt legalább egy évig nem szerepelt Berlinben. Hogy a Latabár-fiúkkal kivételt tett, ez bizonyítja a produkciójuk elsőrangúságát.

Felléptek azonkívül Párizsban is az Empire Musik Hallban.

Most hogy a Király Színház új operettjében lépnek fel, már kezükben a szerződés, amely az operett után — Varsóba szólítja őket. De hát tulajdonképpen mit tudnak ezek a Latabár-fiúk, két sovány fiatalember, hogy meg tudták közelíteni a legnagyobb metropolist.

A Latabár-fiúk Zoro és Buster Keaton parodiája

Az impresszárió, aki most Pesten járt s aki varsói szerződésüket is kötötte, ezt így mondja el.

— A Latabár-fiúk művészei a táncnak és művészei a játéknak, de igen ritkán láttam még, hogy e két tulajdonság olyan harmonikusan legyen meg egy színészben, mint bennük van. Ők nem az akrobatikus táncprodukciókra fektetik a fősúlyt — bár a legragyogóbb és legnehezebb táncmutatványokat is megcsinálják, — hanem azzal érik el minden nemzetnél a hatást, hogy táncukban, játékuiban szín van, ötlet van, valami végtelen kedvesség, ők a jeleneteket, amiket akár revükben, akár egy szám keretében előadnak, rengeteg mókával, le nem írható nüanszokkal, és egy utánozhatatlan grimasszal vagy mozdulattal fűszerezik. Élet van bennük, friss, fiatalos élet, ez sikerüknek titka.

A közönség azt érzi, amit Douglas Fairbanksnél. Valami olyant kapott, a mi végtelenül kedves, ami spontán jött, amit nem lehet megtanulni, amit leírni sem lehet, csak — látni kell.

A Király Színházban most együtt lépnek fel az — édesapjukkal.

Amikor elmentek, majdnem ugyanazt tudták, mint most. De akkor nem volt Párizs, Berlin, Bécs a hátuk mögött

az Ujság vasárnapja

az Ujság napilap ingyenes melléklete új szint, új jelentőséget adott a magyar sajtónak. A legnépszerűbb napilap az Ujság. Minden vasárnapi számában közöl: regényeket, elbeszéléseket, verseket, tréfás és szórakoztató cikkeket, népszerű technikai magyarázatokat, belföldi és külföldi vicclapot, gyermekujtságot, érdekes rejtvényeket, rengeteg rajzot és fényképet. Divat, színház, mozi. A pünkösdi szám tartalmából kiemeljük: Márai Sándor, Serédi Jenő, Vándor Iván, Vándor Kálmán novelláit; Tarkó Jenő: Szögedi paprikáját. Érdekes cikk az, amely híres emberek emlékező tehetőségéről számol be. Egész sereg apróság a világ minden tájáról. Kártyaprobléma, külön pünkösdi rejtvényoldal stb. új meglepetések.

Aud Egede Nissen (Rasmussen foto)

ÖSZINTÉN

A „Wiener Sängerknaben” nevű bécsi gyermektársaság budapesti vendégszereplését a kritika meglepő jóindulattal fogadta. A közönség kevésbé. A Városi Színház három előadásban prezentálta ezeket a herceg fiúkat s a hatalmas nézőtérrel bizony nem egy ásitás szállt ki a világűrbe. A Sängerknaben-produkció inkább ügyes artistaszám, mint jó muzsika. Egy tizenhárom évesnek látszó kövér szőke bubi koloraturázott, ami a gyengébb idegzetű mamáknak persze roppantul tetszett. A műsor véges-végig csupa „Schmachtjecni”, néhány Mozart-Schubert-számtól eltekintve. A fiúcskák matrózjelmezükben jól hatottak, a szerényebb igényű közönségnek elvégre a doni kozákoknál is először a kozák-uniformis tetszett, aztán a hang. Mind ezt azért mondtuk el itt, mert Budapestnek is van egy „Sängerknaben”-kórusa. A Wesselényi uccai polgári fiúiskola énekkara ez, amelyet egy nagyon szerény, de annál tehetségesebb muzsikusz vezet: Bóhus Endre. Aki hallotta egyszer a Wesselényistákal, az bizony kimosolyogja a kedves bécsi gyermekeket. Ezek a kis pesti polgáristák kopott ruhákban állnak a pódiumra és zongorakiséret nélkül: a capella éneklük a legnehezebb, többszólamú, modern kompozíciókat, Kodályt, Bartókot. És ez a kórus még soha nem adott a Városi Színházban önálló estélyt, nem hármat, de egyet se és nemcsak a Városiban, de kisebb helyen se. Ezt a tünetet látva, önkéntelenül igazat kell adnunk azoknak, akik a túlzott külföldi vendégszereplések ellen agítanak: mert mégis csak gondolkodásra készít az a furesaság, hogy egy elsőkvalitású magyar diákkórus itthon nem csinál karriert, ugyanakkor pedig egy Müller nevű elálmosító karnagy súlyos pénzeket visz el tőlünk a maga dresszírozott daloscsoportjával!

*

Ellenben: a bécsi Burgszínház ezeröttszáz angol font lökével vendégszereplésre indul Angliába, ahol főleg Shakespeare és Shaw-darabokat fog előadni. Vajjon miért sikerül ilyesmi az osztrákoknak és miért nem nekünk? Miért fulladt szégyenteljes kudarcba annak a magyar reprezentatív társulatnak a külföldi turnéja, amelyre másfél évvel ezelőtt annyi állami pénzt sikerült elherdálni

néhány úrnak? Vajh miért nem lehet a Nemzeti Színház Shakespeare-gárdájá megmutatni Angliának s ezzel mérhetetlen erkölcsi lökét, megbecsülést szerezni a magyar kultúrának? Ausztria remekül menedzseli a maga féltetéseit, mi pedig véka alatt tartjuk a mi értékeinket. Valami nincs rendjén. Nincs szervezőtalentumunk — és mecénásunk. Ha a magyar mognások közt is akadna egy Lord Harmsworth-fajta lelkes fiatalember, a magyar művészi kultúrának sok megalóvalatlan álma mehetne teljesedésbe.

Taktika

Két színésznő beszélget:

— Miért vagy tiszta feketében? — kérdezi az egyik. — Csak nem halt meg valakid?

— Á dehogy. Margithoz megyek látogatóba, aki mindenben utánoz és a fekete szín rémesen áll neki.

A modern ruha.

— Etus, add ide a világoszöld estélyi ruhámat a szekrényből — mondja Biller Irén a szobalányának.

— Sajnos, a fogason nincs semmi, csak két kövér moly — feleli rémülten a szobalány.

Crepe de Chinek, Georgettek

Foulard- és nyersselymek

Nanszubatisztok, pouplinok

Kartonok, delének, ripszek

Csipkeujdonságok, szalagok

Harisnyák, kesztyűk, sálak

legszebb választékban, legolcsóbban

Klein Antal

divatnagyrúházában

Király ucca 53 szám

(Akácia ucca sarok)

A SKARLÁT KÖPENY

IRTA MOLY TAMÁS

Vivian Dorliac táncosnőt a nizzai Grand Hotel egyik szobájából éjszaka elrabolják. A művésznő csak egy repülőgépen tér magához. Egy repülőgép kajútjében fekszik. Egy nő ül az ágya mellett és egy levelet ad át neki. A levelet Bruggencote gróf írta, amelyben elmondja, hogy már régen követi városról városra, mint egy őrzőangyal és eközben észrevette, hogy Vivian ellen összeesküvést szőnek. Az összeesküvők őt is ártalmatlanná tették és ez volt az oka, hogy csak későn érkezett Vivian szobájába. Mikor látta Viviant elájulni, hogy ellenségei kezéből kiragadja, repülőgépre hozta, hogy néhány napig rejtegesse előlük. Vivian egészen kábult volt a levéltől, s mikor véletlenül a gép ablaküvegébe nézett, észrevette, hogy egészen át van maszkírozva és idegen ruha is van rajta. A gróf levelének utóiratából megtudja, hogy ez is óvintézkedés, hogy jel ne ismerjék. A gondolatok özöne egészen elálmosította. Mikor újra felébredt, a gép már a földön állt. Nem volt ideje gondolkodni, mert már előtte állt Bruggencote gróf, skarlátköpenyben és kisegítette a gépből. A pálmák alatt kis ház állott, oda vezették. Langyos fürdő várta, átöltözött és türelmellenül léste a percel, amikor magyarázatot kap a gróftól. Végre ott ült előtte Bruggencote. Künn valami titokzatos hang kiáltotta: Hakahanna! Hakahanna! A gróf azzal kezdte, hogy ami eddig történt, az kizáróan Vivian érdekében történt. Kérte, hogy türelmesen hallgassa végig és legyen bátor, mert sok bátorság kell ahhoz, amit hallani fog.

— Bátorságom van még ehhez is, ha ismer, tudhatná — felelte kissé ele-

sen a művésznő. — Csak az a kérdés, lesz-e hozzá elég türelmem.

Bruggencote Oktávián gróf kissé meghajolt, amikor mondotta:

— Meg fogok tenni minden tőlem telhetőt! Művésznő, ön ezelőtt hat évvel tűnt fel ragyogó tehetségével Londonban. A siker nem hullt mingyárt egész csodás erejével az ölébe. Meg kellett érte küzdenie. Ez a küzdelem maga elsőrangú volt. Rugalmas akarata erejével leküzdött minden akadályt. Amíg útja fölfelé vitt, mindenki szerette, mindenki elismerte, mert sokan remélték, akiknek részben az érdekük, részben lelki értékük így kívánta, hogy felborul, mielőtt célhoz ér. Ön sokkal többre vitte, semmint ezek várták. Ekkor itt is, ott is, csöndben, titokban, észrevétlenül egy titkos társaság keletkezett, a Vivian Dorliac ellen dolgozó társaság. Mint ahogyan a régi világban orosz anarchisták dolgoztak azon, hogy elpusztítsák a cárt, úgy igyekeztek nemelyek itt, mások amott azon, hogy véget vessenek az ön uralkodásának határtalan birodalmában. Ön most maga említette, hogy színigazgatók két esetben nem tudtak eleget tenni vállalt kötelezettségüknek; nem tudták fizetni az önnek járó föllépti díjat. Brűnben azért, mert a színházba alig néhány ember ment: rémhírekkel riasztották el a közönséget; Kölnben azért, mert már napokkal előbb nagy zavargásokra, tüntetésekre készültek ön ellen nyíltan, lepezellenül. Ön tudta, amit tud.

és nem ijedt meg. Amikor az ellenfél látta, hogy ön rettenthetetlen, megkísérelte a trükköt a halállal. Kegyetlen ötlet. Ön megint győztes maradt!

Vivian Dorliac mindezt úgy hallgatta, mint egy nem valami érdekes mesét valaki másról; csipegette a datolyát s amikor most a skarlátköpenyes elhallgatott, bizonyára egy kis hatás kedvéért, megjegyezte ártatlan arccal:

— Szép, szép, de azt nem értem, hogy minek kell ehhez a skarlátköpeny. Még kevésbé értem, hogy minek ragasztott az arcára ilyen förtelmes szakállt, és sehogyan sem értem, hogyan kívánhatja ezek után, hogy éppen ön iránt legyen bizalommal, Bruggencote Oktávián gróf! Igazam van?

És ezüstösen, finoman, halkán nevetett.

A skarlátköpenyes hideg acélkék szeme villant, amikor most a szakállába mormogta:

— Hakahanna! Hakahanna!

Rémes álmom

— Mit jelent ez a bűvös szó? — követelte a fiatal bölgy a magyarázatot. Bruggencote csendesen bólintott és lassan mondotta:

— Mindenre rákerül a sor... mindenre rákerül a sor... Művésznő, már amikor a színpadon láttam, amikor a legnagyobb óvatossággal érdeklődtem ön iránt s utánajártam mindennek, ami önnel összefügg, már akkor határoztam el magamban, hogy meg fogok tenni mindent, ami csak tőlem telik, hogy az áskálódók ne tudják megfosztani önt trónjától.

— Kedves! — ismerte el Vivian. — Most legalább tudom, hogy miért rabolt el, boesánat: miért tüntetett el, miért adott rám idegen mezt és miért hozott el sürgősen ide Afrikába. Itt még nem léptem fel eddig, itt új sikereket arathatok és remélhetően nem vagyok útjában senkinek.

A fiatal hölgy valóságos gyönyörűséggel hadarta el pompásan pergő nyelvvel ezt a megjegyzést.

A skarlátköpenyes esendes mozdulattal tette kezét szívére s mondotta:

— Művésznő, ön belém röpíti pompás iróniájának veszedelmes nyilacskaát. Örömmel tűröm el ezt a kis tortúrát, mert eljön az idő, amikor mindezért édes jutalommal akar majd kárpótolni.

— Hakahanna! — szólt rá színlelt szigorúsággal Vivian.

— Ha tudná, milyen igaza van — mondotta erre a gróf. — Már folytatom is. Ön ügyebár lemondta a stockholmi vendégszereplést a múlt hetekben, és talán fel se tűnt önnek, hogy a színház igazgatója nem erőszakoskodott és nem ragaszkodott az ön vendégjátékához. Holott ez is aggasztó tünet. Erről is tudok, amint látja, és ezt a tünetet helyesen értékeltem: ellenségei kezdenek nagyon is elhatalmasodni és kihúzzák az ön isteni lábacskáit alól a világot jelentő deszkákat. Ön most már klasszikus táncosnő, Vivian Dorliac; ami annyit tesz, hogy mindenütt dicsérik, de már nem... nos, most nekem kell a legnagyobb bátorság, hogy kimondjam: de már nem rajonganak önért.

Egy pillanatig elhallgatott, azután így szólt a kövémeredt művésznőhöz egyszerűen, őszintén, keresetlenül:

— És most vágja a fejemhez ezt a megmaradt kis csendéletet, fűgét, narancsot, datolyát, mert igazat szóltam.

A művésznő valóban felkapott egy fűgét, a szájába tette, jól megrágtá s azután komor arccal mondotta:

— Folytassa, Bruggencote Oktávián gróf úr!

A gróf kissé meghajolt s így szólt:

— Szíves engedelmevel, művésznő! — Egy pillanatig tartó szünet után: — Főlöleges mondanom, hogy ez a rajongásba való belefáradás csakis a nagy tömeg részéről tapasztalható. Hozzáértő, ma bizonyára nagyobb hódolója az ön művészetének, mint valaha. Itt vagyok például én. Ön tudja, hogy régtől fogva érdeklődöm ön iránt, önzetlenül lelkesedem csodás tehetségéért és nem voltam sohasem a terhére.

Vivian Dorliac most szerette volna közbekiáltani:

— Jó ember! Hiszen én találtam ki magát a múlt éjszaka, hirtelenében, mert szükségem volt arra, hogy az a

A PESTI HIRLAP

50

ÉVES JUBILEUMA

alkalmából az idén a legnagyobb magyar napilap különösképpen meg akar emlékezni előfizetőiről. Három ajándékkötet jut az esztendő során előfizetőinek, Magyarország leghatalmasabb olvasótáborának. — A jubileumi év júliusában megjelenik

1. A Pesti Hirlap 1928. évi Kincsesháza,

több mint 600 képpel illusztrált, nagyrészt mélynyomású, tartalmában utóélettel gazdag, kiállításában a legtökéletesebb szépségű évkönyv, amelyet előfizetői s olvasói csekély kézbesítési és kezelési díj ellenében kapnak meg. — Az év végén a Pesti Hirlap megalapításának ötvenéves évfordulóján megjelenik

2. A Pesti Hirlap jubiláris Albuma

mintegy ezer oldalnyi terjedelemben, csodálatos szép kiállításban, a Pesti Hirlap multjához méltó tökéletességben, jelentőségéhez illő gazdagságban, a legszebb, jórészt mélynyomású illusztrációkkal, felölelve a lap félszázados multjának egész jelentőségét, nagyságát és szépségét, A Pesti Hirlap közönsége ehhez az egyedülállóan érdekes, történelmi és szépirodalmi becsű kötethez ugyancsak számba nem vehető csekély kézbesítési és kezelési költség ellenében juthat hozzá. Végül a jubileumi esztendő karácsonyán megjelenik

3. A Pesti Hirlap 1929. évi Nagy Naptára,

mely a Pesti Hirlap könyvtára remekbe illő köteteinek egyik legszebb és legdúsabb terméke lesz, az előző kötetek minden szépségét, változatosságát és tökéletességét egyesítve magában

gaz szemfényvesztő egy pillanatra elfordítsa tőlem ocsmány koponyáját! — de megint csak elképedt annyira, hogy nem tudott szólni. Ez a skarlátköpenyes ragaszkodik tehát Vivian rögtönzött meséjéhez. Megelégedett azzal, hogy a fejét rázta és mormogta:

— Nem, soha!

— A múlt héten azonban rettenetes álmom volt, művésznő. Azt álmodtam, hogy Európa egyik legszebb városában vendégszerepel. Álmom következetes egymásutánban hozta előlem a képeket. Sétáltam a nagykörúton. Mindenütt nyüzsgött a nép. Ragyogóan szép asszonyok, leányok, mind elegánsak, kívánatosak. Férfiak, büszkék, keménynézésűek, érdekes arcúak, jó típusok; öregek, fiatalok... és mintha ezt a tömeget csupán egy valami érdekelné, amit öles plakátok hirdetnek. Láttam a plakátokat. Az ön nevét harsogták félméteres betűkkel, láttam a kirakatokat. Az ön fotográfiái csalogatták oda a közönséget. Hirtelen elsötétült az égbolt, este lett. Ekkor fényreklámok színes betűi ragyogtak bele tarkán az est sötétjébe, s ezek a betűk az ön nevét hirdették házak falairól és magas tetőkről. Mindenütt a városban az ön neve ragyogott, ön volt az uralkodó csillagzat akkor este... Megint változott a kép s ott voltam a hatalmas méretű színház óriási nézőterén, ahol kétezer ember szorongott, estélyi ruhák, frakk, uniformis drága ékszerek, finom hölgyek és urak a páholyokban, végig a földszinten. Öröm volt végignézni rajtuk. És valami feszült hangulat volt észlelhető... szorongás fogott el, holott nincsen szebb látvány, mint egy közönséggel tele nézőtér. Ez a kép hirtelen eltűnt, mert most intett a karmester, főesendőt a zene, szétnyílt a függöny s a rövid szokásos előjáték után belibbent a színpadra Vivian Dorliac. Szébb volt, ragyogóbb, diadalmasabb, mint valaha. Ha nem hoz magával egyebet, mint arcán a megkapó mosolyt, már ez is elég, hogy megejtse vele bármely nézőközönség szívét. Ott ültem a nézőtérén és mámorosan vártam azt a minden alkalommal hallott zuhogást, mely a művésznő első megjelenésekor keletke-

zik a nézőtérén és felszáll a színpadra — vártam a nagy tapsot, a tömeg hódolatát. Csend. Egyetlen tenyér se verődött össze!

Vivian Dorliac hitetlenül rázta fejét s abbahagyta a füge rágeszálását. A skarlátköpenyes egy másodpercenyi szünetet tartott, azután folytatta:

— Dermedten ültem helyemen. Elfogott egy egészen furcsa szorongás, az volt az érzésem, hogy most történnie kell valaminek, ami katasztrófális. A nézőtérén dermesztő hangulat. Ez a hangulat mintha felkúszott volna a színpadra; mintha elfogta volna a művésznőt is. Vivian Dorliac egy pillanatra megállt megdöbbenve. Arcára mintha ráfagyott volna a mosoly, mely lélektelen lett. Ragyogó nagy szeme rémülten nézett bele az előtte tátongó sötét hodályba, ahol könyörtelen mozdulatlansággal les reá, mint vérengző fenevad, a közönség. Ez az állapot csak egy szempillantásig tartott. A következő pillanatban már a nagy művésznő szeme izzani kezdett, ragyogott a teremtés lázában, és gyönyörű teste, bábajos arca megtelt megígéző lélekkel. Vivian Dorliac táncolt. Soha ilyen nagynak, tökéletesnek még nem láttam. Kiforrott mozdulataiba új árnyalatokat hozott, merészen, zseniálisan új megoldásokat teremtett. Soha még ilyen elragadónak, ilyen megkapónak, ragyogónak, elbűvölőnek, igaznak, nagyszeműnek, megejtőnek, tüneményesnek nem láttam. Lelkem felszállt hozzá a színpadra, mely tele volt az ő csodálatos egyéniségével, s leborult eléje. Egy utolsó, nagyszerű mozdulat... s a csodálatos művésznő befejezte nagy jelenetét. Szoborra dermedve megállt. Egy-két-három másodpercig néma csend. Ez az áhítat csöndje a nagy élmény után. De a csend csak tovább tart. A sötét nézőtérén egyetlen hang nem kél, senki sem mozdul; mintha ott nem volna senki; mintha elvarázsolta volna valaki ezt az egész tömeget, mely nem tud most megmozdulni. Tudom: ha most erősen összeütöm a tenyereimet és elkiáltom magam a bennem tomboló lelkesedés hangján: bravó! bravó! — ez a kegyetlen varázs meg-

szűnik. Megtenném — de nem tudok megmozdulni. Vivian Dorliac nagyszerű küzdelmet vívott egy rogyásig tele nézőtérrel és... elvesztette a csatát! A függöny összecsapódott. Még mindig a dermedt csend. A nézőtér a csillár, a lámpák kigyúltak. Hő'gyek és urak beszélgetnek, mosolyognak és nyoma sincs annak, hogy egy perccel előbb itt egy felséges művész ragyogtatta példatlan tudását, nagyszerű tehetségét. Ezek itt a nézőtér olyanok, mint ha nem történt volna semmi. A függöny kissé szellebbent most és megjelent a színpad peremén Vivian Dorliac, sápadtan, de mosolyogva, emelt fővel, de könnyes szemmel, és fogadta fejedelmi főbólintással a tapsot, mely még most sem hangzott fel. Borzasztó volt nekem ezt nézni. Nem bírtam ki tovább. Felüvöltöttem: Bravó! Bravó! és felébredtem. Rémes álom volt...

Vivian Dorliac hallgatta, mint hiszéken kisgyermek a felnőtt meséjét sárkányokról, óriásokról és gonosz varázslókról. Összeráncolta szemöldökét és elfulladó hangon mondta:

— Ezt... ezt nem tudom... nem tudom még csak el se képzelni! Rettenetes!...

A feledés völgye

A skarlátköpenyes komolyan bólintott.

— Úgy van, művész, rettenetes! Ez az álom lihetetlenül nyugtalanított. Megvallom, életemben már nem egyszer voltam igen válságos helyzetben, de ilyen nagy nyugtalanítás nem fogott el engem még soha, mint amikor felriadtam ebből az álmomból. Azért is határoztam el rögtön, hogy megleszek minden tőlem telhetőt az ön megmentésére. Ez érthető.

Vivian Dorliac helyeslően bólintott.

— Boldog vagyok, hogy a művész egy véleményen van velem — mondta meleg, mély hangon a skarlátköpenyes; de acélkék szeme azért csak egyformán hidegen nézett a leányra. — Pár napig tanakodtam magamban, hogy mitévő legyek; amikor megvilámlant fejemben az az ötlet, melyet a leg-

jobbnak tartok még most is, rögtön hozzáfogtam kidolgozásához. Semmi sem járt számomra nagyobb nehézséggel, csak éppen azt nem tudtam, hogyan közeledjem önhöz, hogyan mutakozzam be és nyerjem meg már az első percben az ön bizalmát, melyre természetesen annál is inkább rá vagyok szorulva, mert nélküle nem tudom megvalósítani a tervemet. Ekkor merte az ellenfél megkockáztatni azt a pokoli tréfát, melynek során örömteli meglepetéssel hallottam, hogy ön tud Brugencote Oktávián gróf létezéséről. Amikor hallottam, hogyan nyilatkozik rólam, szívem reszketett örömeiben és boldogságában... bocsánat, igaz van, ez nem tartozik ide. Egyúttal azonban elárulta az ellenfélnek, hogy én a világon s az ön híve vagyok. Ezért tettem ártalmatlanná azt az együgyű szemfényvesztőt, akit lezártam nizzai vilám

A skarlátköpenyes bólintói

pincéjébe, amint ezt már megírtam önnek. Ezek után a tervemet, mielőtt megbeszélhettem volna önnel, mielőtt kiérdekelhettem volna föltétlen bizalmát, rögtön meg kellett valósítanom. Tehát hozzáfogtam. Először is eltüntettem önt. Nem törődöm most vele, hogy az ön eltűnésével mennyire fog a sajtó és a nagyközönség foglalkozni. Mindent úgy rendeztem el, hogy azt higgyék: ön Párizsba utazott. Ez a látszat napokig fenn fog maradni s ha majd kell, erre vonatkozóan tovább is intézkedem.

Vivian már régen összevonta szemöldökét s úgy hallgatta szigorú arccal a gróf nyugodt, csöndes hangon elmondott felvilágosítását. Most így szólt:

— Ha jól emlékszem, levelében azt írta, hogy a repülőgép elvisz engem diadalaim egyik színhelyére. Most meg itt vagyunk, azt hiszem, valahol Afrikában, egy oázisban.

— Úgy van, művésznő. Tripolisz közelében vagyunk. Pillanatok alatt kellett megváltoztatnom tervemnek néhány apró részletét. Így kívánták ezt hirtelen felbukkanó körülmények — mondotta nyájasan a gróf.

Vivian hallgatott s ajkát harapdálta; majd hirtelen így szólt élesen:

— Azért hozott el Afrikába, hogy megmagyarázza nekem: ma már én „klasszikus“ táncosnő vagyok, akinek a zsúfolt nézőtér már nem is tapsol?

— Vannak igazságok, igen tisztelt művésznő, amiket csak Afrikában szabad megmondani — felelte csöndesen alázatosan a gróf.

— Mindenre tud valamit mondani! — mormogta bosszúsan a fiatal leány és most egy szem datolyát kezdett rágni. — Nem szeretem az olyan segítő társat, aki tudtom és beléegyezésem nélkül intézkedik és úgy rángat engem, mint dróton a lábut. Már most megmondom, erre nem vagyok használható.

— Ezt tudom. Megint csak arra kell felhívnom szíves figyelmét, hogy nem értem rá önt előzően tájékoztatni és önnek felajánlkozni, mint szövetséges. Ez talán jobb is így, mert most még kevésbé vagyok benne bizonyos, hogy

elfogadott volna-e szövetségesének. Így ez a helyzet kényszeríti arra, hogy ezt tegye és nagyon kérem, higgye el, a helyzet ezúttal jót akar önnek.

— Miért higgyem el ezt önnek? — szólt rá élesen a leány.

— Mert a tenyeremre teszem a szívemet és úgy tartom ön elé. Csodálatos, hogy éppen azoknak nem akarnak hinni, akik önzetlenül őszintén jót akarnak az emberrel! — fakadt ki a gróf és hangjában nagy szomorúság volt.

Erre, egészen váratlanul, a fiatal leány nagyot kacagott.

— Ez igaz! És ezt az igazságot el szabad mondani még Európában is, azt hiszem. Tudja mit, menjünk innen! Amit eddig elmondott, hatni kezd rám, dolgozik bennem; olyan ez, mint valami lázkelte mérge. Rendben van, fogjunk hozzá és mérjünk döntő csapást a mit sem sejtő ellenfélre, mely most, remélem, azt hiszi, hogy rémületemben tüntem el s lettem harcra képtelen.

A skarlátköpenyes komolyan bólintott turbános fejével.

— Úgy van, menjünk. Még nem hisz bennem a művésznő, csupán el akar kerülni innen. Nem tesz semmit. Megyünk. Hozzáfogunk nagy tervem megvalósításához. Kényszeríteni fogom, hogy higgyen bennem. Eljön ennek az ideje. Most azonban menjünk. Haha hanna! Hakahanna!

— És hová ragad el engem ezúttal? — kérdezte nyájas mosollyal Vivian.

— Tripoliszba. Jöjjön, művésznő. Ha megengedi, előre megyek.

Amikor kiléptek a ház elé, Vivian körülnézett, de repülőgépet már nem látta sehol.

— Hová lett az aeroplán? — kérdezte s örült, hogy nem látja ezt a csodálatos masinát.

— Elrejtettem. Azért szálltunk le itt, mert ilyenformán nem volt senki sem tanuja az ön megérkezésének.

— És hogyan megyünk tovább? — érdeklődött Vivian.

— Teveháton — felelte Bruggencote Oktávián gróf. — A művésznő talán még sohasem ült vágató tevéen, még lassan járó tevéen sem, azt hiszem; de

nem tesz semmit. Elsőrangú sportlady s pár perc múlva már úgy fogja érezni magát a tevé hátán, mintha régtől fogva tevéen járna. Egész kis karaván leszünk.

Amint megjelentek a ház előtt, ott volt már Leonine is. A liget szélén várakozott rájuk egy hajcsár, ki a tevék mellett hevert. Amint a kis társaság megjelent, a hajcsár, fekete szakállú, barnabőrű sovány fickó, néhány szóval jelentett valamit a skarlátköpenyesnek, ki méltósággal fogadta az alázatos jelentést. Fölsegítette Viviant az egyik tevé hátára; intett a kőarcú nőnek, ki egy másik tevére ült; ő maga a harmadikat hátán helyezkedett el s a hajcsár a negyedik tevéen. Egy nyelvcséftintés, a tevék engedelmesen fölálltak, a hajcsár az élre került s a kis karaván megindult. Bruggencote a fiatal leány mellett nyargalt. A formátlan nagy állatok esöndes ügetésbe fogtak.

— Itt is csak a kezdet nehéz — jegyezte meg Bruggencote: — ez csak

addig kellemetlen, míg bele nem jött abba a sajátságos ingásba, mellyel a tevé szalad. Amint ezt a mozgást követni tudja, minden rendben van.

— Sok mindennel így van az ember az életben — mondotta erre Vivian mosolyogva. — Sok mindent tanultam meg eddig, amit tudnom kellett, néha csak ideig-óráig, és amint a mindenkori tevé mozgását követni tudtam, már előre is jutottam.

A skarlátköpenyes helyeslően bólintott.

— Az élet a maga nagy motívumaiiban mindig megdöbbenően egyforma — magyarázta: — mert miből áll az egész? Az ember hozzáfog, hogy leélje életét; elindul; találkozik hamarosan az első akadállyal; megküzd vele; jön a második, harmadik akadály; ha van benne szívós elevenség, egyre jobban, egyre könnyebben végez velük; ha van benne megfelelő okosság, hamarosan rájön arra, hogy az akadályok is mindig ugyanazok; csak a megjele-

Csöndes ügetésbe fogtak . . .

nési formában van egy kis változatos-ság; végül már játszva intézi el a fölös'eges módon eléje akaszkodó akadályokat, szinte gépiesen. Azután célhoz ér. Felismeri, hogy a cél csak addig volt szép, amíg messziről intett és úgy tett, mintha elérhetetlen volna. Az ember örülni akar elvégzett munkájának; megállapítja, hogy a nagy munkában, melyet eddig végzett, elfelejtett örülni; most már nem ért hozzá. Érti, hogy fáradt, hogy elhasználta erejét. Leheveredik, végzett, pihen könnyösen. Célhoz ért. Az élet számára már nem érdekes.

Vivian vállat vont.

— Az élet nekem eddig nem egy érdekes feladatot juttatott — mondotta; — ha alapjában küzködnöm kellett is minden lépésemmel, hogy a kitzűött cél felé jussak, a részletekben mégis annyi volt a változatos-ság, hogy volt miért örülnöm, ha végeztem a mindenféle akadályokkal. Most pedig, amikor évekig tartó kemény küzdelmek után azt hittem, hogy célhoz értem s gondtalan le'ekkel akartam pihenni néhány hétig Nizzában, megjelent nagy meglepetésemre derék barátom és jóakaróm, Bruggencote Oktávián gróf és felvilágosított engem arról, hogy már túl is vágattam célomon, élek ugyan, de már-már halott vagyok, mert elértem azt, hogy elismernek és nagyra becsülnék mindenütt, de már nem nagyon értem.

A vezető most a kis csapat élén újra esettintett nyelvvel.

Erre a jámbor, derék állatok felfofozták az ügetést, egyre gyorsabban kapkodták otromba, szélestalpú lábukat s átmentek vágatásba. Vivian nem beszélhetett tovább, vigyáznia kellett arra, hogy meg tudjon maradni tevéje hátán.

Bruggencote ügyelt reá; biztatóan intett; kitünően ült a tevé hátán; a fokozódó vágatás neki nem okozott gondot. Ráért foglalkozni a fiatal hő'ggel és szórakoztatta:

— Tétlenül élni rettenetes — mondotta keményen: — elhiheti nekem, művész, én már megpróbáltam. Az élet talán megsajnálta, amikor céltalanul

töltöttem el évcimet, mint gazdag, mitsem csináló mágnás. Kihúzta alólam a vagyont s munkára kényszerített. Erre kezdtem megismerni az életet, kezdtem vele megbarátkozni, kezdtem róla gondolkodni és kezdtem örülni sok olyan apró-cseprő dolognak, amiről eddig azt sem tudtam, hogy a világon vannak; megismerkedtem a keserű sikertelenséggel és az édes sikerrel és hozzáfogtam, hogy visszahódítsam, amit katasztrofális körülmények elraboltak tőlem.

Körülnézett. A nap már fenn ragyogott a hajthatatlanul kék, könnyörtelenül lizta égboltozaton. Percenként nagyobb lett a meleg. Bruggencote kinyújtotta jobbkarját és így szólt:

— Ez itt a bizonytalanság földje. Azelőtt, amíg dúsgazdag mágnás voltam, nem is sejtettem, hogy ez van. Most, mint dúsgazdag koldus, ezt is megismertem. Nevet ezen az ellentétben? Örülök, hogy sikerül mulattatnom. Jegyezze meg magának, ha kedve tartja, ezt a megjelölést: dúsgazdag koldus és ha lesz rá időnk s érdeklí önt, majd beszélek erről is, csak azért, hogy szórakoztassam.

A tevék púpja most már erősen ringott jobbra-balra.

— Vigyázzon, művész, ügyeljen, most nehéz utat kell megtennünk. Szó sines róla, meg fogjuk tenni! — és a gróf hangja keményen, parancsolóan csengett. — Amint már mondtam, ez itt a bizonytalanság földje. Utunk meg elvisz a feledés völgyé mellett. Itt nincsen megalkuvás. Amikor az ember idegenben jár, akkor mindaz, amit meglát, hall, megfigyel, egyszerre csak a szimbólum értékét ölti magára. Így vagyok itt ezzel a darab földdel. Ez számomra jelenti a mi életünket. Ma mindenütt a bizonytalanság földjén járunk s bármit teszünk is, mindnyájunknak el kell haladnia a feledés völgye mellett. Vannak, akik meg tudják tenni ezt az utat. Mi, higgyen nekem, művész, meg fogjuk tenni. Mert magunkban visszük az eleven akaratot, mely diádalmaskodik még a feledés völgye fölött is. Rám néz, kissé elcsodá'kozva... szeretné tudni, miről van

szó? De minek magyarázzam, amikor most látni fogja, amikor most élménye lesz. Ne féljen. Az ön nagyszerű akaratla most is diadalmaskodni fog.

A vezető hátrapillantott; nézte, hogy a kis karaván együtt van-e. Biztatón kurjantott valamit utasai felé. Azután ráhajolt tevéje nyakára s az állat fülébe súgta:

— Hakahanna! Hakahanna!

A tevé vágatni kezdett. A többiek a nyomában maradtak.

Fehér szalak

A leány körülnézett. Magas, sárga, vigasztalan hegylánc ösvényén jártak, a hegysorok között nyúlt el a völgy. Nagy, húsos, tövises, tojásalakú leveleiket nyújtogatták kúsza ágakon, hasztalan rimánkodáshoz hasonlóan, hatalmas méretű kaktuszok. Pálmák szomorkodtak a mindjobban perzselő nap tűzében. A halk lárma, melyet a négy vágató tevé csinált, még csak fokozta a tájra ólomtakaróként ránehezülő csendet.

Vivian megint úgy érezte, hogy hiábavaló volt minden eddig kifejtett törekvése, tehetsége, tudása, diadala, világraszóló sikerei. Itt mindez nem számít. Itt ő csak olyan vergődő élő lény, mint a tevé, melyre most rábízta életét. Közöttük most bizonyára az arab a legértékesebb, a vezető, aki előttük rohan neki egy veszedelmek, melyet valószínűen jól ismer, hogy ke-

vés pénzért megmutassa nekik az utat, végig a feledés völgye mellett. Miért mennek éppen erre? Mert ennek bizonyára így kell lenni. Vivian Dorliac itt nem jelent semmit!

Egy pillantást vet hátra. Leontine változatlanul közönyös arccal ül tevéjén. Egyformán ül a repülőgépen, a szobában, a sivatagban a tevéen, kereveten, karosszékben; kőarca nem mutat semmiféle elváltozást. Nem hat reá a táj, a helyzet; neki valószínűen minden mindegy.

Bruggencote összevonta sűrű szemöldökét. Hideg acélkék szeme a távolba néz. Gondolata bizonyára messze jár innen. Nem foglalkoztatja őt ez a veszedelmes helyzet. Valószínűen arra gondol, mi lesz, ha elhaladtak e borzalmas völgy felett.

A csend kikezdi a leány idegeit. Beszélni szeretne. Csak néhány szót mondana. Akkor a gróf bizonyára szóval tartaná egy darabon. De nem tud beszélni. Finom por lepte el nemesak az ajkát, hanem a szája üregét is. Úgy érzi, mintha a nyelve megdagadt volna s most akkora, mint a kaktusz nagy húsos levele; nehéz, nem tudja mozgatni.

Inni szeretne. Nagy vizestömlő himbálózik a tevé oldalán, melyen Bruggencote ül. De hogyan tudna egy korty vízhez jutni? Ezek nem állanak meg egy fél percre sem.

(Folytatjuk)

A tevé vágatni kezdett...

Salamon kontra Radó

Salamon Béla és Radó Sándor a modern Romulus és Remus vagy modern Pollux és Castor. El sem lehet őket képzelni — egymással. Ha azonban az egyiknek valami baja van, a másik rögtön megjelenik és azt mondja: *Na, ugye megmondtam...* Minden alkalmat megragadnak arra, hogy ugrasszák egymást. Mindamellett ők soha sincsenek rossz viszonyban. Nem is akarnak egymással rosszban lenni. Ők azt akarják, hogy csak a másik legyen rosszban.

Elhatároztuk, hogy egyszer utána járunk annak az érdekes ugrasztási viszonyoknak, ami közöttük van. Fölkerestük Salamon Romulust, hogy megbeszéljünk egy találkozást vele és Radó Remussal.

— Á, ő egy hiú fiú — mondja rögtön Salamon Radóra, — meglátja, rögtön kérdezni fogja, hogy miről van szó? Mondja neki, hogy nagyon szé-

Összeültünk a művészkávéház asztalánál

pen nyilatkoztam róla... A, ő nem egy okos, sőt csacsi... kérdezni fogja, hogy mit mondtam... mondja neki azt, hogy nagyon tetszett nekem az ugrasztás szerepében, amiben még nem láttam...

Szóval a találkozás megtörtént. Összeültünk a művészkávéház asztalánál és fölkerestük a feleket, hogy adják elő „barátságuk” és ugrasztásaik történetét. A beszélgetést itt közöljük.

Salamon: A Sörkabaréban együtt kezdtek, Radó egyszer tréfálkozni kezdett és képzelje, azt mondta, hogy nekem nagy sikere van. Tudtam mingyárt, hogy ez csak vicc lehet. Hol? kérdeztem. Hát itt, a Sörkabaréban. Itt, ahol én is játszom? És honnan tudod, hogy sikered van? kérdeztem. Hát a közönség tapsol — felelte. Tapsol? kérdeztem — én nem hallom.

Radó: Persze, hogy nem hallotta, mert vattát tett a fülébe, amikor nekem tapsoltak.

Salamon: Szóval így aztán elkezdettük egymást kölesönösen ugratni. Én valóságos ugrasztási világbajnok lettem, Radó azután egyszer alaposan „kiugrott”.

Radó: Na, azt a kiugrást majd én mesélem el. Tudja, én már a Sörkabaréban feltűntem a szelőban. A „Esik a korona” volt a nagy slágerem. Egy év múlva aztán az Emkepince művészeti vezetője lettem. Persze rögtön tudtam, hogy kettőnk közül ki volt a tehetségesebb — egy percre sem feledkeztem meg a régi barátságomról — és ezért azonnal szerződöttem magamat tagnak. A mi karrierünk egyszerre kezdődött, de én elhagytam őt. Akkor kezdődött az ugrasztás. Na, Salamon...

Salamon: Na, Radó...

Radó: A start egyszerre történt, de elismerem, hogy azóta ő hagyta el engem és ő most kicsit fölényben van, de úgy alakul a helyzet, írja meg, hogy nemsokára utólérem és akkor leszek fölényben.

Salamon: Tempó, Radó! Tempó Sietni kell! Tudja, ezután én lettem a direktor. Én teljesen egy véleményemre

voltam Radóval és miután én is tudtam, hogy ki a tehetségesebb, én is szerződöttem azonnal magamat tag-nak. De azért nem szóltunk egymáshoz soha egy gombra szót sem. Leleplezem, hogy mi nagyon jó barátok vagyunk. Ő engem a legjobb barátjának tart. Tanácsért is jön hozzám.

Radó: De nem mint böcs Salamonhoz.

Salamon: Ez az egyetlen eset, amikor nem ugratom. Az ugrasztás még sohasem ment a tréfa határain túl. Ilyen nagyot ő nem tud ugrani. Szokott nálunk ebédelni. Akkor is ugratom.

Radó: Persze, szeretné, ha fölugranék az asztaltól.

— Mikor ismerkedtek meg?

Salamon: Radó még színiiskolába járt, én pedig komoly kereskedői pályára kerültem.

— Az első nagy siker?

Radó: Neki a Vonósnégyes. Nekem a Banán. De ők négyen voltak a sikerhez!

— A legjobb ugrasztás?

Salamon: Mi?

Radó: Mi?

Salamon: Én egyre sem emlékszem.

Radó: Ugrasztottuk mi egymást valaha?

Salamon: Nem emlékszem.

Radó: Látja, rossz a memóriája.

Salamon: Arra azonban emlékszem, hogy mindig azt mondja, ha ő játszik, felt ház van. Tudja miért mondja ezt? Mert egyik szemével is lát egy félházat, a másik szemével is lát egy félházat és erre ő azt hiszi, hogy az ő két szép szeméért nekem az egész ház.

Radó: Látja, már megint ugraszt. Kénytelen vagyok elmesélni az előbbi esetet. Képzeld, jön Salamon a játékszobából és azt mondja, rémes, megverték. De hiszen nem is játszott, mondom. Azt nem — feleli, — de kibiceltem. Hát ilyen ő.

Salamon: Nézze, milyen csodálkozva néznek bennünket az emberek: azt hiszik, kibékültünk.

Radó: Borzasztó, hogy mindenki azt hiszi rólunk, két ilyen jó barátról, hogy rosszban vagyunk.

Salamon: Radókám, azt hiszem, hogy nekünk egy szép napon tényleg össze kell vesznünk.

(Elbűcsüzünk, Salamon még utánunk szól:)

— Hallotta, hogy Radó a nyárra is jó szerződést kapott? Ha ő fellép, akkor hüvös a nézőtér!

(p.)

Salamon még utánuk szól

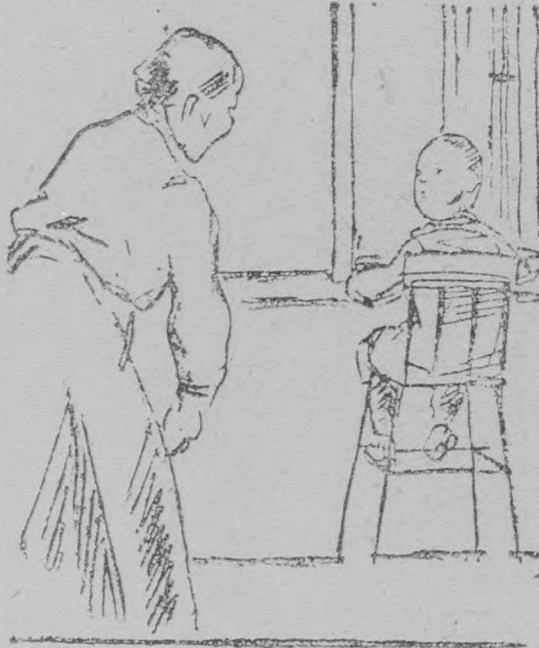
Murgács válasza Rácz Lacinak

A cigányok királyának egyik régebbi számunkban tett kijelentésével kapcsolatosan felkeresett Murgács Kálmán és a következők közlésére kért meg bennünket:

— Egy napilapban tett nyilatkozatomat a cigányok — úgy látszik — helytelenül értelmezték, mert azt én teljesen az ő érdekükben mondtam. el Kérem: miért vannak Radics Jancsi, ifj. Kis Béla, Magyar Imre, Pertis Jenő és még többen ma is közszeretben? Mert ezek tanult, képzett muzsikások, kik játékkukkal valósággal uralkodni tudnak a szíveken. Ha megértik intencióimat, nem fogják komolyan venni a fekete listára történt helyezésemet. Ami a jazzt illeti, arról csak annyit, hogy a szerződésben lévő cigányzenészek is meglehetősen sűrűn játszanak jazz-muzsikát, mely ma az egész világon divat. A magyar nótát pedig ne féltse a „mi Laci bátyánk”, mert az most éli reneszánszát. Minden negyedik ember dalköltő.

Amin az egész világ nevei

Jobb az áránál

— Micsoda? Hat pengőbe került az egész óra és most nyolc pengőt fizessenek csak a javításért! Aztán jár most legalább?

— Meghiszem azt! Még sokkal gyorsabban, mint egy százpengős óra. (Souvir)

— Te gazember, itt ülsz az ablakban és leköpdösöd a járókelőket. Nem tanultál te illemet?

— Dehogynem! Mindig lekiáltok: pardon.

(Pele-Mele)

— Tanár úr! Egy szakállas embert elgázolt az autó. Rögtön meghalt.

— Egek ura! Csak nem én voltam az!

(Passing Show)

— Rendőr bácsi, csukja be a fiút, aki elgázolt a biciklijével.

— Hol a fiú?

— A kórházban.

(Pele-Mele)

— Te mindig szírod az anyósodat.
— Mi közöd hozzá! Az én anyósomat szírom.

(Souvir)

Val
Játéko
szórak
genek
Az
Obera
cializá
Az ált
kat Sa
mar M
lakozo

Bud
s nem
Azt hi
hogy
bástya
meg a
burgi l
— allo
sincs.

Ren
napi J
— de
hirdet
s érde
egész v

Bud
ilyesm
deneke
Minder
zik az
dapest
deneset
konfett

S hog
egészen

A bu
mor-fél
kórus,
dalárda
letek
pesti k
kamara
az Ope
Zenei H
magyar
Szepten
meg lek
gyar m
elképz

Bartó
stb. sze
nek tag
Poldini
karmest
verseny

Ünnepi játékok Budapesten

Valahány ország, vagy város Ünnepi Játékokat rendez, egyik sem a maga szórakoztatására teszi, hanem az idegenek miatt.

Az Ünnepi Játékokat Bayreuth, Oberammergau kezdték, de ezek specializálták magukat egyetlen műfajra. Az általános érdeklődést keltő játékokat Salzburg honosította meg a azóta már München, Drezda és Bécs is csatlakozott a játékos városokhoz.

Budapest idegenforgalmat szeretne s nem ad hozzá attrakciót, eseményt. Azt hiszik az idegenforgalmi vezetők, hogy elég a Lánchíd, meg a Halászbástya s már felfigyel az angol gyáros, meg a holland malmos, meg a hamburgi kereskedő, meg a francia ügyvéd — allous à Budapest! — Eszükágában sincs.

Rendezzék meg a Budapesti Ünnepi Játékokat a külföldnek külön — de rögtön nagyvonalúan, úgyhogy hirdetni lehessen az egész világon — s érdemes legyen miatta idejönni az egész világról.

Budapesten együtt van mindaz, ami ilyesminek a rendezéséhez kell. Mindenekelőtt: a hagyományos szép ősz. Mindenütt tavasszal és nyáron rendezik az ünnepeket: csinálja meg Budapest szeptember első felében. Mindenesetre akkor, mikor az istvánnapi konfettit már kisöpörték.

S hogyan, milyen eszközökkel? Ime, egészen hozzávetőleg, az eszközök:

A budapesti filharmonikusok, a Komor-féle kamarazenekar, a Palestrinakórus, a Madrigal egyesület, a Budai dalárda, az aktív kamarazene-egyesületek (Lénerék, Waldbauerék, Budapesti kvartett, Budapesti Trió, Fúvós kamarazene stb., stb.) és elsősorban: az Operaház bevonásával rendezzenek Zenei Hetet a modern európai, modern magyar és klasszikus zene alcímekkel. Szeptember még nem zenei főszezon, meg lehetne kapni a legnagyobb magyar muzikusokat szereplésre. Tessék elképzelni például egy ilyesféle műsort:

Bartók, Kodály, Dohnányi, Weiner stb. szerzői esték. Egy kvartett, amelynek tagjai: Szigeti—Földessy—Vecsey—Poldini. A Zeneművészeti Főiskola karmesternélküli zenekarának hangversenye. Hihetetlenül nagyszerű att-

rakciókat lehetne adni — csak zenéből!

S most jönne a színház, Budapest híres színházi kultúrája. Minden színház eljátszaná legjobb, reprezentáns, a külföld szempontjából is érdekes darabjait. Például a Nemzeti a János Vitézt nem a mostani szégyenletes előadásában, kopott színpadon, piszkosharisnyájú francia hölgyeivel, hanem fényesen, mesésen, János vitézesen! S hozzá két remek népszínművet és Moliéret, Shakespearet, Katonát és Madáchot — modern színpadon! A külföld Európa egyik legjobb Shakespeare gárdáját láthatná meg.

Molnár, Herczeg, Zilahy szeptemberre hagynák a premiérjeiket. Az operettszínházak revüt és jazzt hozhatnak, vagy olyan drága darabot, mint a Mézeskalács volt pár éve. S természetesen a kabarék is bemutatnák a magyar miniatúrdrámát. A Margitszigetre pedig szabad ég alatt, a világ legszebb színpadát lehetne varázsolni, a Szentivánéji álomhoz és még sok másához.

Nem hisszük, hogy sok nagyvárosa volna Európának, ahol a színházi élet olyan sokrétű volna, mint nálunk. Az itteni erőket megszervezve világszenzációvá lehetne varázsolni a Budapesti Ünnepi Játékokat.

Persze a szorosán vett színházi és zenei programba bele kell vonni a képzőművészeket néhány érdekesen rendezett kiállítással, a magyar közgazdaságot is.

Meg lehetne csinálni — a részleges választások előzetes lebonyolításával — a Miss Hungaria, a legszebb magyar lány megválasztását. A magyar nőanyag mellett — tessék elhinni — ez is attrakció lenne!

S végül hozzá a sport: pár nemzetközi-box-, futball-, úszó-, evező-, tenisz-, lövő- és lovasmérkőzés.

Ha még ezen a tavaszon hozzáfognának, 1929 szeptemberére ki lehetne állni a világ elé az első Budapesti Ünnepi Játékokkal.

A Délibáb megindítja ezt a gondolat-kavicsot; bár lavinává növekednek, mire a közvélemény völgyébe gördül!

Sz. D.

Hogy élnek a fiatal színészek?

Valamikor virtus volt gondolni egy negyöt és felcsapni színésznek. Ma előfordul, hogy a színész gondol nagyot, és — elmegy polgári pályára. A színészet romantikus korszaka elmúlt: a színész ma mesterember és művész. Egészen másként kell élnie egy fiatal színésznek ma, mint régen. Vajjon úgy él-e a mai fiatal színész-nemzedék, amint kell? Föltettük a kérdést:

Fehér Gyula

előtt, aki a régi gárda egyik legkomolyabb képviselője, a Nemzeti Színház tagja és a Színész-Szövetség elnökségének funkcionáriusa. A kérdés ma különösen aktuális, mert furcsa dolgokat hallani fiatal színészekről a színházak körül. A nyilatkozatot itt közöljük:

Azt veszem észre, hogy a fiatal színészgárda

nem foglalkozik elég szeretettel a művészet mesterségbeli részével

és ennek, azt hiszem, az az oka, hogy valóságos ölükbe hull

a laikusok hatalmából

a cím és az elnevezés. A kellő iskola hiányzik és ezalatt az iskola alatt nem a kiképzést értem, hanem a

vidéki színjátszás tanulmányait.

Példát említek. A fiatal színész közvetlenül az iskolából kerül a Nemzeti-hez vagy a nagy pesti magánszínházakhoz. Így könnyebben jutnak a sikerhez és mert

nem ismerik a küzdelem iskoláját, nem tudják azt megbeesülni.

Én például 15 évig voltam vidéki színész; nekünk még küzdeni kellett, amíg ide feljuthattunk, nem hullott ölünkbe a dicsőség, nem vettek észre olyan hamar az ujságok. A fiatal színészt a gyors, könnyű siker elbizakodottá teszi. Kénytelen vagyok megjegyezni, hogy a mai színházi sajtó csak

dicséri, levágja vagy elhallgatja a színészt, esetleg a magánéletét kutatja, de ez a sajtó nem tanít.

Gyulai Pál kritikai iskolája mindenekelőtt tanítani igyekezett a színészt. Minden fiatal színésznek szüksége van tanításra, de ki mondhatja közülük, hogy a kritikák önmérséklésre, figyelemre, technikára tanították őt?

A fiatal színészek magánéletére vonatkozóan igazán nem mondhatok semmit, de bizonyos, hogy

a régi, letűnt bohémeskedés nem ugyanaz, mint ez a mai mondain élet.

Egy igen fontos kérdés áll előttünk: a fiatalok nevelése. A fiatal színész addig nem tanulhat igaz művészi munkát, amíg hivatását nem fogta fel komolyan. Ezért fordul elő, hogy tehetségének kétségtelen birtokában, legalább is szabálytalanul viselkedik. Ez a nevelés, véleményem szerint:

a színészekből képzett rendezők dolga!

Ez a megoldás még egy kérdést old meg: a rendezői önkény kérdését. Ma az az elv, hogy a színház = a rendező és a rendező azt csinál a színésszel, amit akar. Hiszem, hogy ez tévhit. A rendező önkényes keze alatt a színész elveszíti művészi önállóságát, nem mer önállóan alkotni semmit, elsatnyul. Ez a fiatal színész sorsa. Hiszem, hogy

a rendező = a közönség szeme és a következtetésem ez:

adják vissza a színházat a színészeknek!

A fiatal színészt nem elég körül-faragni. Nem az iskola, hanem az élet, a színpad nevel. Nincs az a művész, aki az iskolából rögtön odaállhat az első sorba. Az a véleményem, hogy

öt-hat évi rutinszerzés kell a színpadhoz.

A színpad elvégre nem üzlet, hanem művészet. De ha vannak olyanok, akiknek üzlet, hát semmiesetre sem a színészek számára az,

a színházi kultúra Berlin központja

Nem szabad nagyon elszomorodni azon, hogy a színházi élet világ-centruma a háború után Párizsból áthelyeződött Berlinbe. Nem kell azt hinni, hogy a németek nagyképűbbek és ostobábbak. Nem: mindössze komolyabbak és tehetségesebbek.

Most csak úgy nagyjából el akarom mondani, hogy a világ színházi fővárosában ma este — május elején vagyunk — milyen darabokat adnak. Nem igen lesz időnk, hogy a kvalifikációról is beszámoljunk, az olvasót a mennyiséggel kívánjuk agyonnyomni.

A Barnowsky-színházakban: a „Theater in der Königgrätzer-strasse” Galsworthy: „Menekülés”-ét adja, a „Komödienhaus” a „Broadway”-t. A Reinhardt-színházak: négy angol darabot, igen könnyűeket, mert a közönség erre „bukik”. Mert téved az, aki azt hiszi, hogy Reinhardt irodalmi sikerekre pályázik. Ezek az idők már elmúltak. A „Volksbühne” — ez Budapesten egy irodalmi kísérleti színháznak felelne meg — egy friss francia forradalmi darabot hoz ki. Piscator, a nagyszerű és tehetséges Piscator egy este két színházban is játszik. A nollendorfplatói színházban a humanista esch darabot adja: „A derék Schwejk közlegény kalandjai”-t, az előkelő Lessing-színházban Ernst Toller „Hoppla, élünk még” című erősen szélsőbaloldali drámáját. Érdekes, hogy a politikailag mindenképpen a baloldalon álló Piscatornak a legjobb közönsége van és a legszebb és legjobb színházakat bérlti ki. Berlin vulkánon táncol, a kapitalista Berlin szívesen kacérkodik a baloldali forradalommal, főképpen, ha csak színpadon látja.

A „Theater am Schiffbauerdamm” is Galsworthy-t ad, mert Galsworthy ma olyan népszerű Berlinben, mint ahogy nálunk például a szegény Szenes Béla volt. A disztिंगváltan szellemes és igen tehetséges angol ma Berlin háziszerezője.

A „Berliner Theater” ma, mikor még alig vagyunk kinn a télből, egy tizenhatórangú paródiát hoz ki (a Feld Matyi-darabok mintájára) „Böllé-Sisters” címmel. A „Zentral-Theater”

vígjátékot hoz „Vasúti őrház” címmel, a két állami színház a világerő sem klasszikusokat, hanem egy német és egy angol expresszionistát. (Jó Hevesi Sándor, mikor fogsz te az expresszionistáknál tartani?)

Az egyik „Saltenburg”-színház bőhózatot ad, a másik revüt. A „Theater des Westens” bécsi operettet, a „Grosses Schauspielhaus” „Madame Pompadour” című revüt Fritzi Massaryval, a német Fedák Sárival a főszerepben. A „Neues Theater am Zoo” német vígjátékot mutat be, a „Metropol-Theater” ki tudja hányadszor lúzte ki reprízre a „Marica grófnő”-t és csak most veszem észre, hogy a „Theater des Westens” felváltva a bécsi operettel a régi jó, kiérdemesült „Cigánybáró”-t hozza rendületlenül.

A „Theater im Admiralspalast”, ahol a híres Haller-revűket szokták kihozni, ma, egyidejűleg a pesti premiérral bemutatja a „Rose Marie”-t.

Még nem vagyunk készen. Tévedni tetszik. A „Tribüne” ma játssza háromszázötvenötödik Molnár „Játék a kastélyban” című darabját egy színész kivételével a premiér-szereposztással és naponta táblás házak mellett. Molnár tehát nyugodtan halad az ötszázadik előadás felé. A „Renaissance”-színház német, de szellemes vígjátékot hoz, a „Komische Oper” egy egészen meztelen revüt amelynek még a címe is ez: „Velközz le, édesem”... Itt van végül még hét kisebb, de egészen komoly premiér-színház — ne tessék tőlem kívánni, hogy ezeknek a neveit is felsoroljam, ezek együttesen bemutatnak három operettel, két vígjátékot és két igen szomorú játékot.

A végén említem a kabarékat, amelyek többnyire komoly színházszámba mennek. Öt darab van belőlük, a legelőkelőbb Szőke Szakáll briliáns és magyar kabaréstílusú „Boulevard Theater”-e.

Látnivaló, hogy Berlin színházainak mennyiségében is joggal magának vindikálhatja a világ színházi centruma büszke címét.

Berend Pál.

Jegyzetek a színházról

Irla:
LAKATOS LÁSZLÓ

Szabad-e élő személyt színpadra vinni? (Revükön és aktuális kabarétréfákon kívül.) Goethe megtette. A „Clavigo”-ban színpadra vitte korlársát és kollégáját, a nagy Beaumarchais-t, Molière után egész Franciaországban a legnagyobb vígjátékíró. Beaumarchais saját neve alatt szerepel a darabban és a színlapon még hozzá egy igen személyes és igen kényes történel, nővére elcsábíttatása kapcsán. A darabot, amely különben a klasszikusabb ízű német színpadokon ma is gyakran szerepel, Goethe idejében szélében-hosszában adták. Egyik frankfurti előadásra utaztában bevetődött a színházba maga Beaumarchais is és a nézőtérrel nyugodtan végignézte a darabot és benne — önmagát is.

(Itt jegyzem meg, hogy Ferenc József király nálunk már életében szerepelt a színpadon. Persze alkalmi darab volt, a címe: „Vörös ördögök”, a háború kitörésekor adták a mostani Városi Színházban, amelyet akkor

Népopperának hívtak és a darab szerzője boldogult a Beldi Izor volt.)

*

Idetartozik talán ez is. 1900-ban Vörösmarty Mihály centennáriumát ünnepelte az ország. A Nemzeti Színház, amely tudvalevően a halhatatlan költő szavaival nyílt meg, természetesen, hogy ki akarta venni részét az ünnepségből. Beöthy László, a színház akkori igazgatója úgy tervezte, hogy a „Csongor és Tünde” előadása előtt előadat egy verses egyfelvonásost, amelynek megírására a ragyogó Makai Emillt kérte föl. Makai meg is írta a darabot, egy idillikus-szentimentális játékot, melynek témája volt: az ifjú Vörösmarty reménytelen szerelme az egyik Perczel kisasszony iránt, akinek családjánál Vörösmarty nevelősködött. A darab sosem került színre, még pedig Széll Kálmán közbelépésére, aki Vörösmarty Mihály veje és a Vörösmarty-centennárium idejében történetesen Magyarország miniszterelnöke volt.

UGRATÁS!!!

Történt a Víg-színházban, hogy Rajnai egyik nap titokzatos arccal fogta meg a kis segédrendezőjelöltet, aki boldog volt, hogy a nagy művész szóba állt vele:

— Mondja, kérem, maga már kapott meghívót?

— Milyen meghívót? — kérdezte hüledezve a mitsem sejtő fiatalember.

— Ember! Hát hol él maga? — csapta össze a kezét Rajnai. — Hát nem tudja, hogy ma délelőtt van a Jób igazgató úr esküvője? Azonnal rohanjon gratulálni neki...

A fiatalember boldog hálálkodások közepette rebegett köszönetet Rajnai szíves figyelmeztetéséért és már indult is, hogy Jóbot meggratulálja, mikor Rajnai utána szólt:

— Tudja mit, fiatal barátom! Az igazgató úrnak most sok dolga van, várjon a gratulációval estig. Meghívót majd én szerzek magának, de feltétlenül frakkot húzzon! Este itt találkozunk a társalgóban!

Még soha nem volt olyan zsúfolt a színház társalgója, mint amilyennel a szerencsétlen fiatalembert fogadták, aki este hat órakor öröme gyulladt arccal tényleg meg is jelent — frakkban. Néhány másodperccel később nyílt a társalgó ajtaja és belépett azon Jób Dániel, az egyetlen, aki semmit nem tudott az egész tréfáról.

— Hát maga miért húzott frakkot? Talán bizony esküvőre megy? — kérdezte Jób, akinek hangulata nem volt valami nagyon rózsás.

— Hát persze, hogy esküvőre, még pedig az igazgató úr esküvőjére! — válaszolta nagyboldogan a segédrendezőjelölt.

Ezt már nem bírták tovább a többiek. Orkánszerű kacagás harsant fel. Az általános jókedv Jób Dánielt is jókedvre hangolta és most már a direktorral az élén vigasztalta az egész társulat — a beugratott fiatalembert.

MIÉRT TÁNCOLNAK A STAROK A FILMEN

IRTA GULDA GRAY

Észrevették, hogy minden úgynevezett „sztárfilm” van legalább egy jelenet, amikor a női főszereplő táncol? Azért van ez, mert a legtöbb filmsztár valamikor táncosnő volt és meg akarják mutatni, hogy mit tudnak. A tánc pedig tetszik az embereknek — ezért ma már divat minden mondain-filmben táncolni és azok is táncolnak, akik nem voltak táncosnők. A táncosnők pedig még jobban tetszenek az embereknek — ezért lehetnek legkönnyebben a táncosnőkből filmsztárok.

Körül kell csak nézni az extragörök között. Majdnem mindegyik táncosnő. És körül kell csak nézni a filmsztárok között. Majdnem mindegyik — extragörl volt. Mae Murray, aki most visszatért a tánchoz, érdekes példa. Ő egyike a legjobb táncosnőknek. Az ő táncában szenvedély van. De extragörl volt és még nem is olyan régen, Laura La Plante. Sőt Alma Benett, Olive Borden, szóval a legtöbben így kezdték. Magamat utoljára emlitem. Elég sokáig voltam extragörl, egy egész évig.

Ugyanúgy, ahogy a rendes extrák, a statiszták között a legkülönbözőbb emberek gyűlnek össze, a jőnevű színészekből, magas társadalmi állású emberektől a hivatásos extrákig, akik talán egész életükre statiszták maradnak, az extragörök között is képviselve van a táncosnők minden osztálya, a jőnevű és sokszor már gazdag varieté vagy színházi táncosnőtől egész a leg egyszerűbb görlig. És a felfedezettek legtöbbször ezek közül kerülnek ki. Megmagyarázom azt is, hogy miért?

A filmen legfontosabb a mozgás-

technika. A felvevőgép előtt a színésznő mozgásának a legöntudatosabbnak és mégis a legtermészetesebbnek kell lennie.

A filmszínésznőnek úgy kell ismernie tehát, mint a rendezőnek a szcenáriumot.

Képzeld el, hogy egy filmsztárnak unalmas a járása s polgári életben ez hányszor előfordul! A filmszínésznő, aki, valljuk be, ma középpontja a filmnek, ritmikusan, harmonikusan kell, hogy járjon, mozogjon, leüljön, lehajoljon és így tovább. A mozgásnak ezt a tökéletességét pedig a táncosnők tudják legkönnyebben megtanulni.

De van még más ezer szabálya annak, hogy valaki jó filmsztár legyen. Mindenekelőtt: az alakja. Közismert dolog, hogy egy filmsztárnak nemcsak bokáját, sőt nemcsak térdét és karjait nézik. A hollywoodi stúdiók pontosan kiszámították, hogy hány centiméternek hány kiló felel meg. Jaj annak a filmsztárnak, aki egy kilót hízik. Azért mondom, hogy hízik, mert a nők ritkán szoktak fogyni. Ez mindenekelőtt szerződéshez vezet. A test súlyát és alakját, amellet, hogy már

Alma Benett

kezdetben jó alakja van, legkönnyebben egy táncosnő tudja megőrizni.

Az természetesen nem elég, hogy valaki jól tudjon táncolni. Azzal még mindig nem lehet filmsztár, legfeljebb extragörl. Sőt az sem elég, ha ehhez jó filmarca van, bár ez az egyetlen biztosítéka a sikernek. Valljuk be, sokan boldogultak különleges filmarc nélkül. Nem kell minden szerephez Adonisznak vagy Afroditének lenni. Máskülönben hogyan jöhetne át annyi színpadi színész a filmhez? De játszani is kell tudni, legalább valamit.

Végül pedig nagyon meglátszik valakin, hogy a gyerekszobából vagy a rivaldák mögül jött a felvevőgép elé. Az a legkínosabb, amíg valaki megtanulja azt, hogy otthonosan érezze magát a reflektorok fényében és anynyira megszokja a felvevőgépet, hogy észre se vegye azt. Az ugyanis külön baj, ha észreveszi. Ha valaki a lencsébe néz, elrontotta a filmet.

Még egy oka van annak, hogy a táncosnők filmre jönnek. Régebben a legnagyobb látványosság volt egy-egy táncestély. Ma az emberek már — majdnem kivétel nélkül — maguk táncolnak és ha egy táncosnőre kíváncsiak, az valószínűleg csak a partnerük lehet. A balett fénykora letűnt. Ez a kor a filmsztároké. Mindenesetre a film a legaktuálisabb művészet.

Ha tehát valaki filmsztár akar lenni

Gilda Gray

Olive Borden

és ehhez megvan a tehetsége, azt ajánlom neki, hogy tanuljon táncolni. Ha pedig egy táncosnő akar filmsztár lenni, azt ajánlom neki, hogy tanuljon meg játszani. Sokkal több filmsztárra lesz ezek után szükség, mint eddig. A film fejlődik és terjed, mindig új és új sztárokra és színészekre van szüksége. A tánc útján lehet a legkönnyebben filmszínészeket nevelni

A csodagyerek

Gózon Gyula valamelyik este lelkendezve állított be a Belvárosi Színház társalgójába.

— Hallottátok — szólt. — Amerikában egy gyerek született, akinek a fél teste egész fekete volt.

— Jé! — csodálkozott Honthy Hanna — és milyen volt a másik fele?

— Szintén fekete.

Nyelvtudás

Érczkövy Lászlónak, a Városi Színház kitűnő művészenek mondja valaki, mikor az asztalnál a nyelvtudásról van szó, hogy ő nyolc nyelven beszél.

— Cukros fatakám — mondja Érczkövy Laci, — az semmi, én kaptam tegnap egy nyakkendőt, az tizenhat nyelven beszél.

Az
reklám
Vagy
gyöng
híress
lámot
reklám
egyene
maguk

A r
sikerü
új és
vagy
olyan
lyekne
gazdái
meg, l
annyi
esetet
hol vá
lakásu
pedig

Terr
nak do
gálnak
házass
menjün
kéznél
Rocque
tette a
Pola N
férjhez
váltak
újdons
is herc
aki öri
ször m
aki már
újra fé
fiatalab
Constan
a férjét
gyönyör
többiek
gatták s
társukat
halandó

A vál
reimi es
megék a

* Filmszillag a tömlöz fenekén *

Az amerikai filmszínészek előtt a reklám éppen annyi, mint a levegő. Vagyis: nélkülözhetetlen. Legyen bár gyöngye kezdő, vagy ünnepezt világ-híresség az amerikai filmszínész, a reklámot egyaránt igénybeveszi. Sőt. A reklámozás céljaira magas fizetéssel egyenesen reklámfőnököt szerződletnek maguk mellé.

A reklámfőnök az újságíró és a titkár sikerült keveréke. Hivatása: mindig új és új szenzációkat földézni; ál-, vagy igazi botrányokat kieszelni és olyan híreket hozni forgalomba, amelyeknek középpontjában kenyéradó gazdája áll. Az ő működése magyarázza meg, hogy az amerikai filmszillagokkal annyi esemény történik, hogy hol bal esetet szenvednek, hol kirabolják őket; hol válnak, hol házasodnak s hol a lakásuk esik tűzvész martalékául, hol pedig a — szívük.

Természetesen, olykor önként is adódnak dolgok, amik kitűnő reklámul szolgálnak. Ezek jobbára a válás és a házasság köréből kerülnek ki. Hogy ne menjünk tovább, itt van mingyárt kéznél Bánky Vilma esküvője Rod la Rocquekal, ami nagyban népszerűsítette a két filmszillag nevét. Itt van Pola Negri esete, aki csak nemrég ment férjhez egy exotikus herceghez s már válik is tőle, mert kiderült, hogy az újdonsült férj nem is exotikus, de nem is herceg. Itt van Barbara La Marr, aki őrizetlen pillanataiban csekély ötször ment férjhez s Gloria Swanson, aki már legalább háromszor vált, majd újra férjhez ment egy nála tíz évvel fiatalabb márkához. Itt van azután Constance Talmadge, aki szintén elvált a férjétől, hogy újból házasságra adja gyönyörű fejét. És itt vannak mind a többiek, akik egytől-egyig úgy váltogatták szívbeli vonzalmukat és házastársukat, mint más közönséges földi halandó a — gallerját.

A válások, házasságok és egyéb szerelmi esetek kiváltképpen pompás események a reklámfőnökök, no és nem

utolsó sorban a derék amerikai közönség számára. Pola Negriről például nyomban Amerikába való érkezése után kiderítették, hogy Charlie Chaplin miatt szerződött Hollywoodba s attól fogva minden lap a köztük dúló nagy szerelemről beszélt. A jó Pola Negriről a nagy túlbuzgóságban azt is világgá kürtölte reklámfőnöke, hogy grófi családból származik.

Csakhogy nem minden reklámfőnöknek van olyan könnyű dolga, hogy szerencsés színésznők maguktól sodródjanak a nyilvánosság elé kívánczó eseményekbe. Bizony, igen sokszor álmatlan éjszakákba kerül egy-egy gondosan fölépített szenzáció kitalálása, amivel a filmsztárt ismertté lehet tenni a nagyvilág előtt. Ma már azt a nagyagyút sem igen lehet elsütni, hogy a filmszillagokat összehozzák valamely idegen herceggel, vagy hercegnővel, mert Amerika időközben meglepően jól tájékozódott az európai arisztokrácia felől.

Nem marad tehát más hátra, mint titokzatos ismeretlenek reménytelen szerelme a színésznők, vagy a színé-

Betty Bronson

szek iránt; szöktetési kalandok, rendőrségi bonyodalmak, vakmerő éjszakai támadások, betörések, balesetek, no meg a *gyorshajtás*, amiért a rend éber őre különös élvezettel irogatja föl a nyakoncsípott filmszillagot. Ilyen gyorshajtási kalandja volt *Bebe Daniels*nek is, akinek a reklámfőnöke *térdenállva könyörgött, hogy a pénzbírságot ne fizesse le, de ülje le azt azt helyettesítő három napot*. Csak természetes, hogy amikor az ügy a lapokba került, egész Amerika rokonszenvezett a gyönyörű színésznővel, aki azalatt egy testhezálló tömlőben ült s filmszillagi mivoltával egyenes arányban tündökölt. Hasonlóképpen nagy volt az öröme *Constance Talmadge* reklámfőnökének, akinek sikerült rávennie a művésznőt, hogy váljon el férjétől. *Hetekig oldalas tudósításokat közölt lapjában a válás előzményeiről, bonyodalmairól* s ezekkel a nem közönséges intimításokkal valósággal lázba hozta az amerikai szabad polgárokat.

Érdekes esete volt *Drena Beach*nek is, aki *Jone Mabel Jwain* néven táncosnő és filmszínésznő egyben. *Beach* kisasszony azzal tette ismertté a nevét Amerikában, hogy reklámfőnöke tanácsára *tizenhat éves korában titokban házasságra lépett Roland Jwainnel*. A házasságot azonban csak két napig tart-

Constance Talmadge a férjével

hatott, mert *Beach* mama tudomást szerzett szemefénye végzetes tetteről és a harmadik napon villogó szemekkel hazavitte kedves lányát. Az ügy, természetesen, nagy port vert föl odaát s miután önagysága válópöre is megindult, az egyik filmgyár igen kedvező föltételekkel leszerződtette.

Egyidőben sokáig ébren tartotta az érdeklődést, hogy *Doris Kenyon* aznap, amikor meg kellett volna kezdenie egy roppant beharangozott filmjének fölvételeit, *állítólagos vakbélgörcsökben esett össze*. Azok az átkozott görcsök pontosan akkor jelentkeztek, amikor el akarták kezdeni a fölvételt. Természetesen, önagyságát „nyomban megoperálták” s miután reklámfőnöke két héti napi helyzetjelentésekben számolt be a beteg állapotáról, „*túlésve minden veszedelmen*”, végre odaállhatott a fölvételegép elé.

Balesetről lévén szó, megemlíthetjük a *Fedák*fölfedezte *Mindszenythy-Valentino* autószerencsétlenségét is. A fiatal színész alig érkezett ki Hollywoodba, máris *autóbalesetet szenvedett s az ide küldött hírek szerint a karját törte*. A hírt azonban sem nem erősítették meg, sem meg nem cáfolták, közelfekszik tehát a föltevés, hogy jó amerikai szokás szerint ebben az esetben is csak *reklámtrükk*ről volt szó.

Hogy végül a *rendőri krónikát* érdeklő reklámtrükkökről is beszéljünk, pletykálnunk kell kissé *Betty Bronson*ról is, akihez kezdő éveiben minden második-harmadik hónapban betörtek. A művésznő csodálatosképpen soha nem okult a saját kárán és szinte szabad bemenetet biztosított lakásába a betörőknek, akár otthon volt a kérdéses alkalmakkor, akár nem. A legérdekesebb a dologban, hogy *rendszerint háromszázezer dolláros kára* volt. Igaz ugyan, hogy a nagy vagyon növeli a filmszillag tekintélyét, különösen, ha azt a nagy vagyont évente többször is ellopják, de nagyon valószínűtlen, hogy a csak akkoriban fölbukkant művésznőnek máris olyan sűrűn ellopható háromszázezer dollárjai lettek volna.

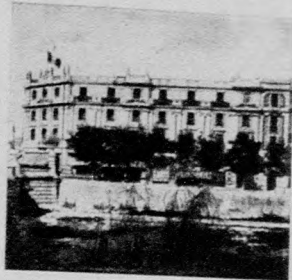
Az elmondottakból kitűnik, hogy *Hollywoodban reklám nélkül sem a fölkelő, sem a már ragyogó mozicsillagok nem élhetnek*. Ha érdeklő olvasóközönségünket a hasonló intimítás, legközelebb néhány igen ötletes és humoros reklámtrükkéről számolunk be.

Huray István.

HOVA UTAZZUNK NYÁRON!

Palermo Grand Hotel et des Palmes, Luxushotel, gyönyörű és modern berendezéssel. Az elegáns világ találkozóhelye. Kérjen lapunkra való hivatkozással részletes tájékoztatást

Grand Hotel Padova, a világ egyik legszebb helye. Elsőrangú pensio és étterem, családi pensio mértékelt áron. Kérjen részletes tájékoztatást e lapra való hivatkozással

Róma Grand Hotel et de Rome. Luxusszálló, az örökváros szívében. A diplomáciai kar, a politikai és pénzügyvilág nagyságainak kedvelt szállodája. Kérjen prospektust e lapra való hivatkozással

Genua Bristol Palace-szálloda. Luxusszálló. A kikötő és minden látványosság innen könnyen elérhető. Kérjen részletes tájékoztatást e lapra való hivatkozással

Róma Exelsior-szálloda. Luxus-ház. A római arisztokrácia központja és találkozóhelye, közel Villa Borgesehez. Kérjen részletes leírást e lapra való hivatkozással

Lido-Velence Excelsior Palace-szálloda. Luxusszálló. Külön strand, kertek, tennisz és mindennemű szórakozás. Ha prospektust kér, hivatkozzon a „Délbábura“

Tavaszi Vásár

<p>9⁹⁰</p> <p>Női fehér és színes vékonytalp francia és angol stílusúak</p>	<p>6⁹⁰</p> <p>Gyermekek drapés, narancs-cinó, lila, rózsaszín, kék</p>	<p>13⁵⁰</p> <p>Női fonott szandál</p>
<p>24⁵⁰</p> <p>Női barna bagarina raman-varrós narancs-cinó Crepe gumis talppal 27</p>	<p>22</p> <p>Női drapés és színes divat-cinó</p>	<p>24⁵⁰</p> <p>Férfi barna box raman-varrós Green gumis talppal 29⁵⁰</p>
<p>Duplakelű dupla-varrós szandál 6⁵⁰ 7⁵⁰ 9 10⁵⁰ 12 13⁵⁰</p>		

Minden hölgy
Minden úr
Minden gyermek
 a cipő & harisnya propaganda tartama alatt.

2 pár harisnya v. zokni és egyidejű cipővásárlásnál csinos ajándékot kap.

Del-Ha

FIOKJAINK: CEGLÉD • ESZTERGOM • GYŐR • KAPOSVÁR • KECSKEMÉT • NAGYKÖRÖS • PAPA • PÉCS • SZEGED • SZÉKESFEHÉRVÁR • SZOMBATHELY.

Jubileum sorozat

Ugylátszik, június a jubileumok hónapja. Ezerkilencszázhuszonnyolc pedig a jubileumok esztendeje. Talán még soha, egy esztendőben sem volt annyi jubileum, mint éppen az idén. A huszonötös, harmincas és negyvenesztendős jubileumok úgy röpködnek a levegőben, hogy szegény, a színházak és művészet eseményeit híven regisztrálni szándékozó riporter csak győzze kapkodni előlük a fejét. Hol az öreg, fehérhajú Vendrey tata vallja be, hogy bizony ő már negyven esztendeje totyog kedves öreg bácsiként a színpadon, hol pedig Rott Sándor áll ki frakkban a „színészi szolgálatának” harminc esztendejét jubiláló publikum elé könnyes szemekkel. És Nádai Béla, aki szintén jubilál és Pálmay Ilka, aki szintén az idén búcsúzott el az ő kedves közönségétől. Az Operaház jubilánsait Dalnoky Viktor dr. vezeti, aki alig néhány héttel ezelőtt vágta ki a negyvenet és hát ugye, a Városi Színház sem maradt szegyenben, ahol viszont Sik Rezső vitte el a jubilánsok pálmáját.

Legelőször hadd említsük meg, hogy a modern magyar líra művelőinek legnagyobbika, az ékes és szép szavak gyémántköszörűs mestere: Babits Mihály jubilál. Huszonöt esztendős írói munkásságának fordulójához érkezett, ezt fogja dokumentálni néhány hét múlva könyvpiacra kerülő verseskötete, amelynek címlapján csak két szám fog állni: 1903—1928. Óhossz ment először az újságíró, de ünnepi nyilatkozatot kapni nem tudott tőle, mert Babits Mihály ezidőszerint nem tartózkodik Budapesten.

A csendes Reviczky uccából a Ligetbe visz a „Déliab” útja, ahol a Budapesti Színház falának támaszkodva, vastag szivarral szájában, örök, elpusztíthatatlan mosolyával ott találjuk a másik jubilánst: Feld Mátyást. Azt mondja:

— Ma kétféle járvány van Budapesten: öngyilkossági és jubilálási járvány. Én természetesen a hasznosabbat választottam, mert hát a hitelezőimet csak nem hagyhatom itt. A jubileumra különben, amelyet a legkiválóbb magyar írók és művészek készítenek elő, a *Mersz-e Matyi!* című bohózatot adjuk elő. A darab

Budapestről szól, na és természetesen rólam, meg az apámról: a *Feld Zsigárról*...

Kihúzza magát Feld Matyi, cézári pózban, úgy áll ott, mint Napoleon. Feld Matyi — a ligeti Napoleon.

Napoleon szivarral.

Nevetve mondja még:

— Csupán egyetlen jubileumi kívánságom van. Azon a nagy napon, a szent napon, a jubileumi napon...

Most egy hatalmas cézári gesztus következik. Az újságíró szorongva figyel, vajjon mit fog kérni: négyemeletes sarokházat vagy talán csak megelégszik egy kis ötszázholdas „felddel” is. Matyi nem is vár sokáig magára és kivágja a nagy kívánságot, amelynél szebbet még az ő hatalmas költői fantáziája sem tud elképzelni:

— ...nem akarok egy végrehajtott sem látni!

Feld Matyi, a kettes számú jubiláns. De nehogy azt tessék hinni, hogy nincs több ebben a hónapban. Hogyne volna! Tessék csak jönni tovább! Gyerünk az Operett Színházba.

— Sarkadi Aladár, akit azzal gyanúsítanak, hogy harminc esztendeje nevelteti meg mókáival a pesti publikumot, álljon elő!

A „Zenebona” kikapós hoteligazgatója kézzel-lábbal tiltakozik minden jubilálás és intervjúadás ellen.

— Dehogy jubilálok én, kérem! Eszem ágában sincs. Az igaz, hogy elmúlt már jó pár esztendő felettem, de azért én még olyan fiatal vagyok. Én, kérem, csak nem régen léptem először színpadra, ott abban a királyuccai színházban. Hogy is hívják csak?

— Király Színház?

— Dehogy! *Mandl-mulató!* Hogy annak már van vagy harminc éve? Na és aztán?

Az ügyelői csengő szakítja félbe a jubileumi díszintervjút és mi roboghatunk tovább, át az Operaházba, hogy a *Déliab* nevében meggratuláljuk Roubál Vilmos karnagy urat, a négyes számú jubilánst, aki immáron harminc esztendeje szolgálja a magyar muzsika szent ügyét.

Több jubiláns nem lévén, a szerkesztő a cikket a legközelebbi jubileumig lezárja.

etesen
Feld

cézári
oleon.
n.

kíván-
on, a
on ...
esztus
ongva
négy-
csak
„feld-
g ma-
ságot,
almas
zelní :
najtót

iláns.
nincs
volnal
erünk

gya-
ndeje
publi-

ligaz-
min-
ellen.

érem !
hogy
ttem,
gyok.
n elő-
ruccai
csak ?

Hogy
éve ?

lbe a
obog-
ázba,
tulál-
at, a
náron
agyar

szer-
jubi-

Maria Solveíg filmszínésznő legújabb fényképe

Mozi és Színház

PESTI SZÍNÉSZEK ANKETJA

Sokat beszélnek a mozi és színház viszonyáról. Sokan azt mondják, hogy a színház uralkodó szerepét a művészetben a mozi veszi át. A *Délbáb* a kérdést most új formában veti fel. Azokat a színpadi színészeket szövegezzük meg a színház és mozi viszonyáról, akik szívesen járnak moziba és akik értenek is a filmhez. Megkérdeztük tőlük, hogy milyen összefüggést találnak a két művészet között, tanulhatnak-e a filmjátékból olyasmint, ami a színpadon is alkalmazható és így tovább. A beérkezett válaszokat itt közöljük.

Pécsi Blanka :

Nagyon szeretem a mozit, gyakran és szívesen járok moziba. Láttam néhány olyan nagyszerű filmet, amelyeknek művészi szépségét sohasem tudom elfelejteni. Azt azonban ne higgyék, hogy a mozit jobban szeretem, mint a színházat. A színpad mély és valóságos élményét többre becsülöm a filmvászon szépségénél. Talán azért, mert színpadi színésznő vagyok. Az a véleményem, hogy részleteket lehet tanulni a színészek a jó filmjátékból, de nem szabad elfelejteni, hogy az igazán jó játék nagyon ritka. Mégis a legnagyobb színészek közé sorolom *Dolores del Riót*, akit igen nagy művészek tartok.

Gaál Franciska :

Mozi és színház két egymástól teljesen független dolog és csak a színész személye köti össze őket. Próbálna egy színész filmen úgy játszani, mint színpadon és színpadon úgy, mint filmen! A színház egyike a legrégebb művészeteknek és ezért természetes, hogy a mozi tanult sokat a színháztól. A film persze most már „önállósította magát” és ezért nem szükséges visszatulni tőle a színészet régi eredményeit

Kürthy György :

Az én tapasztalatom szerint nagy színpadi színészek azok, akik a tulajdonképpeni jelentős filmjátékokot

megcsináltak. Kik a legjobban játszó filmszínészek? Azok, akik a színpadról jöttek a filmhez és a színpadi játékot vitték át filmre: *Jannings*, *Wegener* és így tovább. A színpadi játék korábbi és a film ezt csak átvette. *A nagy színészek lettek a film nagy művészei.* Ezért magaslik ki például *Várkonyi*, aki itt tanult a Nemzeti Színházban, *hollywoodi* kollégái közül, akik tulajdonképpen nem színészek. A kérdés tehát nem az, hogy tanulhat-e a színpadi színész a filmjátékból, hanem az, hogy a film mit tanult a színpad művészeitől.

Radó Mária :

Imádom az igazi filmet. A *Hetedik menyország* bemutatóján, megvalloam őszintén, sírtam *Janet Gaynor* és *George O'Brien* játékán. A film ma már a színpadtól független művészet és mindkettőnek más-más célja van. Mindegyik megy tovább a maga útján.

*

Itt közlünk végül egy érdekes nyilatkozatot, amelyet egyik előkelő színésznőtől kaptunk, de csak azzal a feltétellel, hogy a nyilatkozattal kapcsolatban nevét nem hozzuk nyilvánosságra. A nyilatkozat annyira érdekes, hogy nem állhatunk el a közléstől. A közönség pedig talán majd ráismer a nyilatkozó személyére:

Film és színház a művészet két neme és úgy különböznek egymástól, mint férfi és nő. A színház a férfit és a mozi a nőt szolgálja inkább. Játékot csak a mozi tanulhat a színháztól. A film a színház számára csak a rendezőnek jelent eredményeket. A film kétségtelenül hatott a színházra: nagy része volt a revű születésében. A legnagyobb sikert eddig a legfilmszerűlenebb filmek, vagyis a játékfilmek, művészfilmek érték el és ezekben a színpad színészei dolgoztak a színpad eszközeivel: a játékkal. A film és színház között mindig kevesebb lesz a kapcsolat és mindig nagyobb lesz az ellentét, tehát nem lehetnek konkurenciái egymásnak, épp úgy, mint ahogy egy futballmeccs nem konkurencia a sportban egy autóversenynek.

MUSSOLINI pénzt küldött egy magyar cigány özvegyének

Kóczé Bertalan. Így hívták azt a cigányprimást, akit a Rómában járó magyarok oly jól ismertek. Kóczé Bertalan pedig nincs többé, meghalt a napokban, odalenn Olaszországban. Szükszavú levél érkezett Rómából Kóczéné címére, ez tudatta, hogy az ismert cigányprimást már el is temették. Néhány nappal később új levél érkezett Rómából özvegy Kóczénének. De ezt már nem a posta hozta.

Egy délelőtt Kóczéné lakásán megjelent a budapesti olasz követség egy tisztviselője és egy levelet hozott nem kisebb embertől, mint — Mussolinilól. A levélben az olasz miniszterelnök részvétét fejezte ki a cigányprimás özvegyének és — 200 pengőt küldött neki. Az asszony alig ocsudott fel meglepetéséből, a követség embere már búcsúzott is és ment.

Kóczé Bertalanné pedig, aki férje halála miatt már a kétségbeesés szélén állott, boldogan tette el a pénzt és áldóan emlegeti Mussolini nevét.

*

Mi vitte rá az olasz miniszterelnököt, hogy egy magyar cigányprimás özvegyén segítsen? Talán muzsikált neki Kóczé? Ezt akartuk megtudni, amikor felkerestük Antonio Widmart, a budapesti olasz követség szimpatikus sajtófőnökét.

Mosolyogva kezd beszélni:

— Én magam voltam Kóczénénél, én adtam át neki a miniszterelnök levelét. Ennek a levélnek hosszú és érdekes története van.

Tavaly nyáron, amikor Mussoliniéknek gyermeke született, a kis *Romana*, egész Itália örömmármorban úszott. A Duce és felesége garmadával kapta a gratuláló leveleket és sürgönyöket. A királytól egész az egyszerű földművesig, ezek keresték fel Mussolinit jókívánságaikkal. Ebben a levél-tömegben azonban feltűnt egy kis kézirat.

Hangjegy volt. Egy dal kézírata, ezzel az ajánlással.

„A kis *Romana* Mussolininak!
Kóczé Bertalan
cigányprimás.”

A dal Kóczé saját szerzeménye volt, a kóta annak a kézírata.

Amikor a levelekre az olasz miniszterelnökségről elmentek a köszönőlevelek, Kóczé Bertalan is kapott egyet, a dal kézírata a Duce emlékei közé került és úgy látszott, hogy a magyar cigányról megfeledezett mindenki.

Nemrég azonban segélykérő levél érkezett Mussoliniohoz. Én tudom, hogy naponta százával érkeznek ezek a levelek, de ez az egy mégis megragadta a miniszterelnök figyelmét. A levél írója Kóczé Bertalan volt.

Szegény Kóczé ugyanis beteg lett. Egy kórházba került, lenn Olaszországban s bár mindene megvolt, Budapesten élő családját nem tudta segíteni. Így jutott arra a gondolatra, hogy Mussoliniohoz fordul.

A Duce azonnal intézkedett, hogy a magyar cigányprimásnak pénzt küldjenek. Az illetékesek természetesen azonnal intézkedtek, de a sors közbelépett. Mire a pénz Kóczéhoz került, a címzett meghalt.

Így kaptuk meg mi az utasítást és így lett a kísérőlevélből — kondoleálólevél és így kapott meglepetésszerűen egy magyar cigányprimás özvegye kétszáz pengőt az olasz miniszterelnöktől.

Szőke Imre.

Vidéki szálloda

Lábass Juci, mielőtt Szegedre ment volna vendégszerepelni, egy kisebb vidéki városban is játszott. A városka szállodájának szobalánya egész nap nem tett mást, mint hordta a vizet Lábass fürdőjéhez.

— Bocsánat, de éppen az elébb hoztam be meleg vizet a művésznőnek — mondta végre türelmét veszve a szobalány, amikor Lábass ismét vízért csengetett.

— Igen, igen — felelte zavartan Lábass, — de véletlenül beleejtettem a szivacsomat a lavórbá és az egész vizet magába szívta.

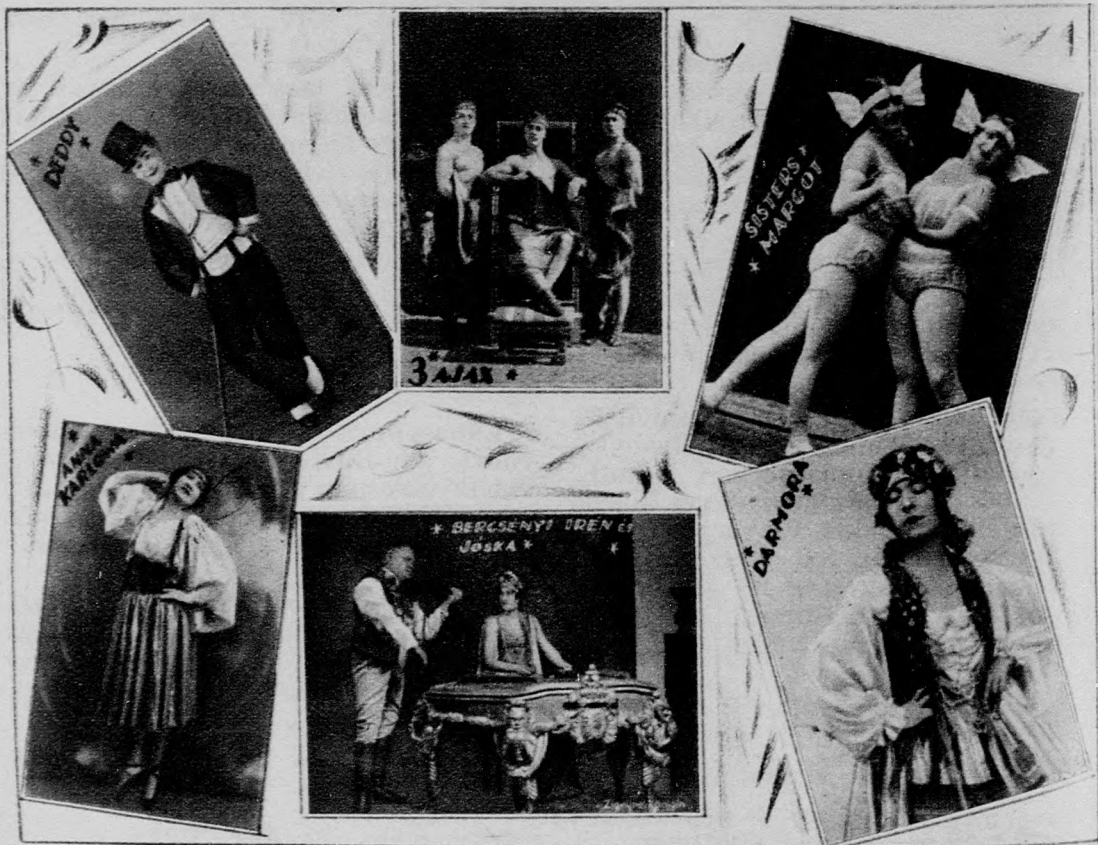
Magyar artisták külföldön

Valljuk be: néhány esztendővel ezelőtt a legnagyobb ritkaságszámba ment Magyarországon, ha valaki az artistapályát választotta élethivatásul. Valami megmagyarázhatatlan szégyenérzet, valami szerencsétlen hipokrizis tartotta vissza a szülőket attól, hogy gyermekeiket a varietére neveljék. Idegenkedtek ettől a kedves, romantikus és változatos foglalkozástól, illetve művészi ágtól; amely annyi sok embernek hozott boldogulást. De jött a gigantikus fürgeteg, a háború és fenekestől megváltozott a világ. A tudomány roppant fejlődése, a rádió, a repülőgép, az autó ledöntötték a távolságokat. A szellemi és gazdasági életnek ez a száguldó számuma uniformizálta az egyes országokat és ezeknek a döntő momentumoknak tudhatjuk be, hogy most már egyre több

és több magyar család gyermekéből lesz nemzetközi artista.

*

A varieté színes plakátjairól felénk kiabáló nevek mindig idegenek. Száz artista közül kilencven kénytelen családi nevét letenni és helyette nemzetközi vonatkozású nevet választani. Innen ered, hogy magyar névvel a programokon nem igen találkozunk. Kivételt képeznek azok az artisták, akik megjelenésükkel is demonstrálni akarják nemzeti származásukat. Tévedés az, mintha a magyar artisták szégyellenék magukat és ezért bujkálnak idegen nevek alá. A magyar artistának nincs mit szégyelnie, mert a világ minden részében remekül megállják helyeiket. Szakkörökben is elismerik, hogy a magyarok a legjobb műlovarok.

De nemcsak a lovasjátékok terén produkálnak nagyszerűt, hanem az akrobatika, tánc, bűvészet és más vonatkozásban is. Hogy a magyar artisták milyen kitűnő művészek, arranézve felsorolunk itt néhány — nemzetközi relációban is — arrivált artistát.

*

Nyissuk meg a sort Harry Houdinivel. Bűvész volt. Amerikába került és mutatványai hosszú ideig olyan rejtélyeseknek tetszettek, hogy az amerikai lapok hatalmas prémiumokat tűztek ki arra, ha valaki megfejti Houdini produkcióinak nyitját. A magyar származású artista a legnagyobbak közé küzdötte magát.

A francia és angol szaksajtó „a világ legjobb iskolavárnője” címet adta Mme Gauthiernek. Állandóan a legnagyobb cirkuszokban működnek: Kövess Janka aranyozott lovaival, Dubsky-nővérek, Récsey Mariska elefántidomítónő, Miss Margarethe, Tatjana Simon, aki a leghatalmasabb állatrevüvel arat sikereket, Karmarow beszélő kutyája és kutyaszínháza

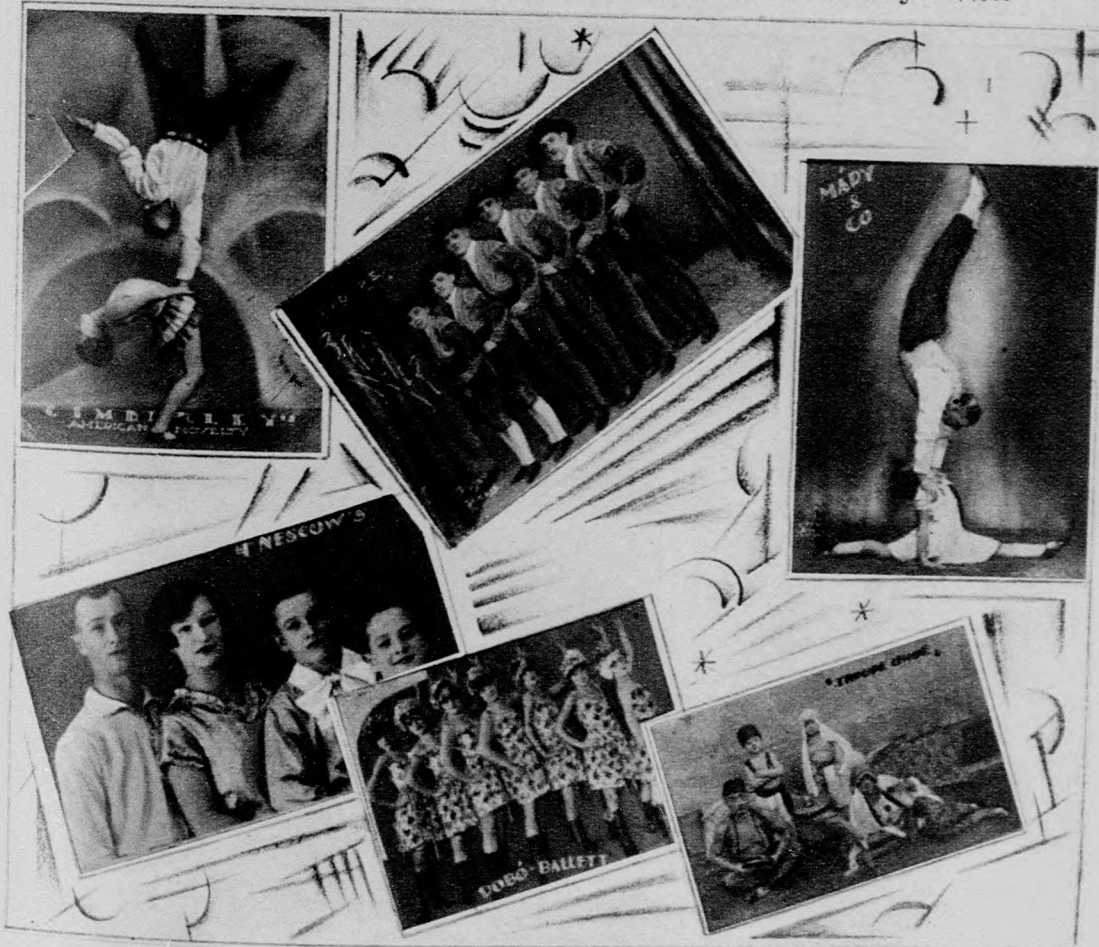
úgynevezett „nagy szám” a varietékben. Clarton mester, Belda Beldo, John Bayer állatszámait mindig attrakció gyanánt hirdetik.

Az akrobaták közt a Breier-csoport, Grossmann compani, Sevilla troupe, Alfonso Castello comp., Edmond troupe, Harryson-famili, Tornado troupe Two Calligari, 2 Gallai, The Cimberley, Pif-Ko, Urban & Elsa, Szarvassy-csoport a programok élén szerepelnek.

Henriette, az „élő golyó” mindenütt a mősor második részében produkálja magát. Rugby, Gartia „árnyjátékokkal” keresett művészek.

*

Ha fellibben a trapézra egy karcsú, szőke hölgy, akiről a kezében lévő program díszkréten elárulja, hogy ő svéd származású és orvosnőnek készült, ne hidd el, mert ez a kisasszony, noha Cristian néven hirdetik, magyar. És hányan járják a világot más magyarok, akik esténként mint a „levegő királyai” keresik kenyerüket.

Margilors and boy, Ohó csoport, 3 Ajax, Kelta tris, Michelis, Honti, Ameronis, Sisters Margot, Capitan Buffalo, Fred Bejnis stb.

Az előadó művészek közül Stefi Sándor, Karl Ujvary, Josef Fleischmann, Desider, Káldor, Szendy, Alexander Schäffer állandóan Németország legínvósabb helyein lépnek fel — siessünk megjegyezni, — jelentős sikerrel.

Dezső rither, Brothers Hegedüs, Delion & Margaret, Barna, Dedy Oesvay mint clownok és bohócok mulattatják a külföldi orfeumok és cirkszok publikkumát.

Vory, a rongyfestő, Bi & Harry gyorsszobrászok, Ling & Long kínai akrobaták, Jimy, a gumitestű ember, Max Burton, a struccgyomrú ember, Robert Roland, hangimitátor, Bercsányi Irén és Jóska, cimbalomművészek, Mady, Ray és Ray, Neczkow famili, Turmel-csoport, Dubsy-csoport, ikariai játékosok, Faludi compáni, Göndör-csoport, mindannyian el-

ismert, komoly artisták.

*

A táncművészet az utolsó tizenöt év alatt igen nagy fejlődést mutat. A régi balettmódor teljesen kihalt és helyette keletkezett a frissütemű, néger motívumoktól gazdag tánc, ami hovatovább egészen európaisodott. A magyar táncosnők semmivel se maradnak mögötte a külföldieknek. Darmora világhírű és amerre csak megfordult, mindenütt igazi prominensként szerepelt. Laczy és Anny, 2 Hugos, báró Kemény Melinda és Lieszkowszky Tibor, Anna Karlowa, aki most Párizs legelső varietéjében működik, The Two Stone, Alaska, Ivette és Dany, Trio Murray, Myl Silvano, Jale compáni és még nagyon sokan.

*

Varieté... minden hónapban új állomás... új emberek... új arcok... Mindig csak menni... menni... új sikerek... új családok... Varieté...

Kázméri Kázmér.

Színházak bukása a Nemzetközi Vásáron

Most, hogy a Budapesti Nemzetközi Vásár című látványosság átadta tiszavirágéletét a bús enyészetnek és pappendekli-palotáira ráborul a feledés fátyla — most már nyugodtan lehet róla riportot írni. Igazán nem vádolhat bennünket senki sem elfogultsággal, — hiszen e percben tudtunkkal se Bécsben, se Lipcsében, sem egyebütt a közelben nincs semmiféle olyan vásár, amelynek reklámul szolgálhatna ez a riport, ez a budapesti vásárraport. A B.N.V. rövid szenvedés után kimult — megjegyzendő, az árúmintavásárok egyik legdicserétebb szokása, hogy rövid ideig szoktak vegetálni, — s éltere ma már csak az Iparcsarnok körül letaposott fű emlékeztet. Még azt se mondhatja ez a B.N.V., hogy ahol egyet lép, ott fű többé nem nő, mert bízunk kiváló fővárosi kertészetünkben, hogy mielőbb gyermekjátsszóhelyekké, ligetekké és pázsitokká varázsolja azoktól a rossz kulisszáktól elcsúfított szép területet.

A B.N.V. (félreértések elkerülése végett: ez a három betű annak a rövidítése, hogy Budapesti Nemzetközi Vásár. Ezt azért jegyezzük meg, mert lapunk egy hű olvasója azt hitte, hogy a rövidítés megfejtése így szól: Bizisten Nem Vásárolok) tehát a B.N.V. a riporttémahez azzal szolgáltatotta az anyagot, hogy színházi pavillonokat, sőt vitillókat is emelt. Hát hogyne érdekelné az embert, hogy Budapest színházai miként kapcsolódnak bele a Vásárba?

Nos, bekapcsolódtak, tagadhatatlan.

Ahogy az ember kiért a Vásárra,

egy impozáns diadalkapu fogadta. Jó, jó, hát nem volt nagyon impozáns, azért nem kell mingyárt úgy izélni. A L'Arc de Triomph impozánsabb, meg a Brandenburger Tor is, meg a... különben is, egy vásáron nem az imponáláson van a főszűly, nem igaz? hanem a vásáron és azért annak a faépítménynek tagadhatatlanul volt valami főbejárat jellege, például minden fő arra járt be s az autók csak úgy nyüzsögtek előtte. Egyízben igazán majdnem negyven autó állott a kapu előtt, komolyan, hogy fejlődik az autópár nálunk!

Mi éppen a vásár egyik legforgalmasabb napján voltunk kinn s bizonyára ez okozta, hogy a pénztárak előtt nem volt nagyobb csődület, mert mindenki telefonon rendelt jegyet. A Király Színház ablaka előtt egy ember csődült, ja igen, az véletlenül éppen a pénztárosné rokona volt, kicsit beszélgetni is lehet munka közben, nem?

És az a néni, aki a Fővárosi Operett-színház előtt leült egy székre, egy szóval se mondta, hogy ő nem akar jegyet venni, csak pillanatnyilag kimerítette az asztmája és különben is a konfekciós szakma érdekelte.

A színházak bódéi a Nemzetközi Vásáron

Hanem ezek az operettszínházak igazán kitettek magukért. Csodaszép, artisztikus palánk jelzi a színházi demokráciát, azt, hogy ott Ódipusztól a Külvárosig minden társadalmi osztályhoz tartozó figurákat pártatlanul színrehoznak. A palánkok persze nem voltak nyerseks, hanem plakátokkal teleragasztva. Nagyon-nagyon gusztusos, igenis: artisztikus, ez jó szó, artisztikus volt a színházak pavillonja. Mondják, hogy a Királyét Tihanyi Vilmos, a Fővoperettét Szabolcs Ernő rendezte, karnagy Ábrahám Pál, zene: vékony deszkakerítés, átlátszik a...

Egyik mellékelt ábránkon látható középkori várkastély imitáció, fővárosunk egyik legkörülbibb mulatójának az árúcsarnoka. Eleinte a versaillesi kastélyt akarták itt felépíteni, de aztán a direktciónak az az aggálya támadt, hogy hátha egyesek a Versailles szót nem tudják kimondani és így inkább visszanyúltak egészen a középkorig, mert az abból a korból származó pappendekli szó nem okoz akkora kiejtési problémákat.

A kis pappendekli kastélynak sok bámulója volt. Egy kisfiú haza akarta vinni játéknak, de aztán a bátyja lebeszélte, mert otthon szebb játéka van. Igazán, ha a mulató-pavillon rendezői valami előkelő, mondain hatást akartak a vásár látogatóira tenni, azt elérték. Mondják, hogy minden arramenő megállt és önkénytelenül is charleston állásba helyezkedett.

Az egyik mulató „pagodája“ a Nemzetközi Vásáron

Egy másik mulató szintén a stílussal (le style c'est l'homme, ugyebár) hódított. Bódéja, illetőleg bódékája közvetlenül az üdv hadsereg propaganda-építménye mellé volt ékelve, ami rém kellemetlen lehetett az utóbbinak, mert mindenki, aki üdvöt akart venni a vásáron, elcsábult, elkárhozott és a mulató büvkörébe vonzódott. Ez a félméter (uszkve) széles szellemes építmény nyilvánvalóan azt szimbolizálta, hogy az illető lokálban állandóan heringmódra zsúfolódik a közönség.

A Magyar Színház is állított egy zöld házat, de ha jól emlékszünk, a Feldszínház nem. Ez igazán hiánya volt a B.N.V.-nak.

Amit Budapest fejlett színházi kultúrája csak nyújthat, az mind ott volt a kiállításon. Reprezentatív volt, direkt reprezentatív. Mondják, hogy Lipsceből, Wembleyből és még több külföldi helyről Pestre jönnek tanulmányozni a mi kiállítási szisztémánkat. Mein szisztém.

Általában az egész kiállítás tünevényes volt. Legjobban ment az evő-sátraknak s legtöbb nézőjük a gépeknek volt. Ugy zakatoltak, mint egy jazz és úgy forgolódtak, mint egy ringlispil. A perces és luftballonos szintén horribilis üzleteket csinált. Mondta is egy vicces úr, hogy ennek az egész izének azt a címet lehetne adni, hogy Budapesti Nemzetközi Árumentavurstli. Micsoda humora van egyes embernek!

Tessék? Hogy ez az egész egy balkáni bazár volt? Hogy tehetségtelen, primitív, nevetséges és szégyenletes volt az egész B.N.V.?

Ugyan! Hisz — hír szerint — a Magyar Színház 5 Olympia és a Fővárosi 6 Zenebona jegyet eladott!

A vásár nagyon erkölcsi és anyagi sikerrel zárult, igen.

Sz. D.

VII, Erzsébet körút 36. IV, Keeskeméti u. 9. Debrecen, Ferenc József u. 22.
 VI, Andrássy út 37. IV, Kossuth Lajos u. 2. Szeged, Kárász u. 6.

Ami minden * nőt érdekel *

A filmre való öltözködéshez egészen külön művészet kell.

Ne hagyjuk ugyanis figyelmen kívül, hogy a filmen csak három tónus hozható ki: a világos, a közép és a sötét szín. Világosnak hat a krém, halvány rózsaszín, lila, kék, világoszöld. Sötétnek hat a lila, sötétzöld, kék, vörös, narancssárga. Érdekes, hogy a filmen csupán az ezüstnek van fénye, az arany ragyogását egyáltalán nem lehet kihozni.

Nagyon fontos dolog a ruha anyagának megválasztása. Erre aztán tényleg ügyelni kell.

A könnyű gázszerű és az omlós nehéz anyagok hatnak legszebben a filmen.

A finom velur, a puha posztó, a puha brokát igazán nagyon szép, a sifón, a muszlin, a crep de Chine, a tüll, a fényes ezüst, a gyöngy, a zsett — és a csipkekelme.

A batiszt, a kreton, a grenadin túlságosan könnyen gyűrődik, ezeket csak akkor lehet fölvenni, ha valamilyen sze-

gényebb kinézésű asszonyt kell alakítani a filmen.

Az úgynevezett dekoratív dolgokhoz a legszebb és leghatásosabb, sőt frappánsnak mondható a mintázott és az ezüsttel átszőtt brokát.

De talán legpompásabbá teszi a színésznő megjelenését a prém, akár mint ruhadisz, mint stóla, vagy mint bunda.

A ruha szabásánál minden nő elsősorban a divat után megy. Akármilyen különösen, sőt hihetetlenül is hangzik, a filmre való öltözködésnél éppenséggel nem kell ragaszkodni a divathoz, ami nem azt jelenti, hogy ódivatúnak kell lenni.

Valami raffinált szabás kell, amely az előrelátható divatváltozással számol, főleg azonban a színésznő egyéni ízlését van hivatva érvényre juttatni. El kell csak képzelni, hogy a divat mennyire változó és hogy egy nagyszabású film elkészítése néha hosszú hónapokig eltarthat.

Lil Dagover otthonában (Fotó Rasmussen)

Magyar profiválogatott—Blackburn Rovers 3 : 2 (2 : 1)

A csapatkapitányok és Kann Frigyes, a bíró

Kalmár harca az angol összekötővel

Baumgärtner későn veti magát

Egy magyar gól (Munkácsi felvételei)

Bagdy Imre bukása az ötödik Tourist Trophyversenyen (Munkácsi felvétele)

Bocskay—Vasas 2:0 (0:0). Veszélyes Bocskay-támadás, Wimmer védi Teleki lövését (Pobuda felvétele)

A BÜVÖS SZÉK

Tréfa 1 felvonásban. Irta: KARINTHY FRIGYES

SZEREPLŐK:

Államtitkár
Miniszter
Szív Sándor, író
Kállay, a szab. ügyek referense
Dr. Fulda, orvos, egyetemi tanár
Berta, az államtitkár felesége
Dávid } hivataloszolgák
Marci }
Hordár
Géniusz

Az előadás joga Dr. Marton Sándor színházi ügynökségé (Budapest, VI, Bécsi uca 1.) Ezen darab előadási joga megszerezhető a „Déliab” szerkesztősége útján

BEVEZETŐ

Karinty e ragyogó satirájában az élet nagy képmutatásaival és kúszá hazugságaival szembeállítja a maga Bűvös székét, melybe — ha valaki beleül, megfeledekzik a társadalmi konvenciókról, — hazugságokról és egyszerre a maga igazi emberi hangján szólal meg. — A zseniális mag köré rakódik le ennek a kis vígjátéknak a cselekménye, mely forgatagos gyorsaságban pereget le színéről és viszályáról egy tízperces élettörédeket.

A darab mélyen emberi satirája ad jelentőséget és rezonanciát az előtérben lezajló eseménynek. — Így kell fel-fogni és ábrázolni a darab fordulatos és állandó meglepetésekkel kergetőző menetét. — Játékos — de nem emberietlenül groteszk könnyedséggel kell folynia a jeleneteknek. Ami a dialógusok mélyén az emberi gyarlóságnak és konvencionális hazudozásnak van címezve, azt sem szükséges külön karikírozni, mert az ilyesmi, mindig a dolog valószínűségének a rovására megy. Természetesen az egész darab nem naturalista játékműst igényel, a mozgás és a párbeszéd színe-tem-pója, az átmenet nélküli gyors változások bizonyos marionettszerűséget kölcsönöznek az alakoknak, amit nem szabad elejteni, sőt a darabban lüktető gondolat plasztikussá tételére nagyon is ki kell domborítani.

A szereplőket karakterizálni nem szükséges és nem is lehet, hiszen mind-egyik az alapjellemének épp az ellen-kezőjét is csinálja a bűvös szék hatása

alatt. Ezeknek a karakterfordulatok-nak váratlanul élesen — és a komi-kum leggyűző erejével kell kijönni. Ezt úgy lehet elérni, hogy a bűvös szék hatása előtt mindenki természetes és meggyőzően adja önmagát még a költő affektáltságát és az asszony maj-moló bámulatát is, hogy annál frap-pánsabbul robbanjon ki a vélek igazi hangja.

Nagyon összetanult és kitűnő játéklendülettel végrehajtott színészi produkciót igényel a darab. De megéri a sok előkészületet, mert elementáris hatást lehet vele elérni.

A díszlet legyen egyszerű, a berendezés csak a legszükségesebbekre szorítkozzék, hogy a bűvös szék annál inkább uralkodhasson a színpadon.

A szerkesztő.

(Történik az államtitkár hivatalos szobájában, délután. Jobbra, balra és középen ajtó, jobbról kandalló. Délután, később este.)

Dávid (mikor a függöny fölmeleg, a színpadon van, porol).

Marci (jön): Már megint itt van.

Dávid: Ki van itt?

Marci: A feltaláló.

Dávid: MÉR nem mondja neki, hogy nincs hivatalos óra?

Marci: Aszongya, be akar gyönni.

Dávid: Hát nem mondta neki, hogy nem jön be az államtitkár úr?

Marci: Dehogynem. Aszongya, ő vár.

Dávid: Hát csak küldje be, majd én beszélek vele.

A BÜVÖS SZÉK

Tréfa 1 felvonásban. Irta: KARINTHY FRIGYES

SZEREPLŐK:

Államtitkár
Miniszter
Szív Sándor, író
Kállay, a szab. ügyek referense
Dr. Fulda, orvos, egyetemi tanár
Berta, az államtitkár felesége
Dávid } hivataloszolgák
Marci }
Hordár
Geniusz

Az előadás joga Dr. Marton Sándor színházi ügynökségé (Budapest, VI, Bécsi ucca 1.) Ezen darab előadási joga megszerezhető a „Déliab” szerkesztősége útján

BEVEZETŐ

Karinty e ragyogó szatirájában az élet nagy képmutatásaival és kúszá hazugságaival szembeállítja a maga Bűvös székét, melybe — ha valaki beleül, megfelelkezik a társadalmi konvenciokról, — hazugságokról és egyszerre a maga igazi emberi hangján szólal meg. — A zseniális mag köré rakódik le ennek a kis vígjátéknak a cselekményé, mely forgatagos gyorsaságban pereget le színéről és viszályáról egy tízperces élettörredéket.

A darab mélyen emberi szatirája ad jelentőséget és rezonanciát az előtérben lezajló eseménynek. — Így kell felfogni és ábrázolni a darab fordulatos és állandó meglepetésekkel kergetőző menetét. — Játékos — de nem emberietlenül groteszk könnyedséggel kell folynia a jeleneteknek. Ami a dialógusok mélyén az emberi gyarlóságnak és konvencionális hazudozásnak van címezve, azt sem szükséges külön karikírozni, mert az ilyesmi, mindig a dolog valószínűségének a rovására megy. Természetesen az egész darab nem naturalista játékstílust igényel, a mozgás és a párbeszéd színe-temetője, az átmenet nélküli gyors változások bizonyos marionettszerűséget kölcsönöznek az alakoknak, amit nem szabad elejteni, sőt a darabban lüktető gondolat plasztikussá tételére nagyon is ki kell domborítani.

A szereplőket karakterizálni nem szükséges és nem is lehet, hiszen mindegyik az alapjellemének épp az ellenkezőjét is csinálja a bűvös szék hatása

alatt. Ezeknek a karakterfordulatoknak váratlanul élesen — és a komikum legyűgöző erejével kell kijönni. Ezt úgy lehet elérni, hogy a bűvös szék hatása előtt mindenki természetes és meggyőzően adja önmagát még a költő affektáltságát és az asszony majmoló bámulatát is, hogy annál frapánsabbul robbanjon ki a lélek igazi hangja.

Nagyon összetanult és kitűnő játéklendülettel végrehajtott színészi produkciót igényel a darab. De megéri a sok előkészületet, mert elementáris hatást lehet vele elérni.

A díszlet legyen egyszerű, a berendezés csak a legszükségesebbekre szorítkozzék, hogy a bűvös szék annál inkább uralkodhasson a színpadon.

A szerkesztő.

(Történik az államtitkár hivatalos szobájában, délután. Jobbra, balra és középen ajtó, jobbról kandalló. Délután, később este.)

Dávid (mikor a függöny fölmeleg, a színpadon van, porol).

Marci (jön): Már megint itt van.

Dávid: Ki van itt?

Marci: A feltaláló.

Dávid: MÉR nem mondja neki, hogy nincs hivatalos óra?

Marci: Aszongya, be akar gyönni.

Dávid: Hát nem mondta neki, hogy nem jön be az államtitkár úr?

Marci: Dehogynem. Aszongya, ő vár.

Dávid: Hát csak küldje be, majd én beszélek vele.

Marci: Hé, tanár úr... Na jöjjön be frissen... (el).

Géniusz (be középen): Jó napot.

Dávid: Jó napot, tanár úr, na mi baj?

Géniusz: Az államtitkár úr nincs itt?

Dávid: Nincs.

Géniusz: Nem is jön be?

Dávid: Nem.

Géniusz: Hát a szabadalmi ügyek referense? Az sincs itt?

Dávid: Mit akar tőle?

Géniusz: Beszélni akarok vele.

Dávid: Milyen ügyben?

Géniusz: Szabadalmi ügyben.

Dávid: Szabadalmi ügyben nem fogad.

Géniusz: Szabadalmi ügyben ki fogad?

Dávid: Az államtitkár úr. De az nincs itt.

Géniusz (epésen): Nézze, kérem, én nagyon jól tudom, hogy az államtitkár úr nem akar fogadni engem. Már tízszer voltam itt. Először mikor a perpetuum mobilét találtam fel... Nem fogadott, egy ficsúr ment be hozzá, ki a női kalaptűket meghosszabbító szabadalomról tárgyalt... Azt fogadta, az ajtóban hallottam, hogy nyájaskodtak... Másodszor, amikor a repülőgépet találtam fel, amivel a holdba lehet repülni. Nem fogadott. Spitz urat fogadta, aki a világító köpöcsészét találta fel, hogy az ember éjszaka is tudja, hová köpjön. Legutóljára tegnap, mint egy örült rohantam ide és feltaláltam a műembert, az örök élet problémáját... Nem fogadott. Valami Bergert fogadott, aki egy körömrészeltőt talált fel, amivel csipkés szélűre lehet a körmöt reszelni.

Dávid: Erről nagy tárgyalás folyik, azt hallottam.

Géniusz: Kérem, menjen be a referens úrhoz és jelentse, hogy az az úr van itt, akivel a múltkor beszélt, nem én.

Dávid: Ugyan, kérem.

Géniusz: Csak menjen be, Dávid. Úgyis utóljára zaklatom magukat. Holnap utazom Amerikába.

Dávid: Igaz ez?

Géniusz: Becsületszavamra.

Dávid: Akkor megnézem (el).

Géniusz (hirtelen az ajtóhoz fut, suttogva): János, hozza be gyorsan.

Hordár (megjelenik és egy karszéket hoz be, amiből drótok lógnak).

Géniusz: Tegye le. (A székbe belekapcsolja észrevétlen módon a vezetéket alul.) Azt hiszem működik (beleül a székbe). Aki ebben a székben ül... addig, amíg benne ül, az hangosan kimondja, amit gondol, kimondja az igazságot anélkül, hogy akarná. Tudja mit kell mondani?

Hordár: Igenis.

Géniusz: Vigyázzon, jönnek

Dávid (jön balról): Mondom, hogy nincs itt.

Géniusz: Az baj.

Dávid (a hordárhoz): Mit akar?

Hordár: Elhoztam a széket, amit az államtitkár úr öméltósága rendelt.

Dávid: Biztosan ideküldték?

Hordár (a papirost nézi): Első emelet, államtitkár úr szobája.

Dávid: Akkor jól van, hagyja itt.

Hordár: Alászolgája (el).

Dávid (nézi a széket): Jó darab. Masz-sív! A referens úr nincs itt.

Géniusz (műzavarban): Igazán nincs itt?

Dávid: Nincs.

Géniusz: Nem is jön be?

Dávid: Nem. Bécsben van.

Géniusz: Az államtitkár úr sem jön be?

Dávid: Nem.

Géniusz: Elutazott?

Dávid: El.

Géniusz: Kár, pedig még bútort is rendelt ide (a székre). Szép darab... De csak szemnek, nem praktikus, nem valami jó ülés esik benne.

Dávid: Miért ne? (beleül). Egész jó ülés esik benne.

Géniusz (hirtelen eléugrik, energikusan): Itt van a referens úr?

Dávid: Persze, hogy itt van.

Géniusz: Nem utazott el Bécsbe?

Dávid: Mi az ördögöt keresne Bécsben?

Géniusz: Az államtitkár úr bejön ma?

Dávid: Persze, hogy bejön. Öt perc múlva itt lesz.

Géniusz: Köszönöm, csak ezt akartam tudni, mondja meg az államtitkár úrnak, hogy jó mulatást kívánok

neki, elmentem Amerikába. Alá-
szolgája (el).

Dávid: Ejnye... de erős volt az a ha-
vanna, amit loptam (felugrik). El-
startolt az öreg, mit is mondott,
mikor elment?

Kállay (jön jobbról): Az államtitkár úr
még nincs itt? Brrr, de hideg van
itt. Még nem fűtenek?

Dávid: Most gyújtottunk be éppen.

Államtitkár (jön középről): Ejnye, de
hűvös van... Dávid... Á, jó na-
pot, Kállay.

Kállay (hajlongva): Jó reggelt méltó-
ságos uram.

Államtitkár: Mi ujság? Ki keresett?

Dávid: Ezt a széket hozták, hogy a
méltóságos úr rendelte.

Államtitkár: Ja... ez az... én nem
rendeltem, csak szoltam a multkor,
hogy kellene... nem rossz... ma-
radhat. Más nem volt itt?

Dávid: A feltaláló is itt volt.

Államtitkár: A Génusz mester... Mit
akar az tőlem?

Dávid: Azt mondta, hogy Amerikába
megy.

Államtitkár: Hála Istennek.

Kállay: Lehetetlen fráter. Már egy éve,
hogy magyarázom neki, hogy ebben
a pillanatban nem érek rá.

Államtitkár: Mégis csak illenék tudni,
hogy mostanában sok a dolgom, ez
a szerződés például...

Kállay: Ja, a reszelőszerződés... Ame-
rikával.

Államtitkár: Csinos munka. Olvasta?

Kállay: Ó, méltóságos uram... Ked-
venc olvasmányom!

Államtitkár: Hogy tetszik?

Kállay: Nagyszerű!

Államtitkár: Hát azt hiszi, meg van
elégedve az ország?

Kállay: Méltóságos uram, szilárd meg-
győződése, hogy az az egy év,
mióta méltóságod az államtitkári
széket betölteni szíveskedik, minden
tisztességes embert meggyőzhetett
arról, hogy, bár a minisztérium sok
kitűnő férfit emelt fel a felelősség-
teljes állás magaslatára (a bűvös
szék felé hátrál), de olyan... de
olyan... (beleül), de olyan címeres

marha, mint te, még nem rontotta
itt a levegőt!

Államtitkár (nagy meglepetéssel): Te...
tessék?

Kállay: Na, mit tátod a szádat?

Államtitkár: Mi az? Mit jelentsen ez?

Kállay: Mondd öregem, de egészen rö-
viden, meddig akarsz még élni?

Államtitkár (ordítva): Kállay úr!

Kállay (a nagy hangra felugrik): Pa-
rancsoljon, méltóságos uram!

Államtitkár: Megörült?

Kállay: Az Istenért, mi történt?...

Államtitkár (hidegen): Úgy látom, pil-
lanatnyi elmezavar állt be önnél,
ami nem menti viselkedését... és
én... én tudni fogom a kötelessé-
gem. Távozzék szobájába.

Kállay (rémülten): Az Istenért, miről
van szó, valaki megrágalmazott.

Államtitkár: Távozzék (a bűvös szék
felé megy és beleveti magát). De
ilyet!... és még maga hozzá Kál-
lay... Nem értem... Hiszen én
tudom, hogy nagy marha vagyok...
de hát muszáj azt a szemembe mon-
dani?... Ez nem szép magától.

Kállay: Jézusmária... (mutatja, hogy
megörült). Mi ez? Bocsánatot ké-
rek... Alászolgája (elszalad).

Államtitkár (feláll, járkál): Hallatlan!...

Mi volt ez?... Ez megtudott vala-
mit... Vagy megörült?... Nem

értem! (az a telefon, ami a bűvös

szék mellett álló asztalkán áll, meg-
szólal. Állva telefonál). Halló!...

itt az államtitkár... a kegyelmes

úr? (meghajol). Jó reggelt, kegyel-
mes uram... ja igen, a szabadalmi

szerződés Amerikával... a köröm-
reszelő ügyben... amivel csipkés-
szélűre lehet... hogy olvastam?

Hát persze hogy olvastam... Ke-
gyelmes uram, mit mondjak?...
grandiózus. Hát persze, hogy észre-
vettem... zseniális... a megokolás,
tudtam én, hogy legjobb lesz, ha te
magad személyesen csinálod...
Halló!... hogy általában hogy va-
gyok megelégedve?... Keresnem
kell a szavakat... azt hiszem, nem
túlzok, ha azt állítom, hogy ez a
szerződés, bár első effajta fogalmaz-
ványod, kegyelmes uram... mégis...

(beleül a székre) mégis a légbárgyúbb zagyvaság, amit valaha e nemben olvastam... halló!... hát persze, hogy jól értetted, kérlek, bárgyúbb zagyvaság — igen, bárgyú, úgy mint Bálint, Ákos, Róza, Gyula, Ubul, Berta, Berta!... Égnek meredt a hajam, mikor olvastam... Hiszen blamirozzuk magunkat Amerika előtt... és ezt én írjam alá?... Ezt a vacakot?... ezt a piszkot?... ezt az otromba disznóságot?... Hát mond csak, öregem, nem süll le a képedről a bőr? halló... halló... kikapcsoltak!

Dávid (jelent): Szív Sándor.

Államtitkár (feláll a székről): Persze... persze... Tessék!

Szív (elegáns, affektáltan hanyag, racscol, fáradt, modoros): Jó reggelt, Lajoskám...

Államtitkár: Isten hozott, Sándorkám... Költőm... Minek köszönhetem?

Szív: Erre jártam... Valami halványlila érzésem volt... hogy egyedül leszel... és a házak olyan furesán néztek rám...

Államtitkár: Te örök poéta... Szóval, csak egy hangulatnak köszönhetem, foglalj helyet, kérlek.

Államtitkár: Dehogy, éppen most beszéltem a kegyelmes úrral.

Szív: Idegesnek látszol (leül).

Államtitkár: Egy kis kellemetlenségem volt az imént.

Szív: Futólag az is eszembe jutott, hogy beszélhetnénk arról a dologról...

Államtitkár: Miről parancsolsz?

Szív: Istenem, miről is van szó, oly szórakozott vagyok, mintha egy zöld fátyol lebegne köztem és az ég között...

Szív: A szerkesztő említett valamit — mit tudom én, — én csak azt tudom, hogy a kankalin illata oly forró néha, mint nyári estén egy asszony csipkezebekendője.

Államtitkár: Sejttem már. Az amerikai szerződésről van szó, a reszelő szabadalmáról... téged bíztak meg a lapnál. Én már szoltam a szerkesztődnek, hogy a minisztériumnak kellemes volna, ha „A Dél“ vezér-

cikkben foglalkozna vele... persze, szimpátiával, hogy így, meg úgy... hogy a magyar körömrészelő-
ipar, meg miegymás... és persze, örülnék, ha a lap valami módon háláját kifejezné neked... és hogy a minisztérium sem riadna vissza... hogy bizonyos formában a lapnak megkönnyítse, hogy hálás legyen...

Szív: Ugyan, kérlek, nem értek én az ilyesmihez... ilyen kereskedelmi dologhoz... mihez értek én?...

Államtitkár: Kérlek, hiszen nem erőltetek... ha nem vállalod...

Szív: Hogy vállalom-e... Istenem! (beleül a bűvös székre. Zsidós kereskedőseged hangon racscolás nélkül.) Naná! Majd nem vállalom! Ha arról van szó, hogy dohányt kapok. Arról van szó, tata, mennyi pénzt adtok, ha jó szaftosan megírom ezt a disznóságot.

Dávid (jelent): A kegyelmes úr!

Államtitkár: Személyesen?

Dávid: Igenis.

Államtitkár: Parancsolj, kegyelmes uram...

Miniszter (jön. Fel van dülva, de leplezni igyekszik): Jó napot, államtitkár úr...

Államtitkár: Kegyelmes uram, engedj meg, hogy bemutathassam Szív Sándort, a nagy költőt... akit eddig csak hírből ismertél...

Szív: Boldog vagyok, hogy bemutatkozhatom, kegyelmes uram.

Miniszter: Olvastam, olvastam, nagyon szép (államtitkárhoz), úgy látszik tényleg nem tudsz róla...

Államtitkár: Miről, kegyelmes uram?

Miniszter: Az imént nagyon kellemetlen... valaki egy igen ízetlen tréfát csinált.

Államtitkár (meglepve): Tréfát?

Miniszter: Igen... a te nevedben telefonált nekem valaki... valami szentelen csirkefogó... csak tudnám, miszerint ki az?

Államtitkár: Az én nevében? De hát mit mondott?

Miniszter (látván, hogy az államtitkár nem tud semmit): Semmiség inkább, nagyon udvarias volt... bizo-

nyos felvilágosításokat kért... semmi, beszéljünk másról. Tulajdonképpen nem is akartalak zavarni — a szerződés miatt. Szerettem volna még egy pár szót, — de ha el vagy foglalva...

Államtitkár: Kegyelmes uram, azt hiszem, az író úr előtt beszélhetünk. Sziv Sándor úr tulajdonképpen „A Dél” című lap megbízásából tisztelt meg látogatásával.

Miniszter: „A Dél“ ... „A Dél“ ...

Államtitkár: A reszelő ügyben ... a lap vezércikkben foglalkoznék az esettel, ha bizonyos felvilágosításokat kapna.

Miniszter: Miszerint felvilágosításokat...

Sziv: Minket nagyon érdekel a dolog és tisztában vagyunk annak nemzetközi jelentőségével ... és azzal az európai haszonnal ...

Miniszter: A haszon, az megvan. Örülök, hogy rendelkezésére állhatok.

Sziv (notesz vesz elő): Tehát néhány kérdésem volna ez esetben, annyit körülbelül tudok, miről van szó,

egy nagyjövőjű találmány forog szóban, ugyebár?

Miniszter: Szerény nézetem szerint, ha sikerül Amerikával megcsinálni ezt a szerződést, amit körültekintő munkával fogalmaztunk meg (közülne és hátrálva a büvös szék felé meg). És elvárom, miszerint a nagyközönség is tudomásul vegye, ebben az esetben elvárható és remélhető, miszerint ... (leül a székbe) kimáshozunk a slamasztikából, amit csináltunk.

Sziv (felneéz): Slamasztikából?

Miniszter: Abból a disznóságból, amit a vasúttal csináltunk.

Államtitkár: A kegyelmes úr talán...

Miniszter: Ugyan ne ugráljon, Lajos... A maga finom ötlete volt, hogy az a zsidó közvetítse a panamicseket!

Sziv (mohón): A Fuksz báró?

Államtitkár (erőltetve nevet): A kegyelmes úrnak tréfálni méltóztatik.

Miniszter: Nagy kedvem van tréfálni! A parlamentet becsaptuk, az rendszerben volna.

MINDENBEN

ELSŐ A

PESTI NAPLÓ

Államtitkár: Kegyelmes uram... erről a mostani szerződésről van szó...

Miniszter: Hagyj nekem békét a szerződéssel... majd betömjük a száját egy pár nagypofájúnak...

Államtitkár: Kegyelmes uram... talán rosszul van...

Miniszter: Rosszul fenét! Öreg számár vagyok, vén csataló. Mit bánom én, ha a kormányozható kolerát adom is el Amerikának, csak még egyszer megtudnék ropogtatni egy női derekat.

Államtitkár: Kegyelmes uram... az író úr... félre fogja érteni... ezt a tréfát...

Miniszter: Mit akarsz tőlem?... Te a félmilliódat megkaptad a reszelőgyártól, amíg ez ki nem sül, addig semmi baj, aztán megyünk mindketten a fenébe.

Dávid (jelent): A méltóságos asszony...

Államtitkár: A feleségem...

Miniszter: Jöhet, jöhet, jó bőr...

Államtitkár: Kérem a feleségemet, várjon egy percre.

Dávid: Igenis (el).

Miniszter (feláll a bűvös székben).

Államtitkár: Tisztában van vele, kegyelmes uram, mit jelentenek ezek a dolgok, amiket egy ujságíró jelenlétében mondott?

Miniszter (ámulva): Miféle dolgok?

Államtitkár (magánkivül): Jó, a kegyelmes úr azt állítja, hogy én egy félmilliót kaptam... Hát a kegyelmes úr mit kapott?

Miniszter: Államtitkár úr, megbolondult?...

Államtitkár: Én nem... De itt úgy látszik, mindenki meg van örülve... leleplezni a kormányt egy ujságíró előtt!...

Miniszter: Államtitkár úr, önt teszem felelőssé ezekért a szavakért, úgyis be vagyunk már sósva. Miszerint... Miszerint... (el).

Államtitkár: Hát mi ez, megőrültem?! Jaj rosszul vagyok... (egy székbe roskad).

Sziv: Szent Isten, rosszul van... Dávid szaladjon Fulda önméltóságáért, az orvos úráért...

Dávid (be és el).

Államtitkár: Sándorkám, csak a feleségem előtt semmit...

Sziv: Rendben van, csak nyugodj meg már.

Berta (jön, nagyon előkelő, lorgnóval): Ah, hát mégis fogad az államtitkár úr? Már azt hittem, hogy nem. Legközelebb kérvényben fordulok a nagyméltóságú minisztériumhoz, ha a férjemet látni akarom.

Államtitkár: Bocsáss meg, Berta... A kegyelmes úr... Elment a kegyelmes úr?

Berta (meglátja a költőt): Présenté moi monsieur, mon ami, vous êtes in-poli...

Államtitkár: Pardon... Sziv Sándor, a költő... a feleségem, kedves Sándor.

Sziv: Méltóságos asszonyom...

Berta: Ah!... A kimondhatatlan szív?... A lóbuszvirág szerzője?... Csak a fényképekről ismerem.

Sziv: Legrosszabb oldaláról, méltóságos asszonyom...

Berta (mindkét kezét nyújtja): Nagyon örülök. És köszönöm!

Sziv: Mit, méltóságos asszonyom?

Berta: Köszönöm azokat a könnyeket, amiket okozott nekem és köszönöm azokat a brüsszeli csipkéket... amit a lelkemből kivágott... Köszönöm. Ilyen szépet csak Paul Claudel írt... és Verlaine. Mondja, hol találkoznak maguk költők, szennyes csúnya életen túl, hogy így megértik egymást?

Sziv: Méltóságos asszonyom, ismeri Paul Claudelt?

Berta: Hogy ismerem-e?... Hiszen csak ő írt olyan verseket, mint ön. Ha ilyen sorokra gondolok, úgy érzem magam, mintha langyos folyóba úsznék a végtelenség felé.

Sziv: Úgy-e, én is ugyanezt mondtam.

Berta: Az én csodás költőim Verhaeren... Rilke... Weitmen...

Sziv: Az én költőim!... Mily csodás találkozás!...

Berta: Talán megértés...

Államtitkár: Honnan jössz?

Berta: Ah!... vagy úgy!... A szabónőmtől... (a szék felé megy). Ah, ha megszap a versek forró illata les

beautés perverze... Baudelaire, Rimbeaud... és a többi (*beleveti magát a székre*) és a többi schmactfecni, akiből egy szót se értek és akiket muszáj olvasni ne-bich helyett, hogy Szomaházyt olvasnám ne-bich, akit legalább megértek.

Sziv: Méltóságos asszonyom...

Berta: Lass mi ausz alle mitanande, mint ahogy a Steiner néni mondta: alle mitanande, miserable banda... látod pasikám, ez egy vers! (*lábait lóbázza énekel*) Hengst eich auf, alle mit anande, miserable banda...

Sziv: Méltóságos asszonyom...

Berta: Mit forgatod a szemed, délelőtt egészen másképpen bandzsítottál.

Allamtitkár: Tessék?

Berta: Persze, azt hiszed, pongyolában, az megint más... Ha tudnád, hogy nézel ki otthon abba a húszpengős pizzamádba... te... te... pfuj... te kicsi malac!

Allamtitkár: Mi ez?

Berta: Ugyan ne ugrálj, mintha nem tudnád...

Allamtitkár (*rárohan Szivre*): Gazember! (*az asztal körül szaladnak*).

Sziv: Ne nyúljon hozzám... úriemberek vagyunk... nyugalom...

Berta (*szintén körülszalad és egy székre roskad*): Mi történt veled? Megőrültél?

Allamtitkár: Most vallottad be... hogy megcsaltál vele...

Berta: Jézusom, te tényleg megőrültél... Én a szabónomról beszéltem.

Allamtitkár: Mi ez, hallucinálok?...

Dávid (*jelent*): Fulda öméltósága!...

Fulda: Jó napot. Jó napot. Na, hol a beteg?

Allamtitkár: Jó napot, drága doktor úr, csak hogy itt van, maga megment engem.

Fulda: No, mi az, méltóságos uram?...

Allamtitkár: Kedves jó tanár úr... minden összezavarodott... azt mondják, hallucinálok... rettentés, nem álom ez?

Fulda: Nyugalom, méltóságos uram. Egy kis pillanatnyi idegzavar, nem kell félni, itt vagyok már.

Allamtitkár: Igen, Fulda... az orvostudomány gyöngye! csak Fulda segíthet rajtam!

Fulda (*fogja a kezét*): Egy kis egzaltált neuravibráció. Semmi, mingyárt felírok valami (*noteszt vesz elő és beleül a bűvös székre*). Valami marhaságot, amitől jobban nem lesz ugyan. Ellenben rosszabbul, talán lesz, sőt esetleg felfordul, úgy-e, aminek mindenki őszintén örülni fog — úgy-e, ezzel legalább szolgálatot tehetek a tudománynak, amihez különben annyit értek, mint hajdú a harangöntéshez és amit úgy utálok, mint a betegeimet és mint téged, te vén szamár! (*ír*).

Allamtitkár (*megragadja az orvost, felrántja a székből és kidobja*): Ki innét, ki, te gazember!

Fulda: Kikérem magamnak... Elégtelt kérek... Megyek a miniszterhez.

Allamtitkár (*kituszkolja, a homlokát törli*).

Berta: Szegény barátom, te tényleg beteg vagy (*beleül a bűvös székre*). Elvégre ez az orvos nagyjában igazat mondott, legjobb volna, ha nem törődne a mások dolgával, örülnél, hogy élsz és nem állnál útjában a fiataloknak.

Allamtitkár (*rárohan*): Ki innen! (*megragadja és kituszkolja*).

Berta: Csirkefogó!... Én jó vagyok hozzá és ez a hála. Beadom a válópert! (*el*).

Sziv: Lajoskám, ha ezek után még hinni tudsz, hogy van egy jóbarátod, akkor azt mondom neked (*beleül a bűvös székre*), hogy tényleg a legjobban teszed, ha távozol a balfenéken, minek él az ilyen link ember?

Allamtitkár (*felrántja és kilöki*): Ki innen!

Sziv: Disznóság, mindent meg fogok írni. Törjön ki a forradalom!

Allamtitkár: Ki innen! (*ezalatt össze-megy a függöny és ő kimegy a függöny elé, a közönségnek kiáltja*): Ki innen!

(Vége.)

MŰKEDVELEK FÓRUMA

ROVATVEZETŐ: VITÉZ MIKLÓS

SZERKESZTOI ÜZENETEK

Timár József, Kassa: Beküldött cikket egész terjedelmében mellékelten közöljük. Az ön által érintett problémával kapcsolatban kifejezett szempontjai és aggodalmi a közben lefolyt események révén már tárgytalanokká váltak, hiszen azóta a MANSz vezetői több nyilatkozatban kifejtették, hogy ők a munkába vett műkedvelői darabok jegyzékével nem akartak a magyar műkedvelő összességét kötelező műsor anyagot adni, hanem csupán a felügyeletük és vezetésük alatt álló MANSz műkedvelő társulatok működését kívánták megfelelő mederbe terelni és ehhez mint minden anyaegyesületnek a fiókjaival szemben szuverén joga van. De ami főként megváltoztatta a helyzetet az az, hogy közben megjelent a magyar kir. belügyminisztériumnak a műkedvelők működését szabályozó rendelete. E rendeletnek sorsdöntő és mindent tisztázó voltát, annak gyakorlati következményét a következő számban fogjuk ismertetni. Most csak annyit fixírozunk, hogy e rendelet az összes magyar műkedvelő egyesületnek kötelességévé teszi, hogy 30 napon belül a Budapesten *Farkas Imre elnökle* alatt működő *Magy. Műkedvelő Egyesületek Orsz. Szövetségébe* tagokul belépjenek. E szövetség jogává és kötelességévé teszi a műkedvelő előadások ellenőrzését, tőle nyerik el az egyes előadásokhoz szükséges hozzájárulást, előtte kell előzetesen igazolni, hogy az előadni kívánt darabok jogdíjai lefizették, mert csak mindeze feltételek betartása után adhatja meg a helyi hatóság az illető műkedvelő társaságnak az előadási engedélyt. Erre az igen fontos kérdésre még visszatérünk. Köszönjük a távolból is szeretettel felénk figyelő érdeklődését és örömmel állapíthatjuk meg, hogy aggodalmára a közben bekövetkezett változások folytán nincs többé ok.

B. V. Kaposvár. Van a műkedvelőknek egy országos szövetsége, alap-

szabályait már jóvá is hagyta a belügyminiszter. De ez alapszabályokat olyan súlyos klauzulával látta el, hogy ennek enyhítéséért, illetőleg módosításáért kénytelen volt a szövetség vezetősége az illetékes fórumoknál közbelépni. Mihelyt megkapja a módosított alapszabályt, megteremti a központ és minden egyes műkedvelő társaság között az alapszabályban körvonalazott összműködést.

Egy nagykőrösi előfizető. A vidéki műkedvelők mozgalmáról jelzett cikket várjuk. Ha általános érdekű, nagyon szívesen adunk neki helyet a rovatunkban.

Mátrai J. 1. A kértett háromfelvonásos darab szerzői jogát a darab írója maga kezeli. Kívánságára érintkezésbe lépünk vele és megszerezzük az ön vezetése alatt álló műkedvelő társulatnak. 2. Természetes, hogy nemcsak a „Délbáb”-ban megjelent darabok anyagának és szerzői jogának megszerzését közvetítjük, hanem bármely más darabát is, tekintet nélkül arra, hogy hol jelent az meg.

Egy munkásműkedvelő. Köszönjük a kitűnő ideát. Magunk is gondoltunk már arra, hogy miképpen fejleszthetnők az egyes műkedvelő társulatok közt a kapcsolatot és hogyan teremthetnők meg az egymásközötti nemes versenyt. Az ön által felvetett műkedvelő versenyelőadások ötlete igen jól szolgálná a célt. Majd gondoskodunk a kivitel lehetőségein. Addig is kérjük, próbáljon valami pozitív programot kidolgozni és hozzánk eljuttatni.

K.-i leventeegyesület. Epp most juttott tudomásunkra, hogy a központ vezetőségük általános megállapodást kötött a leventeegyesületek műkedvelői előadásainak szerzőjogdíja tekintetében dr. Marton színházi ügynökséggel. A megállapodás anyagi lényege az, hogy a szerzői jogdíjat a leventeegyesületek részére az egész estét betöltő darabokért 12 pengőből és az egyfelvonásosokét 5 pengőből állapította meg.

Timár József levele a műkedvelőknek

Timár József aláírással a következő cikk érkezett Kassáról: Tisztelt Szerkesztő Ur! mint az itteni Iparos Műkedvelőtársulat titkára nagy érdeklődéssel olvastam, hogy az illetékes magyar körök nagy figyelmet tanúsítanak az utóbbi időben a műkedvelő társulatok működése iránt, úgyanyira, hogy a közoktatásügyi miniszter úr megbízásából a MANSz már jegyzékbe foglalja azon magyar darabokat, melyek műkedvelői előadás szempontjából kívánatosak. Én mint a dolgok — sajnos jelenleg — távoli szemlélője, azt bátorkodom kérdezni, hogy minek ez a jegyzékbefoglalással járó fölösleges nagy munka? Hiszen egyetlen magyar vagy az elszakadt területen működő, annál inkább magyar műkedvelő társulat sem mond le ama jogáról, hogy az általa előadandó darabot a világhírű magyar színpadi írók műveinek összességéből a saját intenciója, ízlése és képessége szerint válogassa ki. Nem igen ismerem, sajnos, a MANSz eddigi irodalmi és művészi tevékenységét, nem is fontos, hogy egyáltalában fejtett-e ki ily irányú tevékenységet, de azt biztosra veszem, hogy sem irodalmi, sem művészeti szempontból nincs olyan tekintélye és súlya, hogy az általa a legtiszteltreméltóbb intenciókkal összeállított jegyzék is kompetens irányítással szolgálhatná a műkedvelők műsorát. Ha csak — amit igazán nem hinnék — a kormányzat a maga hivatalos klauzulájával nem akarja ellátni a jegyzéket, mondván: Vagy ezeket vagy semmit. Ezt nem hiszem és ez be sem következhetik. De még e hivatalos tiltó klauzula nélkül is károsnak ítélem a MANSz műkedvelői cenzorkodását, hiszen ha a tevékenysége tényleg nem is haladja meg az „ajánlás és tájékoztatás” szerepét, akkor is aggályos, hogy ez a tájékoztatás és ajánlás nem fog-e hasonlítani ahhoz a kártyakunsthöz, melyben a pakli kártyát zsebébe teszi a mutatványt végző, de megnézi a legelső lapot — mondjuk — a tők felsőt. Most már így szó a

hívekhez: Tessék, válasszatok szabadon két színt. Választanak. Piros és zöld. Akkor marad a tők és makk. Most ebből a kettőből melyik tetszik? A makk! — Marad a tők. Na már most a tőkől a figurák vagy a számok tetszenek inkább? mondjuk, hogy a számok. Akkor maradnak a figurák. És a figurák közül melyik kettő? — A király és az ász. Szóval marad a tők alsó és a felső. Ezek közül melyik áll a szívükhöz közelebb? Nos hát hányadiknak húzzam ki a tők felsőt a zsebemből? tizediknek, huszadiknak vagy akár az elsőnek. Oly mindegy, ebben a kunsthöz csakis a tők felsőt lehet választani és kihúzatni. Kérem alássan, ki meri azt határozottan állítani, hogy a MANSz irodalmi és művészeti kvalitásai révén bármely hozzáforduló műkedvelő társaság részére nem tartogat-e az általa tájékoztatás és felvilágosítás céljából jól megkevert darabjegyzék lapjai között egy-két-három-négy készletbe helyezett — kedvenc tőkfelsőt, amit a maga fennsőbbes gesztusával mint az egyedül kívánatos választhatót fogja kihúzni.

Hát kérem szépen, ezért tartom én innen messziről nézve aggályosnak a MANSz tiszteltreméltó tevékenységét.

A
legolcsóbb és legjobb

radikális politikai napilap a

MAGYAR HIRLAP

Előfizetési ára:

1 hónapra 2 pengő 90 fillér,
1/4 évre 8 pengő

Megfejtések

Megfejtők névsora :

A Délibáb 17. számában közölt memoria-játék rejtvényünk megfejtése :

1. Tevefej, 2. Magyar Hírlap címbetűinek egy része, 3. Parlament, 4. Kötéltáncospár, 5. Magasugró, 6. Választási urnák előtt.

A kitűzött díjakat a hattagú bírálóbizottság döntése alapján a következőképpen osztottuk ki: (Helyszűke miatt a megfejtők neveit csak kezdőbetűikkel jelezzük!)

Egy-egy modern ébresztőóra, elsőrendű csengőszerkezettel:

1. W. J. földbirtokos, Kőszeg, 2. N. L. kereskedő, Szolnok, 3. K. F. tisztv., Győr, 4. M. O. mag., Szombathely, 5. D. N. házt., Szeged, 6. Dr. M. J. tanár, Bp., 7. P. G. hiv., Bp., 8. G. Gy. földh., Asszonyfa, 9. O. S. nyugdíjas, Kőszeg, 10. H. M. hiv., Bp.

Egy-egy nikkal zsebóra:

1. Cs. A. csendőrörm., Szentes, 2. G. S. fodrász, Bp., 3. Z. Gy. bankhiv., Kaposvár, 4. D. K. mag., Pécs, 5. Sz. M. könyvelő, Bp., 6. K. L. háztulajd., Győr, 7. N. V. fodrász, Bp. 8. K. N. manikűr, Szeged, 9. G. O. hiv., Debrecen, 10. W. Z. cipész, Győr, 11. N. I. lakatos, Bp., 12. Dr. N. I. ügyv., Bp.

Egy-egy ezüstbe foglalt férfigyűrű, ékkövel, ötvösművészeti munka:

1. W. I. kereskedő, Zalaszentlászló, 2. E. L' áll. főnök, Komárom, 3. D. A. gépirónó, Bp., 4. M. I. hiv., Szeged, 5. P. K. fodrász, Bp., 6. M. Z. tanuló, Bp.

Egy-egy ezüstbe foglalt nő gyűrű ékkövel, ötvösművészeti munka:

1. K. E. ig. neje, Bp., 2. Sz. T. vendéglős, Hmvásárhely, 3. M. I. pénztárosnő, Bp., 4. D. K. varrónő, Pécs, 5. Sz. A. tanácsos neje, Bp.

Egy-egy finom kivitelű bros:

1. T. S. tisztviselőnő, Bp., 2. Dr. S. P. ügyvéd neje, Bp., 3. M. Z. ig. neje, Szeged, 4. M. I. házt., Kecskemét, 5. P. I. tanácsos neje, Kecskemét.

A Délibáb 18. számában közölt memoriajáték rejtvényünk megfejtése: 1. Rádió a magyar parlamentben, 2. Békés igáspár (Békési Gáspár), 3. Az „Ujság” címbetűinek egy része, 4. Kertészkedő szerzetes.

A kitűzött díjakat a hattagú bírálóbizottság döntése alapján a következő megfejtők között osztottuk ki:

Egy-egy modern ébresztőóra, elsőrendű csengőszerkezettel:

1. L. E. fodrászmester, Tiszaróff, 2. Sz. A. hittanár, Kispeszt, 3. M. B. gépmester, Bp., 4. N. I. földm., Makó, 5. N. F. pénztáros, Bp., 6. K. J. háztart., Debrecen, 7. M. I. tanár, Bp., 8. F. I. ügynök, Bp., 9. P. K. jegyző h., K.-majsa, 10. N. V. színész, Bp. 11. F. K. hivatalnok, Szolnok, 12. T. L. mag., Szeged. 13. D. K. realista, Bp., 14. M. P. joghallg., Bp., 15. N. F. háztart., Pécs.

Egy-egy nikkal zsebóra:

1. G. J. orvostanhallg., Debrecen. 2. P. J. elő-

járó, Cegléd, 3. D. M. borbély, Szeged, 4. G. G. cégvezető, Bp., 5. M. F. tanuló, Győr, 6. K. F. lakatos, Ujpest, 7. M. R. kereskedő, Szombathely, 8. A. V. kéményseprő, Bp. 9. D. F. magánzó, Szentes, 10. C. A. festő, Bp.

Egy-egy ezüstbe foglalt férfigyűrű, ékkövel, ötvösművészeti munka:

1. S. J. kéményseprő. Miskolc, 2. N. M. ker. segéd, Győr, 3. P. F. utazó, Miskolc, 4. D. K. magánzó, Baja, 5. N. G. hiv., Debrecen, 6. M. P. borbély, Bp., 7. B. D. fogász, Bp., 8. M. K. hiv. Pécs, 9. K. L. tanuló, Szeged, 10. D. F. pénztárnok, Miskolc.

Egy-egy ezüstbe foglalt női gyűrű, ékkövel, ötvösművészeti munka:

1. K. M. ápolónő, Bp., 2. P. G. varrónő, Szeged, 3. W. A. tanuló, Pécs 4. N. A. hivatalnok, Bp., 5. M. M. manikur, Bp.

Egy-egy finom kivitelű násia:

1. M. D.-né mérnök neje, Bp., 2. T. S. tisztv., Bp., 3. M. O. mag., Szolnok, 4. N. V. hiv. Szombathely. 5. P. B. tanuló, Bp.

Villanyberendezés

Alig használt 2 darab fekvő elrendezésű Schlick-Nicholson Lietzenmayer szabadalmazott

nyersolajmotor

a hozzátartozó Siemens-Schuckert-féle villamosberendezéssel közvetlenül kapcsolva, egy-egy darab egyenáramú, mellékáramkörű

dinamógéppel,

egy

accumulátorföltő

pót-dinamógépcsoporttal

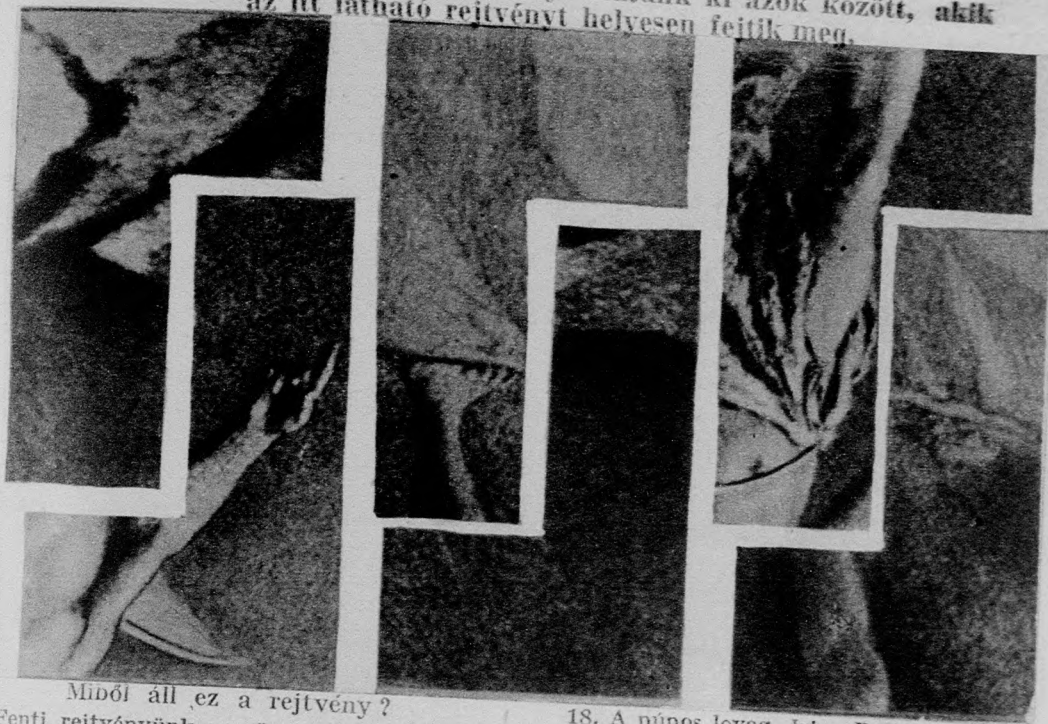
eladó

A berendezés helyben vagy üzemen látható:

Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadó-vállalat Rt.-nál Budapest VII. ker., Dohány uca 12 szám

Fen
„Délib
egy hi
gott
legköz
részeke
vágja k
részeit,
vékony
be a „
ucca 12
Bekü
den le
báb ké
A meg
1. N
szerkeze
2. N
3. E
zelógom
4. E
művésze
5. E
vösműv
6. E
sok, ipar
7. E
lák, ipar
8. K
cimbalon
9. Ru
10. Gy
11. E
frótol-
Gyártja:
frótolgyá
12. Dis
Friedrich
13. Dis
Irta: Pal
14. Dis
Irta: Pus
15. Dis
hold, Irta
16. Dis
Irta: Hav
díszkötésű
17. Csad

Ötezer pengő értékű kedvezményt osztunk ki azok között, akik az itt látható rejtvényt helyesen fejtik meg.

Miből áll ez a rejtvény?

Fenti rejtvényünk egy összerakható kép. A „Déliab” szerkesztősége darabokra vágta szét egy híres magyar festő ismert művét. A szétvágott kép első darabjait itt közöljük s lapunk legközelebbi két számában közöljük a további részeket. Aki e rejtvényt meg akarja fejteni, vágja ki a „Déliab” négy számából a kép egyes részeit, ragassza azokat egymás mellé, de csak vékony papírra s az így nyert teljes képet küldje be a „Déliab” kiadóhivatalának, VII, Dohány uca 12 szám.

Beküldési határidő 1928 június hó 16. Minden levélborítékra ez a jelige irandó: „Déliab képpályázat.”

A megfejtők között az alábbi díjakat osztjuk ki:

1. Modern ébresztőórák, elsőrendű csengő-szerkezettel.
2. Nikkel zsebórák.
3. Ezüstbe foglalt, ékkövekkel kirakott kézelőgombok, ötvösművészeti munkák.
4. Ezüstbe foglalt férfigyűrűk ékkövel, ötvösművészeti munkák.
5. Ezüstbe foglalt női gyűrűk ékkövel, ötvösművészeti munkák.
6. Ezüstbe foglalt, ékkövekkel kirakott broszok, iparművészeti munkák.
7. Ezüstbe foglalt, ékkövekkel kirakott nászlák, iparművészeti munkák.
8. Klimpino, német gyártmányú gyermek-cimbalom több kottával.
9. Ruggyanta futballjáték gyermekeknek.
10. Gyermekkalauz-felszerelés.
11. Egy-egy doboz hegyesített alumínium frótoló (Minden doboz 72 darabot tartalmaz.) Gyártja: Schuller R.-t., a legnagyobb budapesti frótológyár.
12. Díszes kötésű regény: Zsiványok. Irta: Friedrich Gerstäcker.
13. Díszes kötésű regény: A második élet. Irta: Palásthy Marcell.
14. Díszes kötésű regény: A kapitány leánya. Irta: Puskin.
15. Díszes kötésű regény: Három fekete félhold. Irta: Csermely Gyula.
16. Díszes kötésű regény: Fekete matróz. Irta: Havas Zsigmond. Azonkívül a további díszkötésű regények:
17. Csodálatos hábu. Irta: Dobosi Pécsi Mária.

18. A püpos lovag. Irta: Paul Féval.
19. Odysseus Párisban. Irta: Frank Heller.
20. Lizzie. Irta: Sven Elvestad.
21. Aranypolgár. Irta: Lovik Károly.
22. Barátom, az életművész. Irta: P. G. Wodehouse.
23. A levegő kalózái. Irta: Jesus de Aragon.
24. Bekvando aranya. Irta: E. Phillips Oppenheim.
25. Tolnai Világlexikona I. kötete díszes kötésben.
26. Tolnai Világtörténelme I. kötete díszes kötésben.
27. Henry S. Landor díszes kötésű műve: Utazás a rejtelmes Tibetben.
28. Tolnai Regénytára kötve. (10 kis kötet egy díj.)
29. Gyémántregény kötve. (15 kis kötet egy díj.)

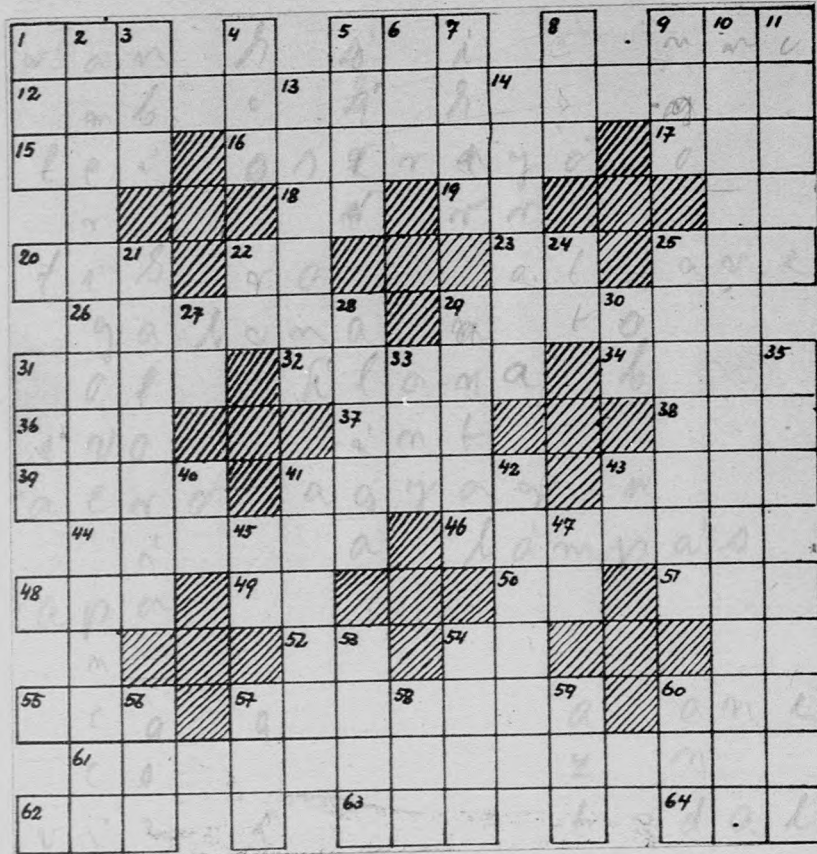
Minden megfejtő mellékeljen leveléhez 50 fillért levélbélyegben a bérmentes postai szállítást, csomagolást, nyomtatvány és hirdetés költségeire.

Az a megfejtő, akinek már birtokában van a felsorolt művek valamelyike, töltsse ki és küldje be nekünk az itt közölt szelvényt és ebben az esetben természetesen nem azt a jutalmat küldjük, amelyik már megvan neki.

A szelvényen csak a díjak mellé írt számokat kell feltüntetni.

2.	
A _____ számú jutalom már megvan nekem	
A Délibab _____ számában közölt rejtvény megfejtése:	
Név _____	Foglalkozás: _____
Lakás _____	
_____ hely _____ ker., _____ uca	
_____ sz. _____ em.	_____ ajtó

20. sz. keresztrejtvény. Készítette: Payper Lajos

Vízszintes sorok:

1. Kutyaugatás.
5. Kis belga fürdőhely neve fon.
9. „Hugó“ olaszul.
12. A keleti egyház zenéjéből átvett katolikus egyházi ének.
15. Szomszéd állam valutája.
16. Esőben húzzuk fel.
17. Helyhatározó.
18. Fordítva: rag.
19. Azonos mássalhangzók.
20. . . . -tak.
22. Görög betű.
23. Idegen kötőszó.
25. Latin üdvözlés.
26. A szántóföldek terménye.
29. Porosz kikötőváros.
31. Ismert filmszínésznő keresztneve.
32. Női név.
34. Adriai kikötő.
36. „Söntés“.
37. „Figyelmeztet“.
38. Angol férfinév.
39. Idegen összetételű szavakban „levegő“.
41. Téglá, háztartási edény stb. készül

43. II. B. ligabeli proficsapat.
44. Spanyol hegylancok nevének első része.
46. Régi világító eszköz (ékezethiány.)
48. Szülő.
49. Folyton hullámszó.
50. Igekövető.
51. Azonos mássalhangzók.
52. Fordított görög betű.
54. Hera tehénné változtatta ezt a nimfát.
55. Becézett női név.
57. „Ügynökség“ olaszul.
60. „Egy“ angolul.
61. Egy magyar operett ismert slágerdala.
62. Nélkülözhetetlen napi szükséglet.
63. Felkiáltás.
64. Ajkról száll, szivből fakad.

Függőleges sorok:

1. Rag.
2. Híres olasz fel-

fedező.

3. Latin helyhatározó szó.
4. Háziállat himje.
5. Félrelejtés az ilyen csend.

A 19. számú keresztrejtvény megfejtése: Vízszintes sorok: 1. Málé 4. Sára 8. Er 9. Nb 11. Izbég 12. N. P. (Nagy Péter) 13. Vilike 15. Légy 24. As 26. Dugó 27. Fok 29. Zsir 31. B. 32. Aha 33. Fülánk 36. Laf (Fal) 38. Jnez 41. Lapu 43. Zalán 44. Miákol 46. Elöl 49. Zsófi 49. T. M. (Tompa Mihály) 50. Lótusz 53. F. K. (Ferenci Károly) 53. Vadas 55. Ól 56. 57. Esem 58. Érés. Függőleges sorok: 1. Menő 2. Árpálé 3. „Én vagyok az állam“ 4. Szepe halászlé 5. Áb (Bá) 6. Részeg 7. Agrárok 8. Biri 11. Ik 14. Is 17. Megfelelő 19. Eb ura 21. A A 25. Sz. 28. Ken 30. Sal 33. Fizet 34. Unalmas 35. Kr 37. Anlikus 40. Em 45. Pofflé 45. Izsó 47. Ét 51. Os 54. De.

Előfizetési ár:

¼ évre 3 pengő 50 fillér, ½ évre 7 pengő
Ausztriában példányonként 75 Groschen

Felelős szerkesztő és kiadó: PAIZS GÉP
Kiadótulajdonos: TOLNAI NYOMDAI MŰINTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT Rt.

Nyomatott Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadóvállalat Rt. mélynyomó-körforgó gépein.
Budapest, VII, Dohány ucca 12. szám

6. Húskonzerváló le.
7. Erős, illatos fűszer.
8. Sokszor Isten áldása.
9. „Egy“ idegen nyelven.
10. Kiss József egyik balladájának címe.
11. Orosz folyó.
12. Mikos Kelemen előneve.
14. Híres külföldi egyetemi város.
21. Hőmennység egysége.
22. Görög betű.
24. Azonos mássalhangzók.
25. Prot. naptár aug. 17.
27. Helyhatározó rag.
28. Balatoni fürdő.
29. Férfinév.
30. Orosz folyó.
31. Női név.
33. Alk . . .
35. Mutató szó.
40. Fordítva: idegen kettős magánhangzó.
41. D' Kornél a Városi Színház tagja.
42. Híres francia matematikus, gyökeleméletei ma is fennállnak (1811–1832.)
43. Levélborítékon szokásos rövidítés.
45. Igekövető.
47. „Engem“ latinul.
53. Idegen váluta.
54. Férfinév.
56. Kártyalap.
57. Vonatkozó névmás határozó.
59. Névelő tárgyesetben.
60. Magyar vezér volt

ajos

onzerváló lé
illatos fűszer
or Isten áldása
" idegen nyelv

József egyik
dájának címe
z folyó.
s Kelemen
ve.
s külföldi
temi város.
ennyiség egy

g betű.
nos mással-
zók.

. naptár
17.
határozó rag
toni fürdő.
inév.
sz folyó.
név.

ató szó.
litva: idegen
magánhangzó
..... Kornél
városi Színház
a.

es francia ma
ikus, gyökel
ei ma is fennál
(1811 - 1832.)
élborítékon
tásos rövidítés.
kötő.

ngem" latinul
gen váluta.
finév.

rtyalap.
atkozó névma
vel német hely
ározó.
velő tárgyeset

gyar vezér vol
egfejtése: Va
3. Er 9. Nb 1
Vilike 15. 8

22. Leber 2
9. Zsír 31. E
1) 38. Jnez 3

ol 46. Elöl 4
50. Lótusz 2
s 55. Ól 56. 1

rok: 1. Menh
am" 4. Szeg
7. Agrárok 1

19. Eb ura 1
Sal 33: Fize
us 40. Em
l. De.

évre 7 pengő
75 Groschen

PAIZS GÉ
YOMDAI M
LLALAT P

intézet és K
orgó gépein
cca 12 szám

Camilla Horn német filmszínésznő

Délibáb

Megjelenik minden szombaton

Esther Rolston

30
Fill

Te
Meg
SZON